

Lagrådsremiss

Tillsyn över hundar och katter

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 10 maj 2007

Eskil Erlandsson

Mats Wiberg
(Jordbruksdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås en ny lag om tillsyn över hundar och katter. Lagen skall ersätta lagen (1943:459) om tillsyn över hundar och katter, lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar samt 6 § jaktlagen (1987:259). Förslaget syftar till att förstärka skyddet mot skador och avsevärda olägenheter orsakade av hundar.

Hundar och katter skall hållas under sådan tillsyn och skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Om någon brister i tillsynen över eller skötseln av en hund, får polismyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att förebygga skador eller avsevärda olägenheter. Sådana förelägganden och förbud får förenas med vite.

För att hindra att en hund orsakar skada eller avsevärd olägenhet får polismyndigheten besluta att den skall omhändertas, om inte andra, mindre ingripande åtgärder är tillräckliga.

Polismyndigheten får meddela förbud att ha hand om hund (hundförbud) för den som allvarligt brister eller tidigare har brustit i tillsynen över en hund. Förbudet får avse viss tid eller gälla tills vidare. Den som bryter mot ett hundförbud döms till böter eller fängelse i högst ett år.

Flera bestämmelser i de nuvarande lagarna, bl.a. de om registrering av hundar och 6 § jaktlagen, förs utan större förändringar i sak över till den nya lagen. Bestämmelserna ges emellertid en ny språklig och redaktionell utformning för att göra dem mera lättillgängliga och överskådliga.

I lagrådsremissen föreslås vidare vissa följdändringar i jaktlagen samt en ny bestämmelse om upphittade hundar i lagen (1938:121) om hittegoods.

Den nya lagen och ändringarna i jaktlagen och lagen om hittegods
föreslås träda i kraft den 1 januari 2008.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	5
2	Lagtext.....	6
2.1	Förslag till lag om tillsyn över hundar och katter.....	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1938:121) om hittegoods.....	11
2.3	Förslag till lag om ändring i jaktlagen (1987:259).....	12
3	Ärendet och dess beredning.....	13
4	Gällande rätt.....	13
4.1	Lagen (1943:459) om tillsyn över hundar och katter.....	14
4.2	Lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar och förordningen (2002:7) om märkning och registrering av hundar.....	14
4.3	Djurskyddslagen (1988:534) och djurskyddsförordningen (1988:539).....	15
4.4	Jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).....	15
4.5	Rennäringslagen (1971:437).....	15
4.6	Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.....	16
4.7	Kommunala ordningsföreskrifter.....	16
4.8	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 998/2003.....	16
5	Allmänna utgångspunkter.....	17
5.1	Hundar som orsakar skador och avsevärda olägenheter.....	17
6	En ny lag om tillsyn över hundar och katter m.m.	20
6.1	Hund- och kattägarens tillsynsansvar.....	23
6.2	Märkning och registrering av hund.....	25
6.3	Förelägganden och förbud med anledning av bristande tillsyn av en hund.....	28
6.4	Omhändertagande av en hund m.m.	31
6.5	Hundförbud.....	37
6.6	Tillsyn över och omhändertagande av hundar i marker där det finns vilt.....	41
6.7	Skadeståndsansvar.....	44
6.8	Kostnader för omhändertagande av en hund.....	46
6.9	Övergivna eller förvildade katter.....	47
6.10	Förslagets förenlighet med regeringsformen och Europakonventionen.....	48
6.11	Straffbestämmelser.....	50
6.12	Överklagande m.m.....	53
6.13	Särskild reglering om upphittad hund i hittegodslagen....	56
7	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser.....	57
8	Konsekvenser av förslagen.....	58
9	Författningskommentar.....	61

9.1	Förslaget till lag om tillsyn över hundar och katter	61
9.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1938:121) om hittegods	70
9.3	Förslaget till lag om ändring i jaktlagen (1987:259)	71
Bilaga 1	Sammanfattning av utredningens förslag	72
Bilaga 2	Utredningens författningsförslag.....	78
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser	82

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om tillsyn över hundar och katter,
2. lag om ändring i lagen (1938:121) om hittegods,
3. lag om ändring i jaktlagen (1987:259).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om tillsyn över hundar och katter

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § Hundar och katter skall hållas under sådan tillsyn och skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter.

Särskilda bestämmelser om tillsyn över hundar finns i rennäringslagen (1971:437).

Märkning och registrering av en hund

2 § En hundägare skall låta märka sin hund så att den kan identifieras. Märkningen skall vara bestående.

3 § Statens jordbruksverk skall föra ett för landet centralt register över hundägare (hundregistret). Hundägaren skall låta registrera sitt ägarskap i registret.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för hundägaren att betala en avgift för registreringen och för utrustning för att läsa av märkningen,
2. beräkningen av avgiften.

4 § Bestämmelserna i 2 och 3 §§ gäller hundar som stadigvarande finns i Sverige.

5 § Hundregistret får användas för att fastställa vem som äger en hund.

Tullverket, Jordbruksverket, länsstyrelser, polismyndigheter och de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet skall ha direktåtkomst till registret.

6 § Jordbruksverket är personuppgiftsansvarigt enligt personuppgiftslagen (1998:204) för hundregistret. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får besluta att överlåta driften av registret till en annan myndighet eller till en organisation.

7 § För behandling av personuppgifter gäller, utöver vad som sägs i 5 och 6 §§, personuppgiftslagen (1998:204). Bestämmelserna i person-

uppgiftslagen om rättelse och skadestånd gäller även vid behandling av personuppgifter som utförs enligt denna lag.

Föreläggande och förbud

8 § Om någon brister i tillsynen över eller skötseln av en hund, får polismyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att förebygga skador eller avsevärda olägenheter.

Såväl förelägganden som förbud får förenas med vite.

Den som är under femton år får inte meddelas förelägganden eller förbud.

9 § Polismyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om märkning och registrering av en hund i denna lag skall följas.

Förelägganden enligt första stycket får förenas med vite.

Omhändertagande av en hund m.m.

10 § För att hindra att en hund orsakar skada eller avsevärd olägenhet får polismyndigheten, om inte andra, mindre ingripande åtgärder anses tillräckliga, besluta att den skall omhändertas.

11 § Om en hund har omhändertagits med stöd av 10 §, får ägaren eller innehavaren inte förfoga över hunden utan tillstånd av polismyndigheten. Polismyndigheten får, efter utredning, besluta att hunden skall säljas, skänkas bort eller, om hunden utgör en fara för människor eller djur eller om det annars finns särskilda skäl, avlivas.

12 § Om det inte längre finns skäl för omhändertagandet, skall polismyndigheten besluta att detta genast skall upphöra.

13 § Anträffas en hund lös på område där lantbruksdjur finns, får hunden, om den inte låter sig infångas och om det är nödvändigt för att förhindra skada på lantbruksdjur, dödas av den som äger eller vårdar lantbruksdjuren.

Den som dödat en hund är skyldig att snarast möjligt anmäla detta till polismyndigheten.

Hundförbud

14 § Polismyndigheten får meddela förbud att ha hand om hund (hundförbud) för den som allvarligt brister eller tidigare har brustit i tillsynen över en hund.

Vid bedömningen av om ett hundförbud bör meddelas skall särskilt beaktas om den mot vilken förbudet avses gälla har begått brott där han eller hon använt hund som vapen eller vid upprepade tillfällen varit föremål för föreläggande eller förbud enligt 8 § eller har haft hand om hund som har omhändertagits enligt 10 §.

Hundförbud skall inte meddelas om det är uppenbart att de omständigheter som gett upphov till att ett hundförbud övervägs inte kommer att upprepas.

Hundförbudet får avse viss tid eller gälla tills vidare.

Den som är under femton år får inte meddelas hundförbud.

Tillsyn över och omhändertagande av en hund i marker där det finns vilt

15 § Under tiden den 1 mars – 20 augusti skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter som avviker från första stycket.

16 § Om en hund springer lös i ett område där det finns vilt, får jakträtts-havaren eller någon som företräder honom eller henne ta hand om hunden. När detta har skett skall hundens ägare eller innehavare snarast underrättas. Om denne inte är känd skall i stället polismyndigheten underrättas. Om jakträtts-havaren eller den som företräder honom eller henne inte vill ta hand om hunden, skall i stället polismyndigheten omhänderta hunden.

Kan inte hunden tas om hand, får polismyndigheten avliva hunden, om detta är angeläget från viltvårdssynpunkt och försvarligt även med hänsyn till omständigheterna i övrigt.

17 § Har inte ägaren eller innehavaren, efter det att kostnader betalats enligt 19 §, återtagit hunden inom fem dagar efter det att han eller hon underrättades om omhändertagandet eller, om ägaren eller innehavaren inte är känd, inom tio dagar efter det att polismyndigheten underrättades, får jakträtts-havaren behålla hunden eller polismyndigheten, efter utredning, besluta att sälja, skänka bort eller, om hunden utgör en fara för människor eller djur eller om det annars finns särskilda skäl, avliva hunden.

Ersättning för skador orsakade av en hund

18 § En skada som orsakas av en hund skall ersättas av dess ägare eller innehavare, även om han eller hon inte vållat skadan. Vad ägaren eller innehavaren har betalat i skadestånd har han eller hon rätt att få tillbaka av den som vållat skadan.

Första stycket gäller inte för skador som orsakas av en tjänstehund när en polisman eller vaktpost eller annan person som vid försvarsmakten tjänstgör för bevakning eller för att upprätthålla ordning använder hund i tjänsten, om den skadelidande har betett sig på ett sådant sätt att det har varit nödvändigt att ingripa mot honom eller henne.

Kostnader för omhändertagande av en hund

19 § Ägaren eller innehavaren av en hund som har omhändertagits med stöd av 10 eller 16 § skall betala de kostnader som omhändertagandet medfört. Kostnaderna får förskötteras av allmänna medel.

Om det finns särskilda skäl, får polismyndigheten i enskilda fall medge undantag från skyldigheten att betala kostnaderna. I sådana fall skall kostnaderna slutligt betalas av polismyndigheten.

Om polismyndigheten har beslutat att en hund som omhändertagits skall säljas, får polismyndigheten ta ut ersättning ur köpeskillingen för kostnaderna för omhändertagandet och försäljningen. Om det efter det att polismyndigheten har fått täckning för sina kostnader återstår pengar från köpeskillingen tillfaller dessa ägaren.

Övergivna eller förvildade katter

20 § En katt som med skäl kan antas vara övergiven eller förvildad, får avlivas av jakträttshavaren eller av någon som företräder denne. Inom tätbebyggt område krävs dock tillstånd av polismyndigheten.

Straffansvar

21 § Den som bryter mot ett hundförbud döms för överträdelse av hundförbud till böter eller fängelse i högst ett år.

22 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. inte följer ett föreläggande eller bryter mot ett förbud som har meddelats med stöd av 8 § första stycket,

2. inte gör anmälan enligt 13 § andra stycket eller

3. bryter mot 20 § andra meningen.

Den som uppsåtligen inte lämnar underrättelse enligt 16 § första stycket döms till penningböter.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud får inte dömas till ansvar enligt denna lag för den gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

23 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot 15 § första stycket eller en föreskrift som har meddelats med stöd av 15 § andra stycket.

Överklagande m.m.

24 § Beslut enligt 8 och 14 §§ skall delges ägaren eller innehavaren av hunden. Vid delgivningen tillämpas delgivningslagen (1970:428) med undantag för bestämmelserna i 12 § om delgivning genom att handling lämnas till annan än den sökta och 15 § om kungörelsedelgivning.

25 § Polismyndighetens beslut enligt denna lag och beslut om registrering av hund som meddelas av Jordbruksverket eller av den som

ansvarar för driften av registret får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Bestämmelserna i 22–28 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223) skall tillämpas, om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation.

Jordbruksverket för det allmännas talan hos förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

26 § Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte något annat beslutas.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008 då lagen (1943:459) om tillsyn över hundar och katter samt lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar skall upphöra att gälla.

2. Märkningsbestämmelserna gäller inte hundar födda före den 1 januari 1993.

3. Beslut enligt 3 § första stycket lagen (1943:459) om tillsyn över hundar och katter och 9 § lagen (2002:537) om märkning och registrering av hundar skall anses meddelade med stöd av denna lag.

4. Ett beslut som har meddelats före den 1 januari 2008 överklagas enligt äldre bestämmelser.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1938:121) om hittegods

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1938:121) om hittegods skall införas en ny paragraf, 4 a §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

I stället för vad som sägs i 4 § gäller i fråga om en hund att hunden tillfaller staten, om ägaren inte blir känd inom tio dagar från det att fyndet anmäldes till polismyndigheten eller om ägaren inte återtar hunden inom fem dagar från det att han eller hon underrättades om fyndet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

2.3 Förslag till lag om ändring i jaktlagen (1987:259)

Härigenom föreskrivs i fråga om jaktlagen (1987:259)
dels att 6 § skall upphöra att gälla,
dels att 45 och 52 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

45 §¹

Till böter döms den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet

1. bryter mot 5 § andra stycket, 6 § första stycket eller 13 §,

2. underlåter att fullgöra anmälningsskyldighet som har föreskrivits med stöd av 26 §, om ansvar för gärningen inte kan ådömas enligt lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott,

3. bryter mot 27 §, om ansvar för gärningen inte kan ådömas enligt brottsbalken,

4. underlåter att fullgöra skyldighet enligt 28 §,

5. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 6 § andra stycket, 29 § 4, 30 § tredje stycket eller 31 § tredje stycket eller

6. bryter mot 35 § eller mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 36 §, 40 § första stycket eller 41 § första stycket.

Den som med uppsåt bryter mot 34 § döms till böter. I ringa fall skall inte dömas till ansvar enligt denna paragraf.

52 §²

Regeringen får överlåta åt en förvaltningsmyndighet att meddela sådana föreskrifter eller beslut som avses i 6 § andra stycket, 23–26, 29, 29 a och 30 §§, 31 § andra och tredje styckena, 36 §, 40 § första och andra styckena, 41 § första stycket 2, 48 § andra stycket och 50 §.

Regeringen får överlåta åt en förvaltningsmyndighet att meddela sådana föreskrifter eller beslut som avses i 23–26, 29, 29 a och 30 §§, 31 § andra och tredje styckena, 36 §, 40 § första och andra styckena, 41 § första stycket 2, 48 § andra stycket och 50 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

¹ Senaste lydelse 1994:1819.

² Senaste lydelse 1994:1820.

3 Ärendet och dess beredning

Lagen (1943:459) om tillsyn över hundar och katter (tillsynslagen) trädde i kraft den 1 juli 1943 och har sedan dess ändrats vid ett flertal tillfällen. Fram till år 1987 gällde lagen enbart hundar. En översyn av tillsynslagen efterfrågades i en rad framställningar till Jordbruksdepartementet under 1990-talet.

I en departementspromemoria (Ds 1996:32) om förslag till lag om tillsyn över hundar och katter och i en lagrådsremiss om djurskyddet och tillsynen över hundar och katter av den 9 oktober 1997 föreslogs bl.a. en ny lag om tillsyn över hundar och katter. I lagrådsremissen ingick att det skulle införas bestämmelser om märkning och registrering av hundar och katter samt att kattägare skulle åläggas ett strikt skadeståndsansvar. Någon proposition lämnades aldrig till riksdagen.

I departementspromemorian (Ds 1999:74) föreslogs att en lag om märkning och registrering av hundar skulle införas. En proposition (prop. 1999/2000:76) överlämnades till riksdagen (bet. 1999/2000:MJU16, rskr. 1999/2000:224) och år 2001 trädde lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar i kraft.

Genom ett regeringsbeslut den 14 februari 2002 gavs en särskild utredare i uppdrag att kartlägga och utreda de problem som finns med hundar i samhället. Utredaren skulle föreslå åtgärder för att avhjälpa de problem som uppstår på grund av bristande ägaransvar och särskilt på grund av farliga hundar. Utredaren skulle vidare göra en särskild översyn av den svenska lagstiftningen som gäller hundar och hundhållning, särskilt med syfte att se till att hundägare tar sitt ansvar. Utredningsuppdraget omfattade också att kartlägga hur det befintliga regelverket tillämpas och föreslå eventuella författningsändringar. Den särskilda utredaren antog namnet Hundansvarsutredningen.

I maj 2003 överlämnade Hundansvarsutredningen betänkandet Hund i rätta händer – om hundägarens ansvar (SOU 2003:46). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Utredningens lagförslag finns i *bilaga 2*.

Betänkandet har remissbehandlats. En remissammanställning finns tillgänglig i Jordbruksdepartementet (dnr Jo2003/1322). En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*.

4 Gällande rätt

Bestämmelser om hundar och katter finns huvudsakligen i lagen (1943:459) om tillsyn över hundar och katter samt vad gäller hundar även i lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar. Därutöver finns även bestämmelser i andra lagar.

4.1 Lagen (1943:459) om tillsyn över hundar och katter

I lagen om tillsyn över hundar och katter finns bestämmelser om att hundar och katter skall hållas under sådan tillsyn som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Om tillsynen över en hund eftersätts får polismyndigheten meddela de beslut som omständigheterna kräver, såsom munkorgstvang eller att hunden skall hållas kopplad eller instängd. Den som bryter mot ett sådant förbud kan dömas till böter.

En hund som löper lös i ett område där det finns vilt får tas om hand av jakträttshavaren. Om inte hunden kan tas om hand får polismyndigheten, under vissa förutsättningar, låta döda hunden. Jakträttshavaren måste underrätta ägaren eller innehavaren om omhändertagandet. Ägaren måste, inom en viss tidsperiod, betala kostnader för hundens omhändertagande och återta hunden. Gör ägaren inte det får jakträttshavaren behålla hunden.

En hund som visat benägenhet att bita människor eller hemdjur (bitsk hund) får inte vara lös utomhus, om den inte hålls inom ett område som är betryggande inhägnat och till vilket utomstående inte har tillträde. Hålls får i trakten gäller samma sak för hundar som visat benägenhet att driva får. Om tillsynen över en bitsk hund eftersätts kan polismyndigheten omhänderta och eventuellt sälja eller avliva hunden. Dessutom kan böter dömas ut.

En bitsk hund som löper lös där det finns hemdjur får, om den inte låter sig tas om hand, dödas av den som äger eller vårdar hemdjuren.

Strikt skadeståndsansvar gäller för ägaren av en hund eller den som mottagit hunden till nyttjande eller underhåll. Det innebär att alla skador som orsakas av hunden skall ersättas av ägaren eller den som mottagit hunden till nyttjande eller underhåll oavsett vem som vållat skadan. Ägaren eller den som mottagit hunden till nyttjande eller underhåll får i sin tur kräva den som vållat skadan på ersättning. Undantag från principen om strikt skadeståndsansvar gäller under vissa omständigheter för förare av polishund och militär tjänstehund.

En katt som med skäl kan antas vara övergiven eller förvildad får dödas av jakträttshavaren eller någon som företräder denne. Inom tätbebyggt område krävs dock tillstånd av polismyndigheten.

4.2 Lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar och förordningen (2002:7) om märkning och registrering av hundar

Av lagen om märkning och registrering av hundar följer att en hund som stadigvarande finns i Sverige och som är född efter den 31 december 1992 skall märkas med bestående märkning och att ägaren skall registrera sitt ägarskap i ett centralt register. Påträffas en omärkt hund eller en hund som inte har någon ägare antecknad i det centrala registret får polismyndigheten omhänderta hunden om den utgör eller kan komma att utgöra en fara för människor eller andra djur eller om det annars finns

särskilda skäl. Ägaren har därefter sju dagar på sig att låta märka och registrera hunden. Om detta inte sker får polismyndigheten sälja, skänka bort eller avliva hunden. Ägaren skall bekosta omhändertagandet. Straffrättsliga sanktionsmöjligheter för den som bryter mot lagen saknas. Däremot får polismyndigheten meddela de förelägganden som behövs för att lagen eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen skall efterlevas. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

I förordningen om märkning och registrering av hundar finns bestämmelser om hur och var en hundägare skall låta märka och registrera sin hund samt om vilka uppgifter som skall registreras.

4.3 Djurskyddslagen (1988:534) och djurskyddsförordningen (1988:539)

I djurskyddslagen finns allmänna bestämmelser om djurskydd för alla djur som hålls i fångenskap. Djur skall hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt.

Enligt djurskyddslagen krävs tillstånd för den som yrkesmässigt eller i större omfattning håller, föder upp, upplåter eller säljer hundar.

Länsstyrelsen skall enligt djurskyddslagen meddela förbud att ha hand om djur eller att ha hand om djur av ett visst slag för den som bland annat allvarligt försummat tillsynen av djuret eller dömts för djurplågeri. Den som bryter mot ett sådant förbud kan dömas till böter eller fängelse i högst två år. För de allvarligaste brotten döms till fängelse i högst två år.

Enligt 19 § djurskyddsförordningen är det förbjudet att inneha eller genom avel frambringa hundar som har extremt stor kamplust, blir lätt retade och biter, bara med svårighet kan förmås avbryta ett angrepp och har en benägenhet att rikta sitt kampintresse mot människor eller andra hundar.

4.4 Jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905)

Enligt jaktlagen skall hundar under tiden den 1 mars – 20 augusti hållas under sådan tillsyn att de hindras från att löpa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt. Den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet bryter mot denna bestämmelse döms till böter.

I jaktförordningen finns bestämmelser om hundar som medger undantag från den ovan nämnda bestämmelsen.

4.5 Rennäringslagen (1971:437)

När renar befinner sig inom betesområde där renskötsel då är tillåten, skall enligt 93 § rennäringslagen hund i trakten som inte används i renskötseln hållas i band eller instängd, om inte länsstyrelsen medger

annat. Detsamma gäller när renar flyttas, såvida hundens ägare i förväg underrättats om tiden för flyttningen. Anträffas hund medan den jagar eller på annat sätt ofredar ren inom område där renskötsel då är tillåten, får hunden, om den inte låter sig upptagas, dödas av den som äger eller vårdar ren. Den som dödat en hund är skyldig att snarast möjligt anmäla detta till polismyndigheten. Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelsen kan dömas till böter.

4.6 Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

I 36 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd föreskrivs att husdjur och andra djur som hålls i fångenskap skall förvaras och skötas så att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer.

4.7 Kommunala ordningsföreskrifter

Enligt 3 kap. 8 § ordningslagen (1993:1617) får efter regeringens bemyndigande kommun meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller del av denna som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Med stöd av detta föreskriver många kommuner t.ex. att hundar skall hållas kopplade inom särskilda områden eller att föreningar efter hundar skall plockas upp inom särskilda områden. Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot en sådan föreskrift döms enligt ordningslagen till penningböter.

4.8 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 998/2003

Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 998/2003 av den 26 maj 2003 om djurhälsovillkor som skall tillämpas vid transporter av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte och om ändring av rådets direktiv 92/65/EEG (EGT L 146, 13.6.2003, s. 1, Celex 32003R0998) skall en harmonisering ske av de djurhälsovillkor som tillämpas vid transporter mellan medlemsstaterna och från tredje land av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte. Det gäller framförallt hundar, katter och illrar. Vissa av bestämmelserna avser rabies och syftar på skyddet för folkhälsan medan andra endast avser djurs hälsa. Hundar och katter skall ha en klart läslig tatuering eller bära ett elektroniskt identifieringssystem (transponder eller mikrochip). Djurens märkning skall även följas av uppgifter om ägarens identitet och adress. Under en övergångsperiod på åtta år från förordningens ikraftträdande den 3 juli 2003 godkänns tatuering eller ett elektroniskt identifieringssystem, därefter endast elektroniska identifieringssystem.

Bestämmelserna gäller endast resor mellan stater och inte resor inom en stat.

5 Allmänna utgångspunkter

5.1 Hundar som orsakar skador och avsevärda olägenheter

Regeringens bedömning: Skyddet mot skador och avsevärda olägenheter orsakade av hundar bör förstärkas. Det är inte lämpligt att förbjuda vissa hundraser. Det är inte heller lämpligt att införa ett tillstånd för att få äga eller hantera hundar, ett så kallat hundkörkort.

Utredningens bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser instämmer i huvudsak i bedömningen eller har inget att erinra. Flera remissinstanser anser att utredningen på ett bra sätt belyser de problem som finns med hundar. Ett antal remissinstanser framför att de föreslagna förändringarna är väl avvägda, att de kommer att leda till en tydligare lagstiftning på området eller underlätta tillsynsmyndigheternas arbete.

Rikspolisstyrelsen ser allmänt positivt på förslagen i utredningen och välkomnar intentionerna att försöka minimera skador eller avsevärda olägenheter som hundar kan orsaka.

Göteborgs kommun tillstyrker lagändringarna men anser att det även bör genomföras en översyn av ordningslagen (1993:1617) så att enskilda kommuner ges möjlighet att i lokala föreskrifter införa förbud mot kamphundar på offentliga platser. *Stockholms kommun* och *Sveriges allmännyttiga bostadsorganisation* tillstyrker förslagen under förutsättning att de får genomslag med hänsyn till polismyndigheternas resurser och prioriteringar.

Jägarnas Riksförbund menar att utredningen i alltför stor utsträckning tar hänsyn till problematiken med problemhundar och att förslagen kan få långtgående negativa konsekvenser för samtliga hundägare. *Svenska Jägareförbundet* anser att utredningen misslyckats med att kombinera nödvändiga skärpningar med det legala innehavet och användandet av hundar, inte minst i samband med jakt. Föreslagna ändringar skulle enligt Svenska Jägareförbundet medföra oönskade och obefogade effekter.

Skälen för regeringens bedömning

Lagen om tillsyn över hundar och katter har efter tillkomsten år 1943 ändrats i flera viktiga avseenden. Ett exempel är att vissa bestämmelser om katter infördes i lagen år 1987. Fram till dess hade lagen endast avsett hundar. De grundläggande bestämmelserna, som närmast tar sikte på att motverka att hundar orsakar skador eller olägenheter, är emellertid i det stora hela oförändrade.

Tidigare var problemen med lösspringande djur – främst hundar – störst på landsbygden. Behovet att skydda lantbrukets djur mot attacker från kringstrykande hundar ansågs stort. Detta synsätt återspeglas tydligt i lagen. Ett exempel på detta är att ägare av lantbruksdjur har rätt att döda

lösspringande bitska hundar som vistas på område där lantbruksdjur finns.

Genom förändringar i samhällsstrukturen har problemen med lös-springande djur kommit att successivt flyttas från landsbygden till städer och andra tätorter. I och med denna grundläggande förändring har också problemets karaktär förändrats. Idag är det allvarligaste problemet hundar som attackerar människor eller sällskapsdjur. Det har visserligen även tidigare förekommit att hundar skadar människor och andra djur men det moderna samhället med allt fler människor boende i tätorter ställer högre krav på den kontroll en hundägare måste ha över sin hund. Det förekommer även vissa företeelser som skapar rädsla och osäkerhet, till exempel att vissa personer använder hunden som ett vapen vid brott. Förändringarna i samhällsstrukturen innebär att det ställs krav på åtgärder och möjligheter till ingripanden som inte kan tillgodoses med den nuvarande lagens bestämmelser.

I Sverige finns enligt Statistiska centralbyrån i dag knappt 730 000 hundar (september 2006). Det är viktigt att komma ihåg att det stora antalet hundägare sköter sina hundar på ett bra sätt och tar ett aktivt ansvar för och hänsyn till att hunden också fungerar väl i förhållande till omgivningen. De fåtal fall där det brister i ansvaret måste dock åtgärdas. Att det finns adekvata, rättsliga möjligheter att ingripa är särskilt viktigt i de fall där tillsynen över hunden brister i sådan omfattning eller på ett sådant sätt att hunden utgör en fara för omgivningen. Även om problemen med de riktigt farliga hundarna är relativt ringa till sin omfattning är det oacceptabelt att människor skall behöva känna rädsla för att bli attackerade av aggressiva hundar.

Förbud mot vissa hundraser fungerar inte

I debatten om farliga hundar har det ofta framförts att vissa raser är farligare än andra och att dessa därför bör förbjudas. Flera europeiska länder har olika typer av restriktioner gentemot specifika raser. Restriktionerna handlar ofta om att hundar av en viss ras och blandrashundar där den förbjudna rasen ingår måste steriliseras eller kastreras, hållas kopplade, vara försedda med munkorg eller inte får införas i landet.

Det är dock inte möjligt att hänföra alla farliga hundar till en särskild hundras. Ett felaktigt beteende kan utvecklas hos alla hundraser och förstärkas genom bland annat felaktig avel eller felaktig hantering.

Regeringen anser att den huvudsakliga gemensamma nämnaren som går att finna mellan farliga hundar är att de har ägare som brister i sitt hundägaransvar. Hundar har i och för sig olika egenskaper som gör dem mer eller mindre farliga i samma ägares händer, men dessa skillnader följer inte rasgränser, utan variationerna är i allmänhet större inom en ras än mellan raser. Ett införande av förbud mot vissa raser skulle därför kunna innebära att många hundar förbjuds som i själva verket är betydligt mindre farliga än hundar av tillåtna raser. Detta faktum utgör i sig självt inget skäl till att avstå från att införa rasspecifika restriktioner. Det kan ju finnas en ras som orsakar oproportionerligt mycket skada och som inte tillför några egentliga positiva värden. I ett sådant fall skulle det alltså kunna vara en bra lösning att förbjuda en sådan ras. Oavsett om hundarna i rasen orsakar skador på grund av sina egenskaper eller på

grund av att ägarna inte tar sitt ansvar borde skadorna minska om hundarna försvann. Det finns dock bland annat en rad praktiska problem förenade med en sådan lösning. I dag saknas kunskaper om vilken eller vilka hundraser som orsakar oproportionerligt mycket skador, eftersom det inte finns kontinuerlig statistik över detta. Ett problem blir därför att kunna fastställa vilka raser som är så farliga att de bör förbjudas. Detta blir dessutom ännu mer besvärligt om även korsningar där den förbjudna rasen ingår skall förbjudas.

De länder som har någon form av rasförbud har i allmänhet valt ett av två huvudalternativ. Det första alternativet innebär att bevisbördan läggs på hundägaren genom att hundägaren i princip skall kunna bevisa att hans eller hennes hund inte är av någon förbjuden ras. Som bevis brukar godtas att hunden är märkt och stambokförd i en stambok som förs av någon av staten godkänd hundorganisation. Ett av problemen med detta system är att stamböcker endast förs för vissa rasrena hundar. I princip innebär alltså denna omvända bevisbörda att blandraser förbjuds. Med blandraser avses då även hundar vars föräldrar är rasrena och av samma ras men som inte själva registreras. Trots att Sverige har en låg andel blandrashundar i hundpopulationen skulle detta innebära att fler än 100 000 hundar, utöver dem som tillhör den eller de förbjudna raserna, i princip skulle omfattas av förbudet. Detta är varken rimligt eller önskvärt.

Det andra alternativet för identifiering är att staten definierar ett antal utseendemässiga egenskaper som anses karaktärisera den förbjudna rasen. I vissa länder har karaktäristiken även kompletterats med beteendemässiga egenskaper. Utifrån dessa givna definitioner skall sedan de rättsvårdande myndigheterna avgöra om den enskilda hunden tillhör den förbjudna rasen eller inte. Detta har många gånger visat sig vara en omöjlig uppgift. Dels finns det olika raser som är väldigt lika varandra (till exempel pitbull och American staffordshire terrier), dels kan vissa blandraser komma att uppfylla kraven.

Det finns ytterligare omständigheter som talar mot rasrestriktioner som en metod att minska problemen med farliga hundar. Den kanske viktigaste är att det är osannolikt att denna typ av åtgärder medför en minskning av problemen. Detta beror på just det faktum att det är vissa ägare som är problemet, inte hundar av en viss ras. Om ett förbud för vissa raser införs är det troligt att de dåliga ägarna skaffar hundar av andra raser som kan bli lika farliga som hundar av de förbjudna raserna. I flera av de länder som har rasrestriktioner för hundar är denna utveckling mycket tydlig. Andra länder hamnar i situationer där fler och fler raser förbjuds.

Regeringen anser sålunda att det inte är möjligt att hänföra de farliga hundarna till någon särskild hundras. Alla hundar, oavsett ras, kan utveckla aggressiva eller på något annat sätt farliga egenskaper. Det är inte heller möjligt att på annat sätt effektivt fastställa vilka hundar som är potentiellt farliga. Den enligt regeringen mest lämpliga lösningen ligger därför i stället i att skapa ett regelverk som gör det möjligt att komma till rätta med enskilda hundägare samt sådana hundar som orsakar eller riskerar att orsaka skada eller olägenheter för omgivningen, oavsett vilken hundras det är fråga om.

Hundkörkort

I den allmänna debatten framförs ibland åsikten att det bör krävas någon form av tillstånd för att få äga eller hantera hundar, ett så kallat hundkörkort.

Ett hundkörkort skulle kunna utfärdas till den som har genomgått utbildning om till exempel hundens beteenden och behov, dressyr eller samhällets krav på hundägarande. Ett alternativ vore att en hundägare måste visa att han eller hon klarar av att kontrollera den egna hunden för att få ett hundkörkort.

Regeringen har inte för avsikt att föreslå något krav på hundkörkort för att få äga eller hantera en hund. Anledningen är att det vore en alltför ingripande åtgärd mot den överväldigande majoritet hundägare som sköter sina hundar på ett bra sätt.

De allra flesta hundägare låter inte sina hundar orsaka skador eller olägenheter för omgivningen. De fåtal fall i vilka hundägare brister i ansvaret måste dock kunna åtgärdas. Detta kan dock åstadkommas på annat sätt än genom ett införande av ett hundkörkort. Regeringen föreslår nedan bland annat att polismyndigheten skall kunna meddela de förelägganden och förbud som behövs om någon brister i tillsynen över en hund. Ett exempel på ett sådant föreläggande är att en person skall kunna meddelas föreläggande att han eller hon måste genomgå en hundägarutbildning. Om en person fortsätter att bryta mot eller underlåter att följa ett förbud eller föreläggande kan han eller hon meddelas förbud att ha hand om hund (hundförbud).

6 En ny lag om tillsyn över hundar och katter m.m.

Regeringens förslag: En ny lag om tillsyn över hundar och katter skall ersätta den nu gällande lagen om tillsyn över hundar och katter och lagen om märkning och registrering av hundar. Till den nya lagen skall bestämmelsen i 6 § jaktlagen föras.

Regeringens bedömning: 19 § djurskyddsförordningen och 93 § rennäringslagen bör behållas i sin nuvarande form.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag på så sätt att lagen om tillsyn över hundar och katter (1943:459) samt lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar skall slås samman. Utredningen föreslår emellertid att bestämmelserna i tillsynslagen som rör tillsyn över hundar i förhållande till vilt skall överföras till jaktlagen samt vissa mindre ändringar i de paragraferna. Utredningen föreslår vidare att 19 § djurskyddsförordningen (1988:539) skall upphöra och ersättas av en bestämmelse i 29 § samma förordning. Utredningen föreslår också att en bestämmelse beträffande upphittade hundar skall införas i den nya lagen.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker eller har inte något att erinra mot förslagen i stort.

Många remissinstanser tillstyrker att bestämmelserna i lagen om märkning och registrering av hundar skall överföras till den nya tillsynslagen. *Jordbruksverket* tillstyrker sammanslagningen men pekar på att det allmänt finns en risk för gränsdragningsproblem mellan vad som regleras i den nya tillsynslagen och vad som regleras i djurskyddslagen. Även *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* påpekar att det finns vissa gränsdragningsproblem mellan djurskyddslagstiftningen och den nya föreslagna tillsynslagen.

Sveriges lantbruksuniversitet avstyrker att de paragrafer i nuvarande tillsynslagen som rör tillsyn över hundar i relation till vilt skall föras över till jaktlagen (1987:259). Det gör också *Svenska Jägareförbundet* som anser att bestämmelsen i 6 § jaktlagen istället bör flyttas över till tillsynslagen.

Ett antal remissinstanser har haft synpunkter på utredningens förslag att 19 § djurskyddsförordningen om förbud mot att inneha och avla på vissa hundar skall ersättas av ett nytt förbud i 29 § djurskyddsförordningen att avla på hundar som kan förväntas nedärva okontrollerbar aggressivitet. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* och *Sveriges lantbruksuniversitet* avstyrker förslaget och anser att den föreslagna ändringen innebär en försämring jämfört med dagens bestämmelse. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* efterfrågar också ett uttryckligt förbud mot all form av träning och tävling med kamphundar. *Brottsförebyggande rådet* saknar en motivering av varför man föreslår ändringen. *Jordbruksverket* anser att förbudet kommer att bli svårt att tillämpa men anser att förslaget innebär en förbättring jämfört med dagens bestämmelse medan *Länsstyrelsen i Östergötlands län* ställer sig tveksam till om den nya bestämmelsen kommer att bli lättare att tillämpa än den nu gällande. *Förbundet Djurens Rätt* ställer sig bakom avelsförbud på hundar som kan förväntas nedärva okontrollerbar aggressivitet men ser i dagsläget inte hur ett sådant avelsförbud kan kontrolleras och genomföras i praktiken.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Såsom framgått av avsnitt 4 är bestämmelser som reglerar tillsynen över hund spridda i flera lagar, förordningar och föreskrifter. Detta gör att regleringen kan vara svår att överblicka. Många gånger är regleringen också svårtolkad, vilket medför att tillämpningen av den lagstiftning som rör tillsyn över hundar inte är enhetlig över landet. Ett sätt att göra lagstiftningen tydligare är att föra samman olika lagar med liknande syften till en lag. Både tillsynslagen och lagen om märkning och registrering av hundar har som huvudsyfte att minimera skador och olägenheter orsakade av hundar. Regeringen anser därför att dessa båda lagar bör sammanföras till en ny lag. Även den nya lagen bör ha som huvudsyfte att minimera risken för skador och olägenheter orsakade av hundar och katter.

Hundar och vilt

I samband med tillkomsten av den nu gällande jaktlagen (1987:259) år 1987 överfördes vissa bestämmelser om tillsyn över hund i förhållande till vilt från den då gällande lagen (1938:274) om rätt till jakt till tillsynslagen (se prop. 1986/87:58). En bestämmelse om tillsyn över hund överfördes till den nya jaktlagen. I tillsynslagen återfinns dessa bestämmelser i 4 och 5 §§. Där föreskrivs att en jakträttshavare eller någon som företräder honom får omhänderta en hund som springer lös i ett område där det finns vilt. När detta har skett skall hundens ägare underrättas. Om det inte går att underrätta hundens ägare skall polismyndigheten underrättas. Om hunden inte går att omhänderta får polismyndigheten i vissa fall besluta att avliva hunden. Det finns i bestämmelserna också föreskrivet hur kostnader för omhändertagande skall regleras samt att jakträttshavaren får behålla hunden om ägaren inte hämtar den inom viss tidsperiod.

I 6 § jaktlagen föreskrivs att hundar under tiden den 1 mars till den 20 augusti skall hållas under sådan tillsyn att de hindras från att löpa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

Eftersom 6 § jaktlagen har samma huvudsyfte som 4 och 5 §§ tillsynslagen, nämligen att reglera tillsynen över hundar i marker där det finns vilt, bör dessa paragrafer finnas i samma lag. Eftersom regleringen rör tillsyn över hund i marker där det finns vilt och inte enbart rör jakt eller hundar som används för jakt bör, såsom *Svenska Jägareförbundet* har föreslagit, bestämmelserna införas i den nya tillsynslagen.

Förbud i 19 § djurskyddsförordningen mot att inneha eller avla vissa hundar

Enligt 19 § djurskyddsförordningen är det förbjudet att inneha eller genom avel frambringa hundar som har extremt stor kamplust, lätt blir retade och biter, bara med svårighet kan förmås att avbryta ett angrepp samt har en benägenhet att rikta sitt kampintresse mot människor eller andra hundar. Samtliga kriterier måste vara uppfyllda för att en hund skall omfattas av bestämmelsen. Utredningen föreslår att 19 § skall upphöra och ersättas av en bestämmelse i 29 § samma förordning med innebörden att hundar som kan förväntas nedärva okontrollerbar aggressivitet inte får användas i avel. En del remissinstanser, bland annat *Sveriges lantbruksuniversitet*, anser att den av utredningen föreslagna lydelsen inte skulle vara lättare att tillämpa än den nuvarande lydelsen. Regeringen ansluter sig till denna uppfattning.

Även om den nu gällande bestämmelsen är svår att tillämpa och det enligt utredningen har gjorts få ingripanden med stöd av bestämmelsen anser regeringen att den fyller en viktig funktion. Bestämmelsen utgör en klar och tydlig markering om att denna typ av djur normalt sett inte är önskvärda från samhälls- synpunkt. Bestämmelsen fyller också en pedagogisk funktion. Regeringen anser därför att bestämmelsen skall ha kvar sin nuvarande lydelse.

Jordbruksverket har tidigare föreslagit att bestämmelsen skall slopas då den inte motiveras av djurskyddsskäl. Verket har föreslagit att bestämmelsen i stället skall införas som en ny paragraf i tillsynslagen. Regeringen delar inte denna uppfattning utan anser att bestämmelsen till viss del även motiveras av djurskyddsskäl. Bestämmelsen innebär bland annat att det är förbjudet att inneha eller att genom avel frambringa hundar som har en benägenhet att rikta sitt kampintresse mot andra hundar. Syftet med bestämmelsen i den delen är att motverka att hundar används i hundslagsmål. Ett hundslagsmål innefattar ett uppenbart lidande för de inblandade djuren. Regeringen gör därför bedömningen att bestämmelsen bör vara kvar i djurskyddsförordningen.

Hundar och ren

Som framgått av avsnitt 4.5 finns i rennäringslagen (1971:437) en bestämmelse i 93 § som bland annat föreskriver att en hund som anträffas medan den jagar eller på annat sätt ofredar ren i område där renskötsel är tillåten får dödas om den inte låter sig infångas. Bestämmelsen rör i och för sig tillsyn över hund och skulle därmed kunna införas i den nya tillsynslagen. Bestämmelsen har dock som främsta syfte att reglera förhållandet mellan hund och ren i område där ren får hållas. Sett till sitt syfte har bestämmelsen därför ett klart berättigande i rennäringslagen och utgör en tydlig precisering i den lagen. Med hänsyn härtill anser regeringen att bestämmelsen bör vara kvar i rennäringslagen.

6.1 Hund- och kattägarens tillsynsansvar

Regeringens förslag: Hundar och katter skall hållas under sådan tillsyn och skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter krävs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter.

Regeringens bedömning: Några särskilda bestämmelser om bitska hundar eller hundar som visat benägenhet att driva får bör inte föras in i den nya tillsynslagen.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inte något att erinra mot det. *Botkyrka kommun* menar att ordet skötas skall tas bort då det kan leda till tveksamheter om det handlar om ett djurskyddsärende eller om ett tillsynsärende som skall handläggas av polisen. *Malmö kommun* menar att begreppet avsevärda olägenheter behöver preciseras. *Förbundet Djurens Rätt* anser att förslaget innebär en förbättring men att ordet skötas måste förtydligas.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Ett särskilt problem är de hundar som har en benägenhet att angripa människor och andra djur. Av det stora antalet hundar utgör dessa en mycket liten del. Den enskilt viktigaste faktorn för hur farlig en hund är, eller hur stora olägenheter den orsakar omgivningen, är vilken tillsyn ägaren har över hunden och hur han eller hon sköter den. Hundens egenskaper, till

exempel stor eller liten benägenhet att visa ett aggressivt beteende, är inte ensamt avgörande för om hunden är farlig. Det är resultatet av hur hunden hålls som är avgörande för hur god tillsynen är. En kopplad hund som tillåts attackera och därigenom skrämma eller skada människor hålls under bristfällig tillsyn. Den hundägare som under rastning av sin hund inte har den kopplad men som samtidigt utövar sådan kontroll att den inte tillåts störa omgivningen, har däremot en god tillsyn över sin hund.

Risken för att ett djur orsakar problem för sin omgivning kan antas öka om djuret är vanskött eller försummat. Ett tydligt exempel på detta är en hund som t.ex. får utträta sina behov i lägenheten eller på balkongen eller som lämnas ensam dagar i sträck och då ylar och skäller. Förutom att dessa djur är utsatta för lidande, vilket är ett djurskyddsproblem, riskerar de även att orsaka påtagliga problem för omgivningen. Hundar som lever i sådana miljöer kan många gånger också vara farliga då de kan utveckla olika rädsle- och aggressivitetsmönster som kan göra dem mycket obehagliga att hantera, framför allt för utomstående.

Redan i dag skall hundar och katter hållas under sådan tillsyn som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Syftet med den nuvarande bestämmelsen är att klargöra att den som har hand om en hund eller katt skall ta ansvar för djuret så att det inte förorsakar omgivningen problem. Bestämmelsen är central i den nuvarande lagen och regeringen föreslår att en bestämmelse av motsvarande innehåll införs i den nya lagen.

Av betydelse i detta sammanhang är vad som avses med begreppet tillsyn och med begreppet skötsel. Att hålla ett djur under tillsyn måste anses omfatta mer än att bara kontrollera djurets rörelsefrihet. Lagens krav på tillsyn kan aldrig vara tillfredsställande uppfyllt bara genom att en hund t.ex. hålls bunden på en gårdsplan eller instängd i en lägenhet. I tillsynskravet måste också anses ligga ett krav på god skötsel av djuret så att risken för att djuret orsakar skador eller avsevärda olägenheter förebyggs. Särskilt kan noteras att det inte kan anses tillräckligt att ägaren ansvarar för redan uppkomna skador. Det krävs tvärtom uttryckligen att den som har hand om hund eller katt skall se till att förebygga att skador eller avsevärda olägenheter över huvud taget uppkommer. Därför anser regeringen, i likhet med utredningen att bestämmelsen om tillsyn bör kompletteras med ett uttryckligt krav på att djuren skall skötas på ett sådant sätt att skador och avsevärda olägenheter förebyggs.

I den mån brister i skötseln inte orsakar problem för omgivningen är det i första hand fråga om ett djurskyddsärende. Om brister i skötseln orsakar problem också för omgivningen kan det vara fråga om både ett djurskyddsärende och ett tillsynsärende.

I gällande tillsynslag är möjligheterna att omhänderta en hund kopp-lade till om hunden har visat benägenhet att antingen bita människor eller hemdjur (s.k. bitsk hund) eller att driva får. Sådana hundar får inte heller, enligt 2 §, vara lösa utomhus om de inte hålls inom ett område som är betryggande inhägnat och till vilket utomstående inte har tillträde. Utredningen föreslår att specialregleringen av bitska hundar och hundar som visat benägenhet att driva får skall ersättas med det generella tillsynskravet, vilket innefattar en möjlighet att omhänderta alla typer av hundar i de fall andra, mindre ingripande åtgärder är otillräckliga för att hindra

hunden från att orsaka skada eller avsevärd olägenhet. Den viktigaste anledningen till denna förändring är enligt utredningen att bestämmelsen om bitsk hund flyttar fokus från tillsyn och hundens beteende till hundens egenskaper på ett sätt som är mindre lyckat. Utredningen nämner också att det finns exempel på fall där det inte är rimligt att en bitsk hund alltid måste hållas kopplad eller instängd, som t.ex. polishundar. Regeringen gör i denna fråga samma bedömning som utredningen och några särskilda bestämmelser om bitska hundar eller hundar som visat benägenhet att driva får bör därför inte föras in i den nya tillsynslagen.

Att det uttryckliga förbudet mot att hålla bitska hundar lösa tas bort ur lagtexten skall inte tolkas som en generell lättnad i tillsynskravet för denna typ av hundar. Det ligger redan i det allmänna tillsynskravet att hundar som har en benägenhet att bita människor eller andra djur skall hållas under sådan tillsyn och skötas på ett sådant sätt som behövs för att förebygga att de orsakar skador eller olägenheter. Att hålla sådana hundar lösa utan inhägnader som stänger människor eller andra djur ute, får som regel anses innebära en risk för omgivningen och uppfyller därmed normalt sett inte kraven på tillräcklig tillsyn eller skötsel.

6.2 Märkning och registrering av hund

Regeringens förslag: En hundägare skall låta märka en hund som finns stadigvarande i Sverige så att den kan identifieras. Märkningen skall vara bestående.

En hundägare vars hund stadigvarande finns i Sverige skall låta registrera sitt ägarskap i ett för landet centralt register för vilket Jordbruksverket är personuppgiftsansvarigt enligt personuppgiftslagen. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande verket, får besluta att överlåta driften av registret till en annan myndighet eller till en organisation.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för hundägaren att betala en avgift för registreringen och för utrustning för att läsa av märkningen samt beräkningen av avgiften.

Registret får användas för att fastställa vem som äger en hund. Tullverket, Jordbruksverket, länsstyrelser, polismyndigheter och de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet skall ha direktåtkomst till registret.

Polismyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om märkning och registrering av hund i denna lag skall följas. Förelägganden får förenas med vite.

Utredningens förslag: Överensstämmer i princip med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget i stort eller har inget att erinra. Ett antal remissinstanser, däribland tre länsstyrelser, efterlyser en definition av termen ”stadigvarande”. *Länsstyrelsen i Stockholms län*, *Länsstyrelsen i Skåne län* och *Sveriges Djurskyddsföreningars Riksförbund* anser att det av författningstexten bör framgå att polismyndigheten skall ha tillgång till avläsnings-

utrustning. *Jordbruksverket* vill ha en utredning om det är möjligt att införa ett tillägg i lagen som gör det möjligt för veterinärer att avregistrera döda hundar. *Sveriges Veterinärförbund* avstyrker att hundägaren skall betala en avgift för avläsarutrustning.

Skälen för regeringens förslag: Lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar trädde i kraft den 1 januari 2001. Enligt lagen skall alla hundar märkas så att hunden kan identifieras och ägarskapet skall registreras i ett för landet centralt register. Vid märkningen av hund skall en metod väljas som ger hunden en bestående märkning, såsom tatuering eller mikrochips. Hundägarna skall betala en avgift för registreringen. Det är fråga om en engångsavgift som skall gå till täckande av kostnaderna för registreringen och för den utrustning som krävs för att avläsa märkta hundars identitetsnummer. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgiften. Polismyndigheten får även meddela nödvändiga förelägganden, vilka får förenas med vite.

Personuppgiftslagen (1998:204) skall tillämpas på den behandling av personuppgifter som utförs enligt lagen. Enligt bestämmelserna i personuppgiftslagen får personuppgifter samlas in endast för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och får sedan inte behandlas för något ändamål som är oförenligt med det ändamål för vilka uppgifterna ursprungligen har samlats in. De personuppgifter som behandlas skall vara adekvata och relevanta i förhållande till ändamålet. Fler uppgifter än som är nödvändiga med hänsyn till ändamålet får inte behandlas. De personuppgifter som behandlas skall vara riktiga och, om det är nödvändigt, aktuella. Alla rimliga åtgärder skall vidtas för att rätta, blockera eller utplåna felaktiga eller ofullständiga uppgifter. Personuppgifter får inte heller bevaras under längre tid än som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen. För historiska, vetenskapliga eller statistiska ändamål får dock personuppgifter bevaras under en längre tid. Personuppgifter får behandlas endast med den registrerades samtycke eller om behandlingen är nödvändig för något av de i 10 § personuppgiftslagen uppräknade ändamålen. Om det i särskild författning har föreskrivits att en myndighet eller annan får behandla personuppgifter för vissa särskilt angivna ändamål gäller dessa bestämmelser i stället för personuppgiftslagens bestämmelser i denna del i den verksamhet som regleras av den författningen (2 § personuppgiftslagen). För behandling av s.k. känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelser som innefattar brott m.m. samt för behandling av personnummer gäller vissa ytterligare förutsättningar för att behandlingen skall anses vara tillåten.

I förarbetena till lagen uttalade den dåvarande regeringen (prop. 1999/2000:76, sid. 10–14) att lagen har sin grund främst i det tilltagande problemet med farliga och aggressiva hundar. Ett märkningskrav kunde inte begränsas till vissa bestämda raser eller till s.k. farliga hundar. Regeringen uttalade vidare att det fanns andra skäl för införandet av registret. Bland annat skulle myndigheternas djurskyddstillsyn underlättas av att en ägare till en vanvårdad hund snabbt skulle kunna identifieras. Vidare skulle en registrerad hundägare säkrare och snabbare kunna få tillbaka en bortsprungen hund. Det kunde också bli lättare att

avgöra vem som har ansvaret för skador som en hund orsakat. Slutligen fanns också behov av att kunna identifiera hundar av smittskyddsskäl.

Utredningen uppmärksammar att lagen har fått ett blandat mottagande sedan ikraftträdandet. Flera polismyndigheter har till utredningen uttalat sig positivt om syftet med lagen medan andra organisationer och myndigheter har varit mer tveksamma. Eftersom lagen vid tidpunkten för utredningens betänkande endast hade varit i kraft i knappt två år bedömde utredningen att det var svårt att göra en utvärdering av hur lagen hade fungerat. Med hänsyn härtill valde utredningen att avstå från att föreslå några mer omfattande förändringar av lagen.

Våren 2005 gav regeringen Djurskyddsmyndigheten i uppdrag att utreda hur många hundar som märks och registreras i det centrala hundregistret och hur många hundägare som anmäler ägarbyte. I uppdraget ingick också att undersöka vilka som använder informationen i hundregistret samt att analysera orsakerna till en eventuellt låg efterlevnad av regelverket.

Djurskyddsmyndigheten redovisade uppdraget i en rapport i december 2005, Regeringsuppdrag att utreda frågor om efterlevnad av lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar m.m., dnr Jo2005/2936. Av rapporten framgår att det i Sverige finns ungefär 662 000 hundar. (Som angetts i avsnitt 5.1 finns enligt Statistiska centralbyrån i september 2006 knappt 730 000 hundar i Sverige). Ungefär 56 procent av dessa hundar bedöms vara märkta och registrerade. Ytterligare ett antal hundar bedöms vara märkta men inte registrerade. Enligt myndigheten sker en stadig ökning av antalet hundar i registret. Som förklaring till att endast 56 procent av de hundar som stadigvarande vistas i Sverige är märkta och registrerade anför Djurskyddsmyndigheten att registret ännu är förhållandevis nytt. Vidare anför myndigheten att Svenska Kennelklubben skötte driften av registret de tre första åren, vilket kan ha fått flera hundägare att tro att det skulle räcka med att registrera sig i Svenska Kennelklubbens register. Dessutom föll ett antal hundar bort ur registret när det centrala registret inrättades. Slutligen känner ett antal hundägare sannolikt inte till att registret finns eller att registrering och märkning av hund är ett lagstadgat krav.

Av rapporten framgår vidare att polismyndigheterna, länsstyrelserna och kommunerna använder det centrala hundregistret för att söka information. Ungefär 85 procent av landets polismyndigheter använder registret och några polismyndigheter uttrycker att de är mycket positiva till registret och att de använder det mycket ofta. Den vanligaste anledningen till att polismyndigheter använder registret är för att söka efter ägaren till en upphittad hund och den näst vanligaste är för att söka efter ägaren till en aggressiv hund. Drygt hälften av landets länsstyrelser använder registret. Några länsstyrelser använder även Svenska Kennelklubbens register. Av landets 290 kommuner har 127 använt registret. Djurskyddsmyndigheten gör i rapporten bedömningen att registret är av god kvalitet och att antalet hundar som registreras stadigt ökar.

Enligt uppgift från Jordbruksverket, som i dag sköter arbetet med registret, gjordes det från och med november 2005 till november 2006 nästan 70 000 nya registreringar i registret. Enligt Jordbruksverket används registret ofta även för andra ändamål än att söka efter ägaren till en

upphittad eller aggressiv hund, bland annat för djurskydds- eller smittskyddsändamål.

Av Djurskyddsmyndighetens rapport framgår att registret numera är välfungerande och att antalet registreringar stadigt ökar samt att registret har kommit till stor praktisk användning genom att de flesta polismyndigheter och länsstyrelser samt många kommuner använder det vid eftersökande av hundägare. Med hänsyn härtill anser regeringen att vad den dåvarande regeringen anförde (prop. 1999/2000:76, sid. 10–14) om varför lagen om märkning och registrering av hundar skulle införas gäller i lika hög grad idag. Regeringen föreslår därför att bestämmelserna om märkning och registrering av hundar skall finnas kvar och införas i den nya lagen. Regeringen anser, liksom utredningen, att det inte finns några skäl att i sak ändra de nuvarande bestämmelserna om hur märkningen och registreringen skall gå till, att personuppgiftslagen skall vara tillämplig vid behandling av personuppgifter enligt lagen samt att polismyndigheten bör få meddela de förelägganden som behövs för att märkning och registrering av hund enligt lagen skall följas samt att sådana förelägganden får förenas med vite.

I dag föreskrivs i lagen om märkning och registrering av hundar att hundägaren skall betala en avgift för registreringen och för utrustning för avläsning av märkningen. Regeringen anser att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör kunna meddela föreskrifter om hundägarens skyldighet i detta avseende samt om beräkningen av avgiften.

6.3 Förelägganden och förbud med anledning av bristande tillsyn av en hund

Regeringens förslag: Om någon brister i tillsynen över eller skötseln av en hund får polismyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att förebygga skador eller avsevärda olägenheter.

Såväl förelägganden som förbud får förenas med vite.

Den som är under femton år får inte meddelas förelägganden eller förbud.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I utredningens förslag finns dock inte något förslag att brister i skötseln av hund kan leda till förelägganden eller förbud. Utredningen föreslår vidare att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall få meddela föreskrifter om tillämpningen av paragrafen. Utredningen har inget förslag om att den som är under 15 år inte skall kunna meddelas förelägganden eller förbud.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget i stort eller har inget att erinra. *Rikspolisstyrelsen* delar bedömningen att polisen bör ansvara för att vidta de åtgärder som krävs mot bristande tillsynsansvar och har inte något att erinra mot att meddela föreskrifter på området. Myndigheten önskar vidare att det analyseras om det är möjligt att i det centrala hundregistret införa uppgifter om meddelade förelägganden, förbud och hundförbud. *Länsstyrelsen i Östergötlands län*

och *Jordbruksverket* tillstyrker förslaget men påtalar att polismyndigheten bör underrätta den kommunala myndighet som har ansvar för djurskyddstillsynen om beslut som fattas med stöd av tillsynslagen. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* ställer sig tveksam till polismyndigheten som tillsynsmyndighet för vissa uppgifter som länsstyrelsen bedömer har en nära anknytning till djurskyddshänsyn, t.ex. förelägganden om behov av rastning av hund. *Riksdagens ombudsmän (JO)* ifrågasätter om inte meddelande av förelägganden och förbud bör omfatta även åtgärder hänförliga till hundens skötsel, eftersom skötsel omnämns särskilt i 1 §.

Skälen för regeringens förslag: Enligt den nuvarande tillsynslagen får polismyndigheten, om tillsynen över en hund eftersätts, meddela det beslut som omständigheterna kräver, såsom att hunden skall vara försedd med munkorg eller hållas bunden eller instängd. Även om polismyndigheten redan i dag har rätt att vidta de åtgärder som omständigheterna kräver har den exemplifiering som görs i lagtexten i praktiken lett till att polismyndigheten ofta bara tillämpar just dessa åtgärder. Det finns dock situationer där andra åtgärder skulle kunna vara att föredra. Ett exempel är att en polismyndighet skulle kunna meddela en hundägare ett förbud mot att lämna hunden ensam mer än en viss tid varje dag. Ett sådant förbud skulle kunna vara effektivt för att komma till rätta med en hund som oavbrutet skäller i en lägenhet. Andra exempel på åtgärder som i olika situationer kan tänkas vara verkningsfulla är förelägganden om att en hund måste rastas ett visst antal gånger varje dag, att en hund inte får vistas i en hundgård nattetid eller att en hundägare måste genomgå någon form av hundägarutbildning.

Det är viktigt att framhålla att åtgärderna skall syfta till att förebygga skador eller avsevärda olägenheter som kan uppstå till följd av den bristande tillsyn eller skötsel som hundägaren visat. Med begreppet skada avses i sammanhanget både personskada och sakskada, t.ex. skada på djur. Med avsevärd olägenhet avses olägenhet av allvarigare slag som kan påverka människors eller djurs liv, hälsa och säkerhet eller den allmänna ordningen. Ett exempel på något som kan vara en avsevärd olägenhet är det ovan nämnda fallet att en hund oavbrutet skäller i en lägenhet, vilket kan störa närboende. Ju mer bagatellartat ett problem är, desto mer frekvent måste det förekomma för att anses vara en avsevärd olägenhet. En hundägare som inte plockar upp efter sin hund visar visserligen ett bristande hundägaransvar. Att underlåta att plocka upp efter sin hund vid ett tillfälle kan emellertid inte anses vara en avsevärd olägenhet. Ett föreläggande om att hundägaren måste plocka upp efter hunden är i det fallet inte aktuellt. Om det däremot förekommer i stor omfattning – hundägaren kanske har ett flertal hundar – och på olämpliga platser, till exempel på en grannes fastighet eller på en lekplats, kan utan tvekan ett föreläggande om att hundägaren måste plocka upp efter hunden vara aktuellt.

Regeringen anser, liksom *JO*, att meddelande av förelägganden och förbud bör omfatta även åtgärder hänförliga till brister i hundens skötsel. Som anförts i avsnitt 6.1 föreslår regeringen att det, utöver ett tillsynskrav, även införs ett krav på att hundar skall skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter krävs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter.

Några av de exempel på förelägganden och förbud som angetts ovan, t.ex. ett förbud för en hundägare mot att lämna hunden ensam mer än en viss tid varje dag, avser både tillsynen och skötseln av en hund. När föreläggandet eller förbudet tar sikte på såväl tillsynen som skötseln av hunden kan det i vissa fall vara aktuellt att förelägga eller förbjuda en person att agera på ett visst sätt såväl med stöd av den nu föreslagna tillsynslagen som med stöd av djurskyddslagen. Skillnaden mellan de båda lagarna är att de tar sikte på olika skyddsintressen. När det gäller tillsynslagen är ändamålet att skydda omgivningen från störningar eller skador orsakade av hundar som inte får en tillräcklig tillsyn och skötsel. Ändamålet med djurskyddslagen är att skydda just det eller de djur vars tillsyn och skötsel är eftersatt genom den egna ägarens eller innehavarens bristande omsorg. Det är därför möjligt att polismyndigheter och djurskyddsinspektörer, med olika utgångspunkter och med stöd i olika lagar, kan komma att meddela samma person förelägganden eller förbud. I många fall är det dock bara aktuellt med förelägganden eller förbud enligt en av de båda lagarna. Man kan t.ex. tänka sig att en person är hemma mycket med sin hund men att hunden ändå har skaffat sig en ovana att skälla oupphörligen och på så sätt stör sin omgivning. I denna situation kanske hunden i fråga inte kan bedömas vara misskött på ett sådant sätt att det brister i hänsynen till hunden varför ett föreläggande med stöd av djurskyddslagen inte är aktuellt. Däremot kan hundens skällande bedömas vara så störande för omgivningen att det med hänsyn till grannarna är motiverat att meddela ägaren eller innehavaren föreläggande eller förbud med stöd av tillsynslagen.

Som framgått ovan föreligger situationer då andra åtgärder än de som exemplifieras i gällande lag kan tänkas vara aktuella att vidta mot en hundägare som brister i tillsynen över eller skötseln av en hund. Att i den nya lagen detaljreglera vilka typer av förelägganden och förbud som i olika situationer får meddelas är inte lämpligt. Å andra sidan är det möjligt att en generell bestämmelse i lag om att polismyndigheten får vidta de åtgärder som omständigheterna kräver kan leda till olika tillämpningar i landet. För att underlätta för polismyndigheten i det enskilda fallet och för att tillse att tillämpningen av förbud och förelägganden blir likartad i liknande fall är det lämpligt att Rikspolisstyrelsen beslutar om allmänna råd om hur en polisman kan eller bör handla i ett visst avseende. Till skillnad från utredningen anser regeringen att det inte behövs ett bemyndigande för regeringen eller en myndighet att meddela föreskrifter om tillämpningen av bestämmelsen.

Enligt förslaget till 8 § andra stycket får polismyndigheten förena ett beslut om föreläggande eller förbud med vite. Någon sådan möjlighet finns inte i den nuvarande tillsynslagen. Ett väl avvägt vite utgör ett effektivt påtryckningsmedel. Regeringen anser därför att det är viktigt att polismyndigheten har den möjligheten.

En särskild fråga är om en person under 15 år skall kunna meddelas förelägganden och förbud. I gällande tillsynslag finns inget undantag för personer under 15 år. I dag får polismyndigheten alltså meddela beslut för en person under 15 år om att t.ex. hunden måste hållas kopplad. Som anges nedan i avsnitt 6.11 föreslås att överträdelser av förelägganden och förbud enligt 8 §, liksom i nuvarande tillsynslag, skall straffbeläggas. Dessutom föreslås, som framgått ovan, att polismyndigheten skall få

möjlighet att förena ett föreläggande eller förbud med vite. En utgångspunkt vid bedömningen av hur personer under 15 år skall behandlas är att det inte får dömas till påföljd för brott som någon har begått före 15 års ålder (1 kap. 6 § brottsbalken). I lagen (1985:206) om viten föreskrivs att vite inte får föreläggas om adressaten kan antas sakna faktisk eller rättslig möjlighet att följa föreläggandet (2 § andra stycket viteslagen). Vite företer vissa likheter med böter. Bland annat kan vite, liksom böter, förvandlas till fängelse enligt bötesverkställighetslagen (1979:189). Med hänsyn till vitets likheter med straff anses det inte heller kunna komma i fråga att döma ut ett vite mot den som är under 15 år och en person som är under 15 år kan därför inte komma i fråga som adressat för ett vitesföreläggande (se JO:s ämbetsberättelse 1997/98 sid. 60 f.) Detta innebär att ett föreläggande eller förbud som riktas mot en person under 15 år inte kan följas av någon sanktion i form av vite eller påföljd om personen bryter mot det meddelade beslutet. Detta talar för att personer under 15 år inte skall kunna meddelas förelägganden och förbud enligt 8 §. Regeringen föreslår därför att förelägganden och förbud inte skall kunna meddelas för personer under 15 år. Som anges nedan under avsnitt 6.5 föreslår regeringen att inte heller hundförbud skall kunna meddelas för den som är under 15 år.

Rikspolisstyrelsen har under remissbehandlingen av utredningens förslag framfört en önskan om utredning avseende möjligheten att i det centrala hundregistret föra in också uppgifter om meddelade förelägganden, förbud och hundförbud. Regeringen har genom regeringsbeslut den 23 november 2006 beslutat att ge Djurskyddsmyndigheten och Jordbruksverket i uppdrag att gemensamt utforma ett nytt djurskyddskontrollregister samt att bl.a. utreda förutsättningarna att bygga ut ett sådant register så att det kan användas som ett stöd vid djurskyddskontroll enligt djurskyddslagstiftningen. Regeringen avser att avvakta detta arbete innan ställning tas till lämpligheten av att kombinera det centrala hundregistret med uppgifter om t.ex. hundförbud.

6.4 Omhändertagande av en hund m.m.

Regeringens förslag: För att hindra att en hund orsakar skada eller avsevärd olägenhet får polismyndigheten, om inte andra, mindre ingripande åtgärder anses tillräckliga, besluta att den skall omhändertas.

Om en hund har omhändertagits får ägaren eller innehavaren inte förfoga över hunden utan tillstånd av polismyndigheten. Polismyndigheten får, efter utredning, besluta att hunden skall säljas, skänkas bort eller, om hunden utgör en fara för människor eller djur eller om det annars finns särskilda skäl, avlivas.

Om det inte längre finns skäl för omhändertagandet, skall polismyndigheten besluta att detta genast skall upphöra.

Anträffas en hund lös på ett område där lantbruksdjur finns, får hunden, om den inte låter sig infångas och om det är nödvändigt för att förhindra skada på lantbruksdjur, dödas av den som äger eller vårdar lantbruksdjuren. Den som dödat en hund är skyldig att snarast möjligt anmäla detta till polismyndigheten.

Regeringens bedömning: Någon bestämmelse om att en hund skall få omhändertagande på grund av att den är omärkt eller ägaren inte är registrerad i det centrala registret bör inte föras in i den nya lagen.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningen föreslår dock att en hund skall få omhändertagande om en hund är omärkt eller om hundens ägare inte är registrerad i det centrala registret. Ett sådant omhändertagande skall till skillnad från vad som gäller i dag kunna göras även om hunden inte utgör eller kan komma att utgöra en fara för människor eller andra djur eller om det annars finns särskilda skäl. En hundägare vars hund har omhändertagits för att framtvunga en märkning föreslås få en viss tid på sig att låta märka och registrera hunden. I annat fall får polismyndigheten sälja, skänka bort eller avliva hunden.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget i stort eller har inget att erinra. *Länsstyrelsen i Stockholms län* anser att formuleringen i utredningens förslag är otydlig. Av ordalydelsen framgår inte otvetydigt om polismyndigheten har möjlighet att omedelbart omhänderta en hund som skall hindras från att orsaka skada eller avsevärd olägenhet eller om polismyndigheten först måste ha fattat ett formellt beslut om mindre ingripande åtgärder och dessa visat sig vara otillräckliga. Länsstyrelsen anser att ett förtydligande av lagtexten vore önskvärt. *Rikspolisstyrelsen* välkomnar de förändringar som föreslås vad gäller möjligheterna att omhänderta hundar. Rikspolisstyrelsen anser dock att uppställning och därpå följande åtgärder inte är ett naturligt led i polisens åliggande att upprätthålla allmän ordning och säkerhet och menar att länsstyrelserna är bättre lämpade att sköta förvaring och försäljning av hundar. *Brottsförebyggande rådet* ställer sig tveksamt till att polismyndigheten skall vara tillsynsmyndighet i samtliga de avseenden som föreslås i utredningen, med hänsyn till att t.ex. transport och förvaring m.m. av hundar inte är uppgifter av polisiär natur. *Sveriges Försäkringsförbund* påtalar att i den mån ett omhändertagande leder till att hunden avlivas, kan ägaren knappast räkna med att få dödsfallsersättning ur sin försäkring. *Svenska Pitbullterrierföreningen* anser att ett omhändertagande av en hund är ett omfattande ingrepp och att sådant beslut bör handläggas snabbt. Polismyndigheten bör inte vara både dömande och verkställande myndighet och det finns ett behov av en myndighet med ansvar att kontrollera att reglerna tillämpas lika i olika delar i landet.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Enligt gällande tillsynslag får polismyndigheten besluta att omhänderta en hund som visat benägenhet att bita människor eller hemdjur (en s.k. bitsk hund). Sedan hunden omhändertagits får ägaren inte förfoga över hunden utan tillstånd av polismyndigheten. Polismyndigheten skall efter värdering låta sälja eller avliva hunden eller ta hand om den tills vidare. Innan en hund avlivas skall en veterinär yttra sig, om det inte är uppenbart obehövligt eller fara i dröjsmål. Enligt lagen om märkning och registrering av hundar kan en hund, som påträffas utan märkning eller

som inte har någon ägare registrerad, omhändertas av polismyndigheten om hunden utgör eller kan komma att utgöra en fara för människor eller andra djur eller om det annars finns särskilda skäl.

Det finns flera brister med de i tillsynslagen gällande bestämmelserna om omhändertagande av hundar. Ett problem är att endast bitska hundar omfattas. Det innebär att bestämmelsen inte ger någon möjlighet att omhänderta och eventuellt avliva en hund som biter en människa eller hemdjur men som inte visat sådana tendenser tidigare. Ett annat problem är att hundar som orsakar skador eller avsevärda olägenheter som inte riktar sig mot människor eller hemdjur, utan t.ex. mot en annan hund, inte kan omhändertas.

Regeringen anser att kravet på att hunden skall vara bitsk för att den skall få omhändertas i den nya lagen skall ersättas av en generell möjlighet att ingripa vid bristande tillsynsansvar. Härigenom kommer fler hundar än som nu är fallet att omfattas av bestämmelsen om omhändertagande. En grundförutsättning är dock att mindre ingripande åtgärder inte anses vara tillräckliga, som till exempel beslut om koppel-tvång eller att hunden inte får lämnas ensam hemma vissa tider på dygnet. I de allra flesta fall kommer det därför inte att bli fråga om att polismyndigheten omhändertar en hund innan andra åtgärder har prövats. En hundägare måste kunna begå smärre misstag eller hamna i en situation där hunden reagerar på ett oväntat sätt, utan att hunden omhändertas och riskerar att avlivas. Det kan till exempel inte anses vara en tillräcklig grund för omhändertagande att en hund endast har uppträtt hotfullt mot en människa eller gjort utfall mot en annan hund. Det krävs något mer som ger anledning att tro att hundens beteende kommer att upprepas och att det på grund därav finns risk för att hunden kommer att orsaka skador eller avsevärda olägenheter. Inte ens det faktum att en hund har bitit en människa eller ett djur innebär i sig att polismyndigheten bör omhänderta hunden eller besluta om andra åtgärder. Det avgörande är i stället om hunden riskerar att orsaka nya skador eller avsevärda olägenheter.

Länsstyrelsen i Stockholms län anser att utredningens förslag är otydligt. Regeringen anser att det av lagtexten bör framgå att polismyndigheten inte skall omhänderta en hund om andra, mindre ingripande åtgärder är tillräckliga. Innan ett beslut om omhändertagande fattas måste polismyndigheten således göra en prövning av om andra åtgärder anses tillräckliga. Andra, mindre ingripande åtgärder kan t.ex. vara att förelägga en hundägare att hunden måste bära munkorg eller lugna ned en situation där en hund är hotfull genom att anvisa hundägaren att tillsammans med hunden lämna den plats där den hotfulla situationen uppstått. Vid prövningen måste situationen övervägas. Det är dock inte ett absolut krav att andra åtgärder måste vidtas innan det kan bli fråga om något omhändertagande. Om polismyndigheten bedömer att situationen redan från början är sådan att andra åtgärder är otillräckliga får ett omhändertagande göras genast.

De föreslagna bestämmelserna innebär en möjlighet att omhänderta en hund redan innan den har orsakat en konkret skada. Det finns en risk att en sådan möjlighet kan komma att missbrukas av vissa personer, t.ex. på så sätt att en granne som är i osämja med en annan granne anmäler till polismyndigheten att den andre har en hund som är farlig och behöver

omhändertas, utan att så egentligen är fallet. På grund härav och på grund av det ingrepp som ett omhändertagande innebär i förhållande till den enskildes egendom bör möjligheten för polismyndigheten att i dessa situationer omhänderta en hund utnyttjas restriktivt.

Utredningen har föreslagit att en hund skall kunna omhändertas enbart på den grunden att den är omärkt eller att ägaren inte är registrerad. Det krav som därutöver gäller i dag för att en hund skall kunna omhändertas på grund av att den är omärkt m.m., nämligen att hunden skall utgöra eller kan komma att utgöra en fara för människor eller andra djur eller att det annars finns särskilda skäl, har enligt utredningen medfört att polismyndighetens möjlighet att arbeta förebyggande har minskat. Sett till lagens syfte är det enligt utredningen fullt rimligt att polismyndigheten, för att framtvinga en märkning, får omhänderta en hund om inte ägaren följer lagen. Detta skulle också ge bättre möjligheter att förebygga problem med farliga hundar.

Att, såsom utredningen föreslagit, inte längre kräva att ett omhändertagande av hund utan märkning eller registrering får ske endast om hunden utgör eller kan komma att utgöra en fara för människor eller andra djur eller om det annars finns särskilda skäl, riskerar enligt regeringens bedömning att innebära ett alltför stort ingrepp mot den enskildes egendom. En avvägning måste göras mellan det lagstadgade kravet att märkning av hund skall ske och det ingrepp mot den enskilde medborgarens egendom som ett omhändertagande och en eventuell avlivning av en hund innebär. Vid en sådan avvägning måste hänsyn tas till om märkning kan uppnås genom en mindre ingripande åtgärd än genom ett omhändertagande. I de allra flesta fall torde det, för att uppnå kravet på märkning, vara tillräckligt att den enskilde hundägaren får ett vitesföreläggande. I de få fall som ett vitesföreläggande inte är tillräckligt för att förmå hundägaren att märka sin hund eller att registrera sig som ägare till hunden är det enligt regeringens bedömning inte proportionerligt att omhänderta en hund som inte utgör en fara för människor eller andra djur eller om det annars finns särskilda skäl för att framtvinga en märkning eller registrering. Till skillnad från utredningen anser regeringen därför att det inte är lämpligt att införa en bestämmelse som ger polismyndigheten rätt att omhänderta en hund enbart på den grunden att den är omärkt eller att det saknas registrerad ägare. Med den föreslagna möjlighet som polismyndigheten nu föreslås få att omhänderta en hund för att hindra att hunden orsakar skada eller avsevärd olägenhet kan en bestämmelse som motsvarar den som finns i den nuvarande lagen antas få en mycket begränsad praktisk betydelse. Det saknas därför enligt regeringens mening skäl att införa en sådan bestämmelse i den nya lagen.

Eftersom det gentemot den enskilde är ett ingrepp att omhänderta en hund är det av största vikt att polismyndighetens beslut om vad som skall hända med den omhändertagna hunden vilar på en grundlig utredning. I en sådan utredning bör en bedömning av hundens mentala egenskaper och vilken tillsyn som hundägaren har över hunden ingå. En hund som har egenskaper som gör att den ibland uppvisar ett aggressivt beteende men där hundägaren är skicklig och ansvarsfull kanske inte behöver vara fortsatt omhändertagen. Å andra sidan kan en hund som bedöms som snäll och som i allmänhet inte har ett aggressivt beteende komma att bli

farlig och aggressiv om tillsynen är eftersatt. Det kan då finnas skäl att låta omhändertagandet bestå.

En utgångspunkt är att endast hundar som av någon anledning efter en utredning anses vara en fara för människor eller andra djur bör avlivas. Det kan också finnas andra särskilda skäl till att avliva en hund. Ett exempel kan vara en hund som är mycket gammal och som inte går att sälja eller skänka bort, eftersom ingen vill ha den på grund av hög ålder. Hunden i fråga kanske i allmänhet är snäll men anses ha en hundägare som utövar så pass dålig tillsyn att hunden i dennes närvaro är aggressiv, varför hunden inte heller kan lämnas tillbaka till ägaren. I ett sådant fall kanske det inte finns någon annan lösning än att avliva hunden. Om hunden inte anses vara farlig, men av någon anledning ändå inte bör återlämnas till ägaren eller innehavaren, bör den i första hand säljas och, om det av någon anledning inte går, i andra hand skänkas bort.

Enligt gällande tillsynslag skall yttrande inhämtas från veterinär innan polismyndigheten avlivar en hund. Veterinärens undersökning är inriktad på att klargöra om det kan finnas en fysisk orsak till en hunds aggressivitet. Om veterinären kommer fram till att det inte går att behandla hunden brukar den avlivas. Ett yttrande från veterinär kan i vissa fall också vara nödvändigt för att klargöra hundens sjukdomsstatus, t.ex. vid misstanke om att hunden lider av rabies. Ibland kompletteras veterinärutlåtandet med en test av hundens mentala egenskaper utförd av en besiktningsman inom polismyndighetens hundverksamhet. I de fall test förekommer skiljer sig testmetoderna åt mellan olika polismyndigheter.

Förutom att en utredning om vad som skall hända med en omhändertagen hund bör vara grundlig är det också viktigt att sådana utredningar utförs på ett likartat sätt och att kvaliteten är densamma i hela landet. Det bör dock enligt regeringen inte i slås fast i lagen vad som skall krävas i utredningshänseende utan det bör ankomma på Rikspolisstyrelsen att ansvara för att en sådan samordning sker.

Som framgått ovan är det av vikt att den utredning som görs efter ett omhändertagande av hund är likartad. Enligt regeringens bedömning bör kravet på att veterinär skall undersöka en omhändertagen hund innan den avlivas inte längre uttryckligen framgå av lagtexten utan bör, tillsammans med andra krav, i stället införas i de föreskrifter som Rikspolisstyrelsen bör meddela om den utredning som skall göras då en hund har omhändertagits.

Enligt 1 § polislagen (1984:387) skall polisens arbete syfta till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att i övrigt tillförsäkra allmänheten skydd och annan hjälp. Liksom *Rikspolisstyrelsen* anser regeringen att det är en polisiär uppgift att ingripa mot och omhänderta hundar för att hindra att de orsakar skada eller avsevärd olägenhet. Rikspolisstyrelsen har dock hävdats att åtgärder i anledning av ett omhändertagande, som förvaring och uppställning av hund, inte kan anses vara en polisiär uppgift. Polismyndigheten har under mycket lång tid haft ansvaret för att omhänderta hundar enligt tillsynslagen och därmed även för förvaring och uppställning av dessa. Ofta sker förvaringen av en omhändertagen hund på något hundstall som polismyndigheten har slutit avtal med. Regeringen bedömer att det för närvarande inte finns någon annan myndighet som har den upparbetade organisation som behövs för att föreslagen lagstiftning skall kunna

fungera i praktiken. Förutom den tidigare erfarenheten av dessa arbetsuppgifter har polismyndigheten, sett till hela landet, en hög kompetens om hundar. År 2003 fanns i landet ungefär 470 polishundförare, 100 hundinstruktörer och 60 besiktningsmän. Besiktningsmännen har befogenhet att bedöma om polishundar är lämpliga att användas i tjänst och testar i dag ofta hundars farlighet efter omhändertagande enligt den gällande tillsynslagen. Polismyndigheten kommer att få en mycket viktig roll i den utredning som regeringen föreslår skall göras om vad som skall hända med en omhändertagen hund. Regeringen anser därför att omhändertagande enligt denna lag och därav föranledda uppgifter tills vidare bör utföras av polismyndigheten.

Om det inte längre finns skäl för omhändertagandet, skall polismyndigheten besluta att detta genast skall upphöra.

I avsnitt 6.10 redogörs för förslagets förenlighet med regeringsformen och den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen).

Hund som anträffas lös där det finns lantbruksdjur

I 3 § gällande tillsynslag finns en bestämmelse som föreskriver att en bitsk hund som anträffas lös på område där det finns lantbruksdjur får dödas av ägaren till lantbruksdjuren, om hunden inte låter sig infångas. Utredningen föreslår att förutsättningen att hunden skall vara bitsk skall tas bort. I stället föreslås att en hund som anträffas medan den angriper lantbruksdjur på område där lantbruksdjur normalt hålls får dödas av ägaren eller den som vårdar lantbruksdjuren, om den inte låter sig infångas eller på annat sätt kan förmås avbryta angreppet. *Svenska Jägareförbundet* anser att utredningens förslag drastiskt skulle öka risken för att jakthundar dödas i onödan eller utan reella skäl, eftersom förutsättningen att hunden skall vara bitsk föreslås tas bort. Detta innebär att alla hundar löper risk att dödas, vilket i hög grad påverkar möjligheten att använda lösa hundar vid jakt. *JO* påpekar att bestämmelsen förefaller otidsenlig och ifrågasätter om inte bestämmelsen om nöd i 24 kap. brottsbalken är tillräcklig för att ägare av lantbruksdjur skall kunna skydda sina djur.

I 24 kap. 4 § brottsbalken föreskrivs att en gärning som någon begår i nöd utgör brott endast om den med hänsyn till farans beskaffenhet, den skada som åsamkas annan och omständigheterna i övrigt är oförsvarlig. Nöd föreligger när fara hotar liv, hälsa, egendom eller något annat viktigt av rättsordningen skyddat intresse.

I förarbetena till 3 § (prop. 1974:81, sid. 32 och 33) uttalade den dåvarande departementschefen att det enligt bestämmelserna om nöd i 24 kap. brottsbalken torde anses försvarligt att döda en hund som angriper boskap om angreppet kan befaras medföra allvarigare skador. När det gällde boskapsskötseln kunde det dock ifrågasättas om brottsbalkens reglering gav tillräckligt skydd mot bitska hundar. Boskaps-skötseln fick nämligen anses vara särskilt utsatt för risk att åsamkas skador på grund av att bitska hundar löpte lösa. Med hänsyn härtill och då det var osäkert hur långt nödrätten sträckte sig vid hunds angrepp på boskap borde det enligt departementschefen vara rimligt att i boskaps-

skötselns intresse ha kvar en reglering som gav ägare av boskap möjlighet att döda bitsk hund.

Regeringen anser att en motsvarighet till bestämmelsen i 3 § i boskaps-skötselns intresse bör föras in i den nya lagen, eftersom det kan ifrågasättas om brottsbalkens bestämmelser om nöd ger tillräckligt skydd mot löslöpande hundar som angriper lantbruksdjur (jfr NJA 1988 sid. 495). De förutsättningar som återfinns i 24 kap. 4 § brottsbalken, nämligen att en gärning som någon begår i nöd utgör brott endast om den med hänsyn till farans beskaffenhet, den skada som åsamkas annan och omständigheterna i övrigt är oförsvarlig, bör alltså inte gälla i förhållande till boskapskötseln. I likhet med utredningen anser regeringen att förutsättningen att hunden skall vara bitsk för att den skall kunna dödas inte bör finnas kvar. Det kan noteras att den liknande bestämmelse som återfinns i 93 § rennäringslagen inte kräver att hunden skall vara bitsk för att den, om den inte låter sig infångas, skall kunna dödas av den som äger eller vårdar ren. Sammanfattningsvis anser regeringen att en bestämmelse bör införas som anger att en hund som anträffas lös på ett område där det finns lantbruksdjur får dödas av den som äger eller vårdar lantbruksdjuren, om hunden inte låter sig infångas och om det är nödvändigt för att förhindra skada på lantbruksdjur. Först måste alltid prövas om hunden kan infångas. Om inte det går måste en avvägning göras om ett dödande av hunden är nödvändigt för att skydda lantbruksdjuren.

6.5 Hundförbud

Regeringens förslag: Polismyndigheten får meddela förbud att ha hand om hund (hundförbud) för den som allvarligt brister eller tidigare har brustit i tillsynen över en hund.

Vid bedömningen av om ett hundförbud bör meddelas skall särskilt beaktas om den mot vilken förbudet avses gälla har begått brott där han eller hon använt en hund som vapen eller vid upprepade tillfällen varit föremål för föreläggande eller förbud enligt 8 § eller vid upprepade tillfällen har haft hand om hund som har omhändertagits enligt 10 §.

Hundförbud skall inte meddelas om det är uppenbart att de omständigheter som gett upphov till att ett hundförbud övervägs inte kommer att upprepas.

Hundförbudet får avse viss tid eller gälla tills vidare.

Den som är under femton år får inte meddelas hundförbud.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I utredningen föreslås dock att lagtexten formuleras på så sätt att den som eftersätter tillsynen över en hund genom att använda den som vapen eller den som handlat grovt olämpligt med avseende på människors eller djurs liv, hälsa eller säkerhet skall förbjudas att ha hand om hund. Utredningen har inget förslag om att den som är under 15 år inte skall kunna meddelas hundförbud.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser, däribland *Svenska djurskyddsföreningen* och *Förbundet Djurens Rätt*, tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

JO ifrågasätter om bestämmelsen är nödvändig då det den tar sikte på i stor utsträckning redan i dag är reglerat genom bestämmelsen om djurförbud i djurskyddslagen. En sådan reglering leder dessutom till att både länsstyrelsen och polismyndigheten i vissa fall skulle kunna förbjuda en person att ha hand om hund. Vidare har uttrycket ”grovt olämpligt” inte en så klar och entydig betydelse som normalt eftersträvas i lagtext.

Rikspolisstyrelsen välkomnar möjligheterna att meddela hundförbud och anser att det dessutom bör övervägas om det är möjligt att vidta särskilda åtgärder om personer med hundförbud använder sig av bulvaner för att införskaffa nya hundar. *Svenska Jägareförbundet* anser att för att eliminera möjligheten att upplåta farliga hundar bör förbudet gälla såväl ägare som handhavare.

Skälen för regeringens förslag: I gällande lag finns det inte någon möjlighet att förbjuda någon att ha hand om hund. Det kraftfullaste myndighetsbeslut som i dag kan komma i fråga när någon brister i sin tillsynsskyldighet är att hunden omhändertas och att den därefter eventuellt avlivas. En person som på detta sätt har blivit av med sin hund är helt fri att skaffa en ny hund. Om så sker finns en uppenbar risk att även den nya hunden med tiden börjar orsaka problem. Detta är naturligtvis otillfredsställande. Regeringen föreslår därför att polismyndigheten vid allvarliga fall av bristande tillsyn skall kunna meddela en person förbud att ha hand om hund (hundförbud). En person som t.ex. använder hund som vapen vid brott eller som blir föremål för upprepade förelägganden eller förbud kan i många fall inte anses vara lämplig att hantera hundar över huvud taget.

Vid bedömningen av om en person bör meddelas hundförbud bör en prognos göras av den personens lämplighet av att i framtiden ha hand om en hund. Om det kan antas att personen i fråga på nytt kommer att brista i sin tillsynsskyldighet bör han eller hon meddelas hundförbud. Vid bedömningen skall särskilt beaktas om den mot vilken förbudet avses gälla har begått brott där han eller hon använt hund som vapen eller vid upprepade tillfällen varit föremål för föreläggande eller förbud enligt den föreslagna 8 § eller har haft hand om hund som har omhändertagits enligt den föreslagna 10 §.

Den första situationen som särskilt skall beaktas vid bedömningen av om ett hundförbud bör meddelas är om den person mot vilken förbudet avses gälla har begått brott där han eller hon har använt hund som vapen. Hundägare eller handhavare av hund kan tänkas använda hund som vapen vid ett flertal olika brott. I brottsbalken kan t.ex. följande brott tänkas vara aktuella. Brotten mot liv och hälsa i 3 kap., såsom grov misshandel (se RH 2004:19), misshandel och vållande till kroppsskada; brotten mot frihet och frid i 4 kap., såsom olaga hot och olaga tvång; tillgreppsbrotten i 8 kap., såsom rån; skadegörelsebrotten i 12 kap., såsom skadegörelse (t.ex. om någon bussar sin hund mot någon annans djur, som därvid skadas vid angreppet) samt brotten mot allmän verksamhet i 17 kap., såsom våld och hot mot tjänsteman (se RH 1987:168) samt övergrepp i rättssak.

En särskild fråga är om skuldfrågan avseende ett tidigare brott måste vara slutligt avgjord när frågan om förbud prövas. Vid t.ex. besöksförbud enligt lagen (1988:688) om besöksförbud och tillträdesförbud enligt lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang krävs inte detta, eftersom förbuden grundar sig på en riskbedömning där tidigare brottslighet utgör endast en av flera omständigheter. Hundförbud föreslås grunda sig på en bedömning av personens framtida lämplighet att ha hand om hund, där tidigare brottslighet endast utgör en av flera omständigheter. Detta talar för att det inte bör krävas att skuldfrågan är slutligt avgjord när frågan om hundförbud prövas. För en sådan ordning talar också att lagstiftningen därigenom blir mer effektiv. I sammanhanget bör också nämnas att regeringen i avsnitt 6.12 föreslår att beslutet om hundförbud skall kunna överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Vidare bör erinras om den i samma avsnitt beskrivna skyldigheten för förvaltningsmyndighet att på begäran ompröva meddelade beslut. Något krav på att skuldfrågan skall vara slutligt avgjord när förbudsfrågan prövas bör med hänsyn till det anförda alltså inte uppställas. Vilken utredning om brottet som bör finnas när förbudsfrågan prövas berörs i författningskommentaren.

De andra situationer som särskilt skall beaktas vid bedömningen av om ett hundförbud bör meddelas är om den person mot vilken förbudet avses gälla vid upprepade tillfällen har varit föremål för föreläggande eller förbud meddelade av polismyndighet enligt den föreslagna 8 § tillsynslagen eller har haft hand om hund som omhändertagits enligt den föreslagna 10 § tillsynslagen. Det kan tänkas att polismyndigheten gång på gång tvingas fatta sådana beslut för samma hundägare eller handhavare av hund men att personen trots detta fortsätter att brista i sin tillsynsskyldighet. Om dessa åtgärder är verkningslösa måste det finnas en möjlighet att ingripa med en mer kraftfull åtgärd om det är nödvändigt för att säkerställa att hänsyn tas till omgivningen. Risken för att en sådan person kommer att göra sig skyldig till liknande brist i tillsyn över hund på nytt är typiskt sett stor. Därför bör en person som varit föremål för upprepade ingripanden enligt de föreslagna bestämmelserna i 8 och 10 §§ tillsynslagen kunna åläggas ett förbud att ha hand om en hund.

En annan fråga är om en person under 15 år skall kunna meddelas hundförbud. Som angetts ovan i avsnitt 6.3 är en utgångspunkt vid bedömningen av hur personer under 15 år skall behandlas att det inte får dömas till påföljd för brott som någon har begått före 15 års ålder (1 kap. 6 § brottsbalken). Enligt regeringens bedömning bör en person som är under 15 år inte kunna meddelas hundförbud.

I 29 § djurskyddslagen föreskrivs att länsstyrelsen i vissa fall kan meddela en person förbud att ha hand om djur eller ett visst slag av djur (djurförbud). Enligt paragrafen kan djurförbud bland annat meddelas den som allvarligt har försummat tillsynen eller vården av ett djur. Vad bestämmelsen i detta fall tar sikte på är att skydda djuret från vanvård eller annan brist i skötseln. Ett exempel på när djurförbud enligt djurskyddslagen kan bli aktuellt är när en person av något skäl försummar att rasta sin hund och låter den uträta sina behov i lägenheten eller på balkongen eller lämnar den ensam dagar i sträck.

Som anförts ovan i avsnitt 6.1 är risken påtaglig för att ett vanskött eller försummat djur också orsakar problem för sin omgivning. Djur-

skyddslagen syftar till att skydda djur medan tillsynslagen syftar till att skydda omgivningen från skada och avsevärd olägenhet orsakad av hundar och katter. I vissa fall kan situationer uppkomma där det kan bli aktuellt att meddela både hundförbud och djurförbud som innefattar hund. Ett exempel på en sådan situation är att någon låter sin hund attackera ett annat djur och att denne därefter döms för djurplågeri enligt 16 kap. 13 § brottsbalken. Om någon har dömts för djurplågeri enligt den nämnda paragrafen kan länsstyrelsen enligt 29 § första stycket 4 djurskyddslagen meddela denne djurförbud som gäller alla djur eller djurförbud som gäller djur av ett visst slag, t.ex. hund. I så fall skulle det vara möjligt att meddela den personen både hundförbud enligt den föreslagna paragrafen – eftersom personen har använt hund som vapen vid brott – och djurförbud enligt djurskyddslagen. Som angetts ovan är skyddsobjekten helt olika vad gäller tillsynslagens hundförbud och djurskyddslagens djurförbud. Regeringen anser därför att en person som har meddelats både hundförbud och djurförbud men som bryter mot båda bestämmelserna bör kunna dömas för båda brotten.

Utredningen föreslår att den som handlar grovt olämpligt med avseende på människors eller djurs liv, hälsa eller säkerhet skall förbjudas att ha hand om hund. *JO* har påpekat att uttrycket ”grovt olämpligt” i utredningsförslaget inte har en så klar och entydig betydelse som normalt eftersträvas i lagtext och att bestämmelsen om djurförbud när ägaren allvarligt försummar tillsynen eller vården av ett djur i 29 § första stycket 2 djurskyddslagen bör täcka de situationer som kan bli aktuella. Mot denna bakgrund anser regeringen att det inte är lämpligt att lägga fram något lagförslag som innebär att den som handlar grovt olämpligt med avseende på människors eller djurs liv, hälsa eller säkerhet skall kunna meddelas hundförbud. De möjligheter som regeringen föreslår vad gäller möjlighet att meddela hundförbud och omhändertagande av hund i kombination med den möjlighet som finns redan idag att meddela djurförbud enligt djurskyddslagen är tillräckliga åtgärder för att kunna ingripa mot hundägare som på angivet sätt allvarligt brister i sitt tillsynsansvar.

Vad gäller frågan om ett beslut om hundförbud bör meddelas av myndighet eller, som *JO* har påpekat, av domstol anser regeringen att bestämmelserna i huvudsak bör vara överensstämmande med den besluts- och instansordning som gäller för djurförbud i djurskyddslagen. Djurförbud, även ett sådant som meddelas till följd av att någon har dömts för djurplågeri enligt 16 kap. 13 § brottsbalken, meddelas av länsstyrelsen och kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövnings-tillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. I första instans meddelas djurförbud alltså inte av någon domstol. Regeringen anser, i likhet med utredningen, att inte heller hundförbud bör meddelas av domstol i första instans, utan i stället av polismyndigheten. Polismyndigheten är den myndighet som föreslås meddela förelägganden och förbud enligt den föreslagna 8 § eller kunna besluta om omhändertaganden enligt den föreslagna 10 § och som därmed kommer att ha kännedom om när någon vid upprepade tillfällen varit föremål för sådana åtgärder. Polismyndigheten har tillgång till belastningsregistrerutdrag. Även om det av belastningsregister inte framgår att den dömda har använt hund som vapen vid brott bör den lokala polismyndigheten ha bäst kännedom om huruvida någon förundersökning förekommit där en gärningsman använt hund

som vapen vid brottet. Polismyndigheten bör också ha kännedom om huruvida förundersökningen lett till åtal och därefter en brottmålsdom. Liksom bestämmelsen om djurförbud bör ett hundförbud kunna överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd bör krävas vid överklagande till kammarrätten.

Ett meddelat hundförbud gäller inte bara ägande av hund, utan omfattar alla former av handhavande av hund, alltså även mycket kortvariga handhavanden av hund. Det är därför t.ex. inte tillåtet för en person som har meddelats hundförbud att rasta eller passa någon annans hund.

Om en person som meddelas eller som tidigare har meddelats ett hundförbud äger eller innehar en hund bör hunden kunna omhändertaras enligt den föreslagna 10 §, varvid den, efter utredning, får säljas, skänkas bort eller avlivas.

Det kan förekomma att en person som t.ex. vid upprepade tillfällen varit föremål för förelägganden eller förbud enligt den föreslagna 8 § har gjort sig av med sin hund, t.ex. genom att ha sålt den, innan polismyndigheten har hunnit meddela ett hundförbud. Syftet med ett hundförbud är att en person skall kunna förbjudas att ha hand om en hund framöver och därmed förhindras från att köpa eller på något annat sätt ta hand om en hund. Ett hundförbud bör därför kunna meddelas även om missförhållandet som föranleder beslutet har upphört då polismyndigheten meddelar sitt beslut.

Med hänsyn till att ett förbud att ha hand om hund är en i hög grad ingripande åtgärd för den som drabbas av förbudet skall ett förbud inte meddelas om det är uppenbart att ett upprepande av de omständigheter som gett upphov till att ett hundförbud övervägs inte kommer att inträffa. Omständigheterna skall vara sådana att det finns en logisk förklaring till det inträffade och att det inträffade utan tvekan framstår som en ren engångsföreteelse. Så kan t.ex. vara fallet när en person på grund av svår sjukdom under en kort tid har brustit i sin tillsynsskyldighet.

Ett hundförbud skall kunna meddelas tills vidare eller för en bestämd tid. I allmänhet bör ett förbud ges en bestämd giltighetstid. I djurskyddslagen finns i lagtexten ingen bestämd minimi- eller maximitid för djurförbud. Detta bör inte heller finnas vad gäller hundförbud. Regeringen anser dock att tiden för förbudet i allmänhet inte bör vara kortare än ett år och inte längre än fem år.

6.6 Tillsyn över och omhändertagande av hundar i marker där det finns vilt

Regeringens förslag: Under tiden den 1 mars – den 20 augusti skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter som avviker från första stycket.

Om en hund springer lös i ett område där det finns vilt, får jakträtts-havaren eller någon som företräder honom eller henne ta hand om hunden. När detta har skett skall hundens ägare eller innehavare

snarast underrättas. Om denne inte är känd skall i stället polismyndigheten underrättas. Om jakträttshavaren eller den som företräder honom eller henne inte vill ta hand om hunden, skall i stället polismyndigheten omhänderta hunden. Kan inte hunden tas om hand, får polismyndigheten avliva hunden, om detta är angeläget från viltvårdssynpunkt och försvarligt även med hänsyn till omständigheterna i övrigt.

Har inte ägaren eller innehavaren, efter det att kostnader betalats enligt 19 §, återtagit hunden inom fem dagar efter det att han eller hon underrättades om omhändertagandet eller, om ägaren eller innehavaren inte är känd, inom tio dagar efter det att polismyndigheten underrättades, får jakträttshavaren behålla hunden eller polismyndigheten, efter utredning, besluta att sälja, skänka bort eller, om hunden utgör en fara för människor eller djur eller om det annars finns särskilda skäl, avliva hunden.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningen föreslår dock att den bestämmelse i utredningens förslag som motsvarar 4 § i nuvarande tillsynslag skall hänvisa till den paragraf som i utredningens förslag motsvarar 6 § jaktlagen på så sätt att om en hund hålls i strid med bestämmelserna i 6 § får jakträttshavaren eller någon som företräder honom eller henne ta hand om hunden. Enligt 6 § andra stycket jaktlagen skall hundar under den övriga tiden av året hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

Remissinstanserna: I stort sett samtliga remissinstanser har avstått från att särskilt kommentera dessa ändringar. *Jordbruksverket* anser att det vore lämpligare att polismyndigheten fattar ett formellt beslut om omhändertagande så snart polismyndigheten har underrättats. Därefter kan polismyndigheten besluta om hunden skall hållas hos jakträttshavare under förutsättning att denne är villig att åta sig detta eller om hunden skall förvaras på annat sätt. *Svenska Jägareförbundet* anser att nuvarande 6 § jaktlagen bör skärpas på så sätt att tidsperioden den 1 mars – 20 augusti tas bort och att samma tillsyns krav skall gälla under hela året. Svenska Jägareförbundet avstyrker vidare att den paragraf som i utredningens förslag motsvarar 4 § i gällande tillsynslag skall hänvisa till den paragraf som i utredningens förslag motsvarar 6 § jaktlagen.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 6 § jaktlagen skall hundar under tiden den 1 mars – den 20 augusti hållas under sådan tillsyn att de hindras från att löpa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt. Regeringen får meddela föreskrifter som avviker från detta. Om det behövs till skydd för viltet får sådana föreskrifter innebära att hund skall hållas kopplad.

Enligt 4 § i gällande tillsynslag får jakträttshavaren eller någon som företräder honom eller henne ta hand om en hund som springer lös i ett område där det finns vilt. När detta har skett skall hundens ägare eller innehavare snarast underrättas. Om denne inte är känd, skall i stället polismyndigheten i orten underrättas. Kan inte hunden tas om hand, får polismyndigheten låta döda hunden, om detta är angeläget från viltvårdssynpunkt och försvarligt även med hänsyn till omständigheterna i övrigt.

Enligt 5 § i gällande tillsynslag är den som vill återfå en hund som har tagits om hand enligt 4 § tillsynslagen skyldig att betala ersättning för hundens föda och de övriga kostnader som omhändertagandet har medfört. Har inte ägaren eller innehavaren, mot ersättning enligt första stycket, återtagit hunden inom en vecka efter det att han underrättades om omhändertagandet eller inom två veckor efter det att polismyndigheten underrättades, får jakträttshavaren behålla hunden.

Som anförts ovan i avsnitt 6 anser regeringen att bestämmelserna i 6 § jaktlagen samt 4 och 5 §§ i gällande tillsynslag bör föras över till den nya tillsynslagen.

Svenska Jägareförbundet anser att nuvarande 6 § jaktlagen bör ändras på så sätt att tidsperioden den 1 mars – den 20 augusti tas bort och att samma tillsynskrav för hund skall gälla under hela året. En sådan lösning förordades av Jakt- och viltvårdsberedningen (se SOU 1983:21, sid. 346 och 347). Den dåvarande departementschefen uttalade i jaktlagens förarbeten (prop. 1986/87:58, sid. 70) att beredningens förslag hade mötts av kritik från flera remissinstanser. Departementschefen förordade därför i stället ett förtydligande och i någon mån en skärpning av bestämmelsen om generellt hundförbud under en viss del av året genom en entydig föreskrift om koppeltvång under den för viltet känsligaste tiden. Jordbruksutskottet (bet. 1986/87:JoU15) anförde att det fanns nackdelar med ett entydigt koppeltvång eftersom det skulle krävas ett omfattande regelverk med undantag från koppeltvånget och bli svårt att effektivt övervaka efterlevnaden av ett generellt koppeltvång. I stället ansåg utskottet att det i paragrafens andra stycke skulle införas en bestämmelse om att regeringen om det behövdes till skydd för viltet skulle få meddela sådana föreskrifter som innebär att hund skall hållas kopplad. Utskottet föreslog därför att paragrafen skulle utformas i enlighet med dess nuvarande lydelse. Regeringen ansluter sig till vad utskottet anförde och anser att det inte finns något behov av att ändra bestämmelsen på så sätt att ett och samma tillsynskrav skall gälla under hela året.

I dag finns enligt 52 § jaktlagen en möjlighet för regeringen att överlåta åt en förvaltningsmyndighet att meddela föreskrifter enligt 6 § andra stycket samma lag. En sådan möjlighet för regeringen att delegera föreskrifträtten bör finnas även i den nya tillsynslagen.

Utredningen föreslår att den bestämmelse i utredningens förslag som motsvarar 4 § i nuvarande tillsynslag skall hänvisa till den paragraf som i utredningens förslag motsvarar 6 § jaktlagen på så sätt att om en hund hålls i strid med bestämmelserna i 6 § får jakträttshavaren eller någon som företräder honom eller henne ta hand om hunden. Enligt 6 § andra stycket jaktlagen skall hundar under den övriga tiden av året hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt. Jakträttshavare tar ofta hand om hundar som har släppts lösa för att jaga vid angränsande mark men som kommer in från den angränsande marken och som stör antingen viltet eller jakträttshavarens jaktutövning. Även en hund som har släppts lös för att jaga på angränsande mark används vid jakt och den skulle därmed enligt ordalydelsen i 6 § andra stycket jaktlagen inte hållas i strid med den bestämmelsen. Regeringen anser, i likhet med *Svenska Jägareförbundet*, att en sådan hänvisning därför skulle innebära att jakträttshavaren inte längre skulle

kunna ta hand om en hund som används vid jakt under tiden den 20 augusti till den 1 mars. Den föreslagna bestämmelsen bör därför inte hänvisa till den paragraf som i förslaget motsvarar nuvarande 6 § jaktlagen, utan bör i den delen i stället förbli oförändrad.

Utredningen föreslår att bestämmelserna i nuvarande 4 § första stycket tillsynslagen ändras på så sätt att när jakträttshavaren omhändertagit en hund skall, om jakträttshavaren så önskar, polismyndigheten fortsättningsvis ta hand om hunden. Skälet till detta är att det inte anses rimligt att en jakträttshavare som tagit hand om en hund för att skydda viltet ensam skall behöva ansvara för vad som skall hända med hunden. Liksom *Svenska Jägareförbundet* anser regeringen att jakträttshavaren bör ges möjlighet att överlämna hunden till polismyndigheten. I enlighet med denna ändring föreslår utredningen att polismyndigheten, om ägaren inom viss tid inte återtar hunden, får sälja, på annat sätt överlåta eller avliva den omhändertagna hunden. Regeringen anser att även detta förslag bör genomföras. I likhet med vad som föreslås gälla för omhändertagande enligt 10 § anser regeringen dock att ett beslut om vad som skall hända med en omhändertagen hund skall föregås av en utredning. Som angetts i avsnitt 6.4 är en utgångspunkt att endast hundar som av någon anledning efter en utredning anses vara en fara för människor eller djur eller om det annars finns särskilda skäl bör avlivas. Om hunden inte anses vara farlig, men av någon anledning ändå inte bör återlämnas till ägaren eller innehavaren, bör den i första hand säljas och, om det av någon anledning inte går, i andra hand skänkas bort.

Utredningen föreslår vidare att tidsfristerna för den tid ägaren har på sig att återta hunden efter ett omhändertagande av jakträttshavaren eller av polismyndigheten skall kortas ned från en vecka efter det att han eller hon underrättades till två dagar och från två veckor efter det att polismyndigheten underrättades till sju dagar. Anledningen till att utredningen föreslår snävare tidsramar är att tiderna skall stämma överens med dem som av utredningen föreslås gälla för upphittade hundar enligt lagen (1938:121) om hittegoods. Regeringen anser, liksom utredningen, att tidsfristerna bör vara desamma som föreslås gälla för upphittade hundar enligt hittegodslagen. Av skäl som utvecklas nedan i avsnitt 6.13 föreslår regeringen därför att ägaren i stället för en vecka efter underrättelse skall ha fem dagar på sig att återta hunden. Om ägaren inte är känd och polismyndigheten har underrättats skall ägaren i stället för två veckor ha tio dagar på sig att återta hunden.

Vad gäller förslagets förenlighet med regeringsformen och Europakonventionen, se nedan i avsnitt 6.10.

6.7 Skadeståndsansvar

Regeringens förslag: En hundägare eller en hundinnehavare skall ha ett strikt ansvar för skador orsakade av hunden. Vad ägaren eller innehavaren har betalat i skadestånd har han eller hon rätt att få tillbaka av den som vållat skadan.

Undantag från den strikta skadeståndsskyldigheten skall gälla för skador som orsakas av en tjänstehund när den används i tjänsten av en polisman eller en vaktpost eller en annan person som vid försvars-

makten tjänstgör för bevakning eller för att upprätthålla ordning, om den skadelidande har betett sig på ett sådant sätt att det har varit nödvändigt att ingripa mot honom eller henne.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra. *Sveriges Försäkringsförbund* och *Svenska Kennelklubben* avstyrker det strikta skadeståndsansvaret.

Skälen för regeringens förslag: Enligt gällande tillsynslag lag har en ägare och den som mottagit en hund till nyttjande eller underhåll ett strikt skadeståndsansvar för skador orsakade av hundar. Vidare är enligt gällande tillsynslag under vissa förutsättningar endast bevakningshund i tjänst inom försvarsmakten och polishund i tjänst undantagna från den strikta skadeståndsskyldigheten. För att undantaget skall gälla krävs att hunden har använts i tjänst och att det varit nödvändigt att ingripa mot den skadelidande.

Den gällande bestämmelsen om strikt skadeståndsansvar tillkom under riksdagsbehandlingen av regeringens förslag till 1943 års lag om tillsyn över hundar. Det förslag som fanns i propositionen var en regel om omvänd bevisbörda. Regeln innebar att hundägaren var tvungen att bevisa att han inte brustit i sin tillsyn för att undgå skadeståndsskyldighet. Riksdagens första lagutskott bedömde att det för den allmänna rättsuppfattningen framstår som naturligt att den ägare vars hund orsakat skada skall vara skyldig att gottgöra skadan. Skulle det för skadeståndsansvar ställas krav på att ägaren varit försumlig menade utskottet att skadeståndsskyldigheten på grund av bevisvärigheter säkerligen skulle falla bort i ett stort antal fall. Ett sådant bortfall skulle ofta framstå som direkt stötande såväl för den skadelidande som för allmänheten i övrigt. Mot den bakgrunden ansåg utskottet att regeringens förslag om omvänd bevisbörda inte skulle ge ett tillfredsställande resultat. Den av regeringen föreslagna bestämmelsen ansågs dessutom leda till att rättegång måste hållas för att bedöma om ägaren varit försumlig eller inte. Detta kunde i sin tur leda till att den skadelidande helt avstod från ersättning med hänsyn till de kostnader och andra olägenheter som är förenade med en rättegång. Ett strikt ansvar för ägaren skulle däremot enligt utskottet öka den skadelidandes möjligheter att få sin rätt utan domstolsprövning. Genom en sådan bestämmelse inskräps också vikten för en hundägare att hålla hunden under så noggrann tillsyn att skador om möjligt förebyggs. Enligt utskottets utlåtande var det allmänna syftet med skadeståndsregeln nämligen inte bara att tillgodose de skadelidandes krav på ersättning utan också att genom skadeståndsplikten framtvinga nödvändig omsorg och aktsamhet från hundägarnas sida. Behovet av en skärpt tillsyn över hundar utgjorde ett tungt vägande skäl för utskottets förslag om strikt skadeståndsskyldighet.

Syftet med den nu gällande tillsynslagen är att skydda omgivningen från skador och avsevärda olägenheter orsakade av hundar. Avsikten är också att ålägga ägarna ett uttalat ansvar för de egna djuren. I detta sammanhang har bestämmelsen om strikt skadeståndsansvar en mycket stor betydelse. Bestämmelsens betydelse har snarare ökat än minskat med åren, eftersom den med tiden i hög grad har trängt in i allmänhetens medvetande. De flesta hundägare har god kunskap både om vad som

krävs av dem i tillsynshänseende och om det ekonomiska ansvaret för eventuella skador. Detta har medverkat till att begränsa antalet skador orsakade av hundar. I de fall skador ändå har uppkommit medför den strikta skadeståndsskyldigheten i de allra flesta fall att skadan ersätts utan någon rättslig prövning. Vetskapen om att eventuella skador ersätts har förmodligen också sin betydelse för icke hundägares acceptering av hundhållningen i allmänhet.

Svenska Kennelklubben föreslår att allmänna skadeståndsrättsliga regler skall gälla i fråga om hundägares ansvar. *Sveriges Försäkringsförbund* ifrågasätter om det strikta skadeståndsansvaret för hundägare skall vara kvar med hänsyn till de stora samhällsförändringar som skett sedan tillsynslagens tillkomst.

Den nu föreslagna lagen har samma grundläggande syfte som 1943 års tillsynslag men betonar ännu starkare ägarnas ansvar för den egna hunden. I detta sammanhang har bestämmelsen om strikt skadeståndsansvar en central betydelse. Att frånga denna regel och ersätta den med en bestämmelse som förutsätter försumlighet för skadeståndsansvar skulle utan tvekan, tvärtemot vad regeringen syftar till, uppfattas som en försvagning av ägaransvaret. Regeringen bedömer att de av riksdagens första lagutskott år 1943 anförda skälen för strikt skadeståndsansvar för hundar gäller i lika hög grad idag. En bestämmelse om strikt skadeståndsansvar för ägare av hund samt dess innehavare bör därför finnas också i den nya lagen.

Även det nuvarande undantaget för skador orsakade av tjänstehundar bör föras in i den nya lagen.

6.8 Kostnader för omhändertagande av en hund

Regeringens förslag: En hundägare eller en hundinnehavare vars hund har omhändertagits skall betala de kostnader som omhändertagandet medfört. Kostnaderna får förskötteras av allmänna medel. Om det finns särskilda skäl, får polismyndigheten i enskilda fall medge undantag från skyldigheten att betala kostnaderna. I sådana fall skall kostnaderna slutligt betalas av polismyndigheten. Om polismyndigheten har beslutat att en hund som omhändertagits skall säljas, får polismyndigheten ta ut ersättning ur köpeskillingen för kostnaderna för omhändertagandet. Om det efter det att polismyndigheten har fått täckning för sina kostnader återstår pengar från köpeskillingen tillfaller dessa ägaren.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningen har dock inget förslag om att pengar från köpeskillingen som återstår efter det att polismyndigheten fått täckning för sina kostnader skall tillfalla ägaren.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inte någon erinran mot utredningens förslag. *Svenska Jägareförbundet* avstyrker att ägaren eller innehavaren alltid skall betala kostnaderna för omhändertagna hundar. Skyldigheten att betala kostnaderna måste bedömas med utgångspunkt från omständigheterna. Det bör klarare framgå att betal-

ningsskyldighet är aktuell endast om omständigheterna talar för att ägaren eller innehavaren har varit försumlig.

Skälen för regeringens förslag: I gällande tillsynslag och i lagen om märkning och registrering av hundar finns bestämmelser om kostnader för omhändertagande. I tillsynslagen finns dessa bestämmelser i 3 och 5 §§ och i lagen om märkning och registrering av hundar finns bestämmelserna i 7 och 8 §§. Bestämmelserna är i huvudsak likartade och innebär att ägaren av en omhändertagen hund skall betala de kostnader som omhändertagandet har medfört. Kostnaderna får förskötteras av allmänna medel. Om polismyndigheten har beslutat att en hund som omhändertagits skall säljas, får polismyndigheten ta ut ersättning ur köpeskillingen för kostnaderna för omhändertagandet. I lagen om märkning och registrering av hundar föreskrivs att om det finns särskilda skäl, får polismyndigheten i enskilda fall medge undantag från skyldigheten att betala kostnaderna. I sådana fall skall kostnaderna slutligt betalas av polismyndigheten.

Svenska Jägareförbundet har avstyrkt att ägaren eller innehavaren alltid skall betala kostnaden för en omhändertagen hund. I stället borde skyldigheten att betala kostnaderna bedömas med utgångspunkt från omständigheterna. Regeringen anser att ägaren eller innehavaren även fortsättningsvis bör betala de kostnader som omhändertagandet har medfört. Det kan dock finnas fall där det är orimligt att ägaren eller innehavaren skall stå för kostnaden. Därför bör den bestämmelse som finns i gällande lag om märkning och registrering av hundar och som innebär att polismyndigheten i enskilda fall får medge undantag från bestämmelsen införas även i den nya tillsynslagen. Bestämmelsen är dock avsedd att tillämpas endast undantagsvis och efter noggrann prövning.

I likhet med utredningen anser regeringen att de nuvarande bestämmelserna om kostnader för omhändertagande inte bör ändras. Det bör dock tilläggas i paragrafen att om det återstår pengar efter det att polismyndigheten har sålt en hund och fått täckning sina kostnader skall den återstående delen tillfalla ägaren, se avsnitt 6.10. Bestämmelserna om kostnader för omhändertagande bör föras samman till en paragraf i den nya lagen.

6.9 Övergivna eller förvildade katter

Regeringens förslag: En katt som med skäl kan antas vara övergiven eller förvildad, får avlivas av jakträttshavaren eller av någon som företräder denne. Inom tätbebyggt område krävs dock tillstånd av polismyndigheten.

Regeringens bedömning: Det finns inte tillräckligt starka skäl för att införa bestämmelser om märkning och registrering av katter.

Utredningens förslag: Utredningen har inte behandlat frågan om katter.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har kommenterat bestämmelsen särskilt men flera remissinstanser beklagar att problemet med katter inte har uppmärksammats i utredningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: I nuvarande tillsynslag finns en bestämmelse som föreskriver att en katt som med skäl kan antas vara övergiven eller förvildad, får dödas av jakträttshavaren eller av någon som företräder denne. Inom tätbebyggt område krävs dock tillstånd av polismyndigheten.

Vad gäller förslaget förenlighet med regeringsformen och Europakonventionen, se nedan i avsnitt 6.10.

Såvitt avser flera remissinstansers synpunkt att problemet med katter inte har uppmärksamats i utredningen anser regeringen att det inte föreligger tillräckligt starka skäl för att införa bestämmelser om märkning och registrering av katter. Vad gäller ytterligare bestämmelser om tillsyn av katter saknas tillräckligt underlag för sådana förslag. Med hänsyn härtill anser regeringen att den nuvarande bestämmelsen bör föras över oförändrad till den nya tillsynslagen.

6.10 Förslaget förenlighet med regeringsformen och Europakonventionen

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i 2 kap. 18 § regeringsformen är inte tillämpliga när en hund har omhändertagits eller en katt har avlivats. Europakonventionen kan inte anses kräva att det skall utges ersättning till den hundägare vars hund har omhändertagits eller den kattägare vars förvildade eller övergivna katt har avlivats.

Skälen för regeringens bedömning: En särskild fråga är hur omhändertagande av en hund enligt de föreslagna bestämmelserna i 10 och 16 §§ och en efterföljande försäljning, bortskänkning eller avlivning av hunden samt avlivning av katt enligt den föreslagna bestämmelsen i 20 § förhåller sig till det skydd av äganderätten som föreskrivs i 2 kap. 18 § regeringsformen och i art. 1 i första tilläggsprotokollet till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). I en del fall kan en omhändertagen hund enligt de föreslagna bestämmelserna i 10 och 16 §§ komma att återlämnas till ägaren men i många fall kommer hunden i stället att säljas, skänkas bort eller avlivas.

Enligt 2 kap. 18 § regeringsformen är varje medborgares egendom tryggad genom att ingen kan tvingas avstå sin egendom till det allmänna eller till någon enskild genom expropriation eller annat sådant förfogande eller tåla att det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad utom när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen. Den som genom expropriation eller annat sådant förfogande tvingas avstå sin egendom skall vara tillförsäkrad ersättning för förlusten. Ersättningen skall bestämmas enligt grunder som anges i lag. Enligt artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen skall varje fysisk eller juridisk person ha rätt till respekt för sin egendom. Ingen får berövas sin egendom annat än i det allmännas intresse och under de förutsättningar som anges i lag och i folkrättens allmänna grundsatser.

Med begreppet ”annat sådant förfogande” avses tvångsövertagande av förmögenhetsrätt, varmed avses äganderätt eller annan särskild rätt med ekonomiskt värde. Däremot innefattas i begreppet ”annat sådant för-

fogande” inte annan tvångsavhändelse, som t.ex. förstöring av egendom på grund av risk för smitta eller skatter, böter, viten m.m. samt exekutiva åtgärder (se E Holmberg m.fl., Grundlagarna, 2 uppl., sid. 167). Hund och katt får anses vara egendom enligt 2 kap. 18 § regeringsformen och artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen. Särskilt en del hundar kan representera betydande värden. Förvildade eller övergivna katter torde många gånger sakna ett ekonomiskt värde.

Genom den föreslagna tillsynslagen införs bestämmelser enligt vilka staten ges rätt att förstöra enskilds egendom, dvs. hund eller katt, genom avlivning. Endast hundar som efter utredning har bedömts vara farliga, dvs. hundar som av någon anledning har angripit eller skadat eller riskerar att angripa eller skada människor eller djur, eller om det annars finns särskilda skäl, kan avlivas enligt den föreslagna tillsynslagen. De övergivna eller förvildade katter som kan avlivas är ofta farliga genom att de skräpar ned och därigenom orsakar sanitära olägenheter, såsom spridning av sjukdomar och smitta. Regeringen anser att bestämmelserna i 2 kap. 18 § regeringsformen inte är tillämpliga vid förstöring av egendom som utgör en fara för människor eller andra djur (jfr prop. 1998/99:88, sid. 29). Enligt regeringens bedömning får även sådana fall då en hund omhändertags för att senare säljas eller skänkas bort betraktas som sådan tvångsavhändelse som inte omfattas av skyddet i 2 kap. 18 § regeringsformen, eftersom det i dessa fall närmast är fråga om en sanktion riktad mot en enskild person som inte uppfyller de tillsyns- och skötselkrav som samhället ställer på honom eller henne som hundägare.

När det gäller kravet i Europakonventionen att egendomsberövandet skall ske i det allmännas intresse är det enligt Europadomstolen i första hand de nationella organen – regering, parlament, domstolar osv. – som har att göra denna bedömning. De åtnjuter därvid en viss egen bedömningsmarginal (se H Danelius, Mänskliga rättigheter i europeisk praxis, 2 uppl., sid. 376).

Syftet med den föreslagna bestämmelsen i 10 § tillsynslagen är att hundar skall hindras från att orsaka skada eller avsevärd olägenhet och syftet med den föreslagna bestämmelsen i 16 § tillsynslagen är att löslöpande hundar inte skall skada, driva eller förfölja vilt. Syftet med den föreslagna bestämmelsen i 20 § är att övergivna eller förvildade katter inte skall skräpa ned och därigenom orsaka avsevärda olägenheter genom att t.ex. sprida sjukdomar m.m. Samtliga dessa syften är enligt regeringens bedömning angelägna allmänna intressen som är motiverade från hälso- eller säkerhetssynpunkt.

Även om det föreligger ett allmänt intresse som kan motivera att egendom fråntas en enskild person, måste det enligt artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen ske en avvägning mellan det allmännas och den enskildes intressen, och egendomsberövandet måste genomföras på ett sådant sätt att det inte innebär en oskälig börda för den enskilde, dvs. det måste vara fråga om ett proportionerligt ingrepp i den enskildes rätt (Danelius a.a. sid. 377). Vid avgörandet av om ingreppet är proportionerligt skall hänsyn tas till om den enskilde tillerkänns ersättning i någon form och i övrigt till de omständigheter under vilka ingreppet sker. Utifrån de ovan angivna syftena med de olika bestämmelserna om omhändertagande av hund och avlivning av katt i den föreslagna tillsynslagen anser regeringen att de omständigheter under

vilka ingreppet sker gör att ingreppet i den enskildes rätt är proportionerligt.

Med hänsyn till det anförda anser regeringen att Europakonventionen inte kan anses kräva att det skall utges ersättning till den vars hund har omhändertagits enligt den föreslagna tillsynslagen. Inte heller kan det anses krävas att ersättning utgår till den kattägare vars förvildade eller övergivna katt avlivas. Enligt regeringens mening bör dock försäljningssumman, till den del den inte behöver tas i anspråk för att täcka polismyndighetens kostnader för omhändertagande av hunden, tillfalla ägaren, se avsnitt 6.8.

6.11 Straffbestämmelser

Regeringens förslag: Den som bryter mot ett hundförbud döms för överträdelse av hundförbud till böter eller fängelse i högst ett år.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. inte följer ett föreläggande eller bryter mot ett förbud som meddelats med stöd av 8 § första stycket,
2. inte gör anmälan enligt 13 § andra stycket eller
3. bryter mot 20 § andra meningen.

Den som uppsåtligen inte lämnar underrättelse enligt 16 § första stycket döms till penningböter.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud får inte dömas till ansvar enligt denna lag för den gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot 15 § första stycket eller en föreskrift som har meddelats med stöd av 15 § andra stycket.

Utredningens förslag: Överensstämmer till viss del med regeringens förslag. Utredningen föreslår dock att den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet eftersätter tillsynen över en hund skall kunna dömas till böter. Utredningen föreslår också att den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot beslut meddelade med stöd av lagens tillsynsbestämmelser kunna dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget i stort eller har inget att erinra. *Svenska Pitbullterrierföreningen* anser att påföljden inte är kännbar, t.ex. för tungt skuldsatta personer.

Skälen för regeringens förslag: Enligt gällande tillsynslag döms den till böter som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot beslut som polismyndigheten har meddelat när någon eftersätter tillsynen över en hund. Vidare döms den till böter som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte anmäler att den dödat en löst löpande hund på område där hemdjur finns. Till böter döms också den som har dödat en katt inom tätbebyggt område utan tillstånd av polismyndigheten. Till penningböter döms den som tagit hand om en hund i område där det finns vilt men som försummar att lämna underrättelse om omhändertagandet till ägaren, innehavaren eller polismyndigheten. Enligt jaktlagen döms den till böter som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot bestämmelsen att hundar under tiden den 1 mars – den 20 augusti skall hållas under sådan

tillsyn att de hindras att löpa lösa i marker där det finns vilt eller den som bryter mot bestämmelsen att hundar under den övriga tiden skall hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt. Vidare döms enligt jaktlagen den till böter som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot en föreskrift som meddelats med stöd av 6 § andra stycket. I ringa fall döms inte till ansvar enligt jaktlagen.

Regeringen anser, i likhet med utredningen, att överträdelser av ett meddelat hundförbud bör kriminaliseras. Enbart vite kan inte anses vara en tillräckligt ingripande sanktion. Ett vitesföreläggande kan nämligen komma i fråga redan i samband med ett föreläggande eller förbud enligt den föreslagna 8 § och en person som meddelas hundförbud kan därför redan tidigare ha brutit mot ett föreläggande eller förbud trots att detta var förenat med vite. Det finns en överhängande risk för att en hund kan bli farlig och orsaka skada om dess ägare är olämplig som hundägare, vilket en person som har meddelats hundförbud får anses vara. Överträdelse av meddelat hundförbud kan därför medföra påtaglig fara eller skada och får anses vara en gärning av sådant allvar att den bör straffbeläggas.

När det gäller frågan vilken straffskala som bör gälla gör regeringen bedömningen att straffskalan till viss del bör följa den som gäller för djurförbud enligt djurskyddslagen. Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot ett djurförbud döms enligt 36 § djurskyddslagen till böter eller fängelse i högst två år. För de allvarligaste brotten döms enbart till fängelse i högst två år. Om gärningen är att anse som ringa skall inte dömas till ansvar. Straffskalan höjdes år 2002 från böter eller fängelse i högst ett år till böter eller fängelse i högst två år samt att det för de allvarligaste brotten endast skulle dömas till fängelse i högst två år (prop. 2001/02:93). Skälen angavs vara att många brott mot djurskyddsbestämmelserna av allmänheten ansågs ha ett högt straffvärde, t.ex. brott mot de för EU gemensamma bestämmelserna om transport av djur. Allvarliga eller upprepade brott borde därför kunna leda till högre straff än ett års fängelse.

Straffvärdet av en överträdelse av hundförbud bör mot bakgrund av det anförda vara sådant att det bör föreslås en straffskala som sträcker sig från böter till fängelse i högst ett år. Normalstraffet med en sådan straffskala bör vara böter. I många fall kan dock en strängare påföljd vara motiverad. De skäl som motiverar ett straffmaximum om två år i djurskyddslagen är dock inte relevanta här.

Regeringen föreslår, i likhet med vad som gäller för t.ex. överträdelse av besöksförbud enligt lagen (1988:688) om besöksförbud och tillträdesförbud enligt lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang, att straffstadgandet endast skall omfatta uppsåtliga överträdelser av ett hundförbud.

Utredningen föreslår även att den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet eftersätter tillsynen över en hund skall dömas till böter. Som skäl för att införa en sådan bestämmelse anför utredningen att det strikta skadeståndansvar som kan följa av att någon brister i sin tillsynsskyldighet enligt 1 § i gällande tillsynslag av många inte upplevs som tillräckligt ingripande. Utredningen anser därför att det är befogat att införa den föreslagna straffbestämmelsen. Utredningen anser dock att kravet för att straffbestämmelsen skall kunna tillämpas bör sättas högt

och föreslår därför att tillsynen skall ha eftersatts uppsåtligen eller av grov oaktsamhet.

Riksdagen har tidigare uttalat att kriminalisering som en metod för att söka hindra överträdelse av olika normer i samhället bör användas med försiktighet (bet 1994/95:JuU2, rskr. 1994/95:40). Som framgått i avsnitt 6.6 anser regeringen att det strikta skadeståndsansvaret har haft en mycket stor betydelse för att ålägga ägarna ett uttalat tillsynsansvar för de egna hundarna. Regeringen har föreslagit att det i den nya lagen skall bli enklare att omhänderta en hund, att förelägganden och förbud skall kunna förenas med vite samt att möjlighet att meddela hundförbud skall införas. Det strikta skadeståndsansvaret i kombination med de nämnda förslagen är, tillsammans med det straffansvar som föreslås för den som bryter mot ett meddelat hundförbud, tillräckliga åtgärder för att åstadkomma att tillsynsskyldigheten följs. Regeringen anser därför att det inte finns något behov av att införa en straffbestämmelse av det slag som utredningen föreslagit.

Utredningen har föreslagit att fängelse skall införas i straffskalan för den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot ett myndighetsbeslut som har meddelats med stöd av de bestämmelser i utredningens lagförslag som reglerar tillsynen över hundar. De myndighetsbeslut som närmast blir aktuella är de förelägganden och förbud som föreslås få meddelas enligt den föreslagna 8 §. Som anförts i avsnitt 6.3 har regeringen föreslagit att förelägganden och förbud enligt den föreslagna 8 § bör få förenas med vite. En möjlighet till vite i samband med förelägganden eller förbud får anses vara en tillräcklig skärpning i jämförelse med den nuvarande tillsynslagen. Regeringen anser således att fängelse inte bör införas i straffskalan för den som underlåter att följa ett föreläggande eller bryter mot ett förbud som meddelats med stöd av den föreslagna 8 §.

Som anförts ovan i avsnitt 6.1 och 6.3 föreslår regeringen att det i de föreslagna bestämmelserna 1 och 8 §§, utöver ett tillsynskrav, även införs ett krav på att hundar skall skötas på ett sådant sätt som krävs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Detta kommer att innebära att vissa förelägganden och förbud, som hänför sig mer till hundens skötsel och som inte kan meddelas enligt den nuvarande tillsynslagen, framdeles kommer att kunna meddelas enligt den föreslagna 8 §. Regeringen anser att det är rimligt att det straffbara området utvidgas så att även den som bryter mot ett föreläggande eller förbud som hänför sig mer till hundens skötsel därigenom kommer att göra sig skyldig till en straffbar gärning.

Enligt regeringens bedömning bör de straffbestämmelser som redan finns i gällande tillsynslag och jaktlag införas oförändrade i den nya lagen.

En annan fråga är om det, liksom i djurskyddslagen och jaktlagen, bör göras ett undantag från straffansvaret för ringa fall. Frågan måste besvaras mot bakgrund av om det finns ett behov av ett sådant. Regeringen har svårt att se någon situation där en överträdelse av ett hundförbud eller någon annan av de föreslagna straffbestämmelserna skulle kunna anses vara ursäktlig eller annars vara av sådan karaktär att straffansvar inte bör komma i fråga. Med hänsyn härtill anser regeringen att det saknas behov

av ett undantag från straffansvaret motsvarande det som finns i djurskyddslagen eller i jaktlagen.

6.12 Överklagande m.m.

Regeringens förslag: Beslut enligt 8 och 14 §§ tillsynslagen skall delges hundägaren eller hundinnehavaren. Vid delgivningen tillämpas delgivningslagen med undantag för bestämmelserna i 12 § om delgivning genom att handling lämnas till annan än den sökta och 15 § om kungörelsedelgivning.

Polismyndighetens beslut eller beslut om registrering av hund som meddelats av Jordbruksverket eller av den som ansvarar för driften av registret får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövnings-tillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Bestämmelserna i 22–28 och 30 §§ förvaltningslagen skall tillämpas, om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation. Jordbruksverket för det allmännas talan hos förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation.

Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte något annat beslutas.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningen föreslår dock att polismyndigheten, av djurskyddsskäl, i lagen skall åläggas att underrätta länsstyrelsen om beslut om förelägganden, förbud, hundförbud, omhändertaganden och efterföljande bortskänkning, försäljning eller avlivning.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslagen eller har inte något att erinra. Ett flertal länsstyrelser avstyrker dock förslaget att polismyndighetens beslut om omhändertagande skall överklagas hos allmän förvaltningsdomstol och förordar att överklaganden även fortsättningsvis skall ske hos länsstyrelserna. *Länsstyrelsen i Skåne län* tycker att det är oklart vilka beslut som enligt utredningens förslag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Länsstyrelsen i Stockholms län anser att författningstexten bör kompletteras med en uttrycklig bestämmelse om under vilka förutsättningar en hundägare kan begära omprövning av polismyndighetens beslut.

Göta hovrätt anser att förelägganden och förbud meddelade med stöd av den föreslagna 8 § skall delges ägaren eller innehavaren av hunden. *Svenska Jägareförbundet* anser att det är nödvändigt att hundens ägare alltid skall delges. Man kan äga en hund utan att ha hand om hunden och vice versa.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 3 § första stycket gällande tillsynslag skall ett beslut som polismyndigheten har meddelat på grund av eftersatt tillsyn delges hundens ägare eller den som mottagit hunden till underhåll eller nyttjande.

Utredningen har föreslagit att hundens ägare eller innehavare skall delges beslut om omhändertagande enligt den föreslagna 10 § och om hundförbud enligt den föreslagna 14 §. Regeringen anser, liksom utredningen, att beslut om hundförbud bör delges den som meddelas hund-

förbud. Liksom är fallet enligt gällande tillsynslag anser regeringen vidare, i likhet med *Göta hovrätt*, att även sådana beslut om förelägganden och förbud som kan meddelas enligt den föreslagna 8 § bör delges den som meddelas föreläggandet eller förbudet. Beslut om omhändertagande behöver inte delges ägaren eller innehavaren vare sig enligt gällande tillsynslag eller enligt lagen om märkning och registrering av hundar. En av anledningarna till detta är att varje ansvarsfull hundägare vid förlust av sin hund förutsätts anmäla detta till närmaste polisstation. Ägaren har ensam ansetts ha ansvaret för sin hund. Någon skyldighet att efterforska ägaren har därför inte ålagts polismyndigheten (se prop. 1999/2000:76 sid. 16). I en del fall finns det kanske inte heller någon ägare eller innehavare att delge beslutet. Mot bakgrund av det anförda anser regeringen att det inte finns någon anledning att införa ett krav på att ägaren eller innehavaren av en hund skall delges efter det att ett omhändertagande har skett.

Överträdelser av beslut enligt de föreslagna 8 och 14 §§ är straffsanktionerade. För att straffansvar skall komma i fråga för den som överträder ett föreläggande eller förbud enligt 8 § eller ett hundförbud enligt 14 § skall han eller hon ha delgetts föreläggandet eller förbudet. Trots att föreläggande och förbud som regel gäller omedelbart, skall därför inte något ansvar för en eventuell överträdelse inträda innan delgivning skett.

Delgivningen föreslås ske enligt bestämmelserna i delgivningslagen (1970:428). Eftersom förelägganden och förbud enligt den föreslagna 8 § och hundförbud enligt den föreslagna 14 § är straffsanktionerade, föreslås dock i enlighet med vad som gäller vid delgivning av stämning i brottmål att 12 och 15 §§ inte skall tillämpas. Dessa bestämmelser reglerar delgivning genom att handling lämnas till annan än den sökte respektive kungörelsedelgivning. Motsvarande gäller delgivning av beslut om besöksförbud enligt lagen (1988:688) om besöksförbud och beslut om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang enligt lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang.

Utredningen föreslår att det av lagtexten skall framgå att polismyndigheten skall underrätta länsstyrelsen om vissa beslut. Utredningen motiverar förslaget med att det bakom ett problem med bristande tillsyn över hund kan finnas ett djurskyddsproblem. Enligt regeringens mening är det av vikt att inte bara länsstyrelserna utan även kommunerna som ju har det huvudsakliga kontrollansvaret inom djurskyddsområdet får information om polisen misstänker att det kan finnas djurskyddsproblem. Frågan om vilken kontrollmyndighet som i första hand bör underrättas om polismyndighetens beslut bör regleras på förordningsnivå.

Enligt gällande tillsynslag får polismyndighetens beslut överklagas till länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Enligt lagen om märkning och registrering av hundar överklagas beslut av myndighet eller av den som ansvarar för driften av registret hos allmän förvaltningsdomstol. Även i dessa fall krävs prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten.

Utredningen föreslår att samtliga beslut skall överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Utredningen anger två skäl för detta. Eftersom polismyndighetens beslut enligt tillsynslagen i dag överklagas till länsstyrelsen blir den tid som vissa hundar sitter uppstallade lång. Den största

anledningen till att tiden för ett omhändertagande blir lång är att behandlingen av överklaganden drar ut på tiden. I och med att en instans tas bort borde det ta kortare tid för ett ärende att bli slutligt avgjort. Detta skulle vara positivt både ur ett ekonomiskt perspektiv och av djurskyddsskäl. Det andra skälet är att överklaganden enligt lagen om märkning och registrering av hundar i dag sker hos allmän förvaltningsdomstol och det förefaller lämpligt att samma sak skall gälla för de beslut som skall överklagas enligt den föreslagna tillsynslagen. Regeringen ansluter sig till den bedömning som utredningen gjort och föreslår att polismyndighetens beslut enligt lagen eller beslut om registrering som meddelats av Jordbruksverket eller av den som ansvarar för driften av registret får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd bör krävas vid överklagande till kammarrätten.

Länsstyrelsen i Stockholms län anser att författningstexten bör kompletteras med en uttrycklig bestämmelse om under vilka förutsättningar hundägare kan begära omprövning av polismyndighetens beslut. Länsstyrelsen har i handläggningen av ärenden enligt tillsynslagen erfarit att majoriteten av hundägarna inte är medvetna om att det är möjligt att få förvaltningsbeslut omprövade vid ett senare tillfälle.

I 27 § förvaltningslagen (1986:223) finns en bestämmelse om omprövning av förvaltningsbeslut. Bestämmelsen innebär en skyldighet för en myndighet att under de i paragrafen angivna förutsättningarna självständigt ändra ett tidigare beslut som myndigheten finner vara uppenbart oriktigt. I förarbetena till lagstiftningen (prop. 1985/86:80 s. 76) anges att omprövningsskyldigheten skall uppfattas som ett minimikrav och att den alltså inte utgör en uttömmande reglering av i vilka fall en myndighet har befogenhet att ändra ett redan fattat beslut. Omprövningar utanför paragrafens ram skall ske med beaktande av allmänna principer om rättskraft. Enligt de allmänna principer om förvaltningsbeslutens rättskraft som utbildats i praxis gäller bl.a. att förbud, förelägganden och liknande betungande beslut kan både skärpas och mildras. Finner myndigheten att ett föreläggande inte längre är påkallat, därför att omständigheterna förändrats, kan det återkallas. Även en ändring, som görs på grund av att myndigheten gjort en ny lämplighetsbedömning, är i princip tillåten (se Hellners-Malmqvist, *Nya förvaltningslagen*, 5:e uppl., s. 293 f). I många fall föreligger en skyldighet för en myndighet som meddelat ett lagakraftvunnet förpliktande beslut att på begäran av den som drabbats av beslutet ompröva detta. En sådan prövning är i princip inte begränsad till frågan om beslutet är uppenbart oriktigt utan avser beslutets riktighet över huvud taget. Prövningsskyldigheten omfattar dock normalt endast de omständigheter som anförts till stöd för framställningen om omprövning i förening med det som i övrigt är allmänt bekant för myndigheten (se RÅ ref 1996:51).

Med hänsyn till den bestämmelse om omprövning av förvaltningsbeslut som finns i 27 § förvaltningslagen och till den utvecklade praxis som föreligger beträffande omprövning av sådana beslut anser regeringen att det inte finns någon anledning att i lagtexten införa en uttrycklig bestämmelse om under vilka förutsättningar hundägare kan begära omprövning av polismyndighetens beslut.

Liksom i nuvarande tillsynslag och i lagen om märkning och registrering av hundar bör ett beslut enligt den föreslagna lagen gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

6.13 Särskild reglering om upphittad hund i hittegodslagen

Regeringens förslag: I stället för vad som sägs i 4 § lagen om hittegods gäller i fråga om en hund att hunden tillfaller staten, om ägaren inte blir känd inom tio dagar från det att fyndet anmäldes till polismyndigheten eller om ägaren inte återtar hunden inom fem dagar från det att han eller hon underrättades om fyndet.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningen föreslår dock att bestämmelsen skall införas i tillsynslagen samt att tidsfristen i den föreslagna bestämmelsen skall vara sju dagar från det att fyndet anmäldes till polismyndigheten respektive två dagar från det att ägaren underrättades om fyndet.

Remissinstanserna: *JO* anser att det kan finnas omständigheter som gör att en hundägare inte inom en vecka hinner anmäla till polismyndigheten att hunden har försvunnit, utan att detta innebär att ägaren har brutit i ansvar. *Justitiekanslern* anser att tiderna är så snävt satta att det ibland kan vara svårt att komma i kontakt med polismyndigheten inom tidsfristen, t.ex. på grund av mellankommande helg. *Rikspolisstyrelsen* välkomnar att utredningen med tidsgränser försökt strama upp beslutsprocessen när det gäller upphittade hundar.

Skälen för regeringens förslag: I hittegodslagen föreskrivs att om en ägare till hittegods inte blir känd inom tre månader från det att fyndet anmäldes hos polismyndighet eller om ägaren inte kommer till polismyndigheten inom en månad från det att han underrättades om fyndet eller om ägaren på annat sätt kan anses ha uppgett sin rätt, tillfaller hittegodset upphittaren. Upphittaren är skyldig att betala polismyndighetens kostnader. Om upphittaren inte inom en månad efter uppmaning betalar polismyndighetens kostnad skall, om hittegodset är i polismyndighetens vård, hittegodset tillfalla staten. Denna bestämmelse gäller även upphittade hundar.

I praktiken brukar upphittade hundar inte tas om hand mer än i någon vecka eller några veckor. Detta brukar motiveras med att omhändertagandekostnaderna för en hund är alltför stora i förhållande till dess ekonomiska värde. Bestämmelser om detta finns 2 § andra stycket hittegodslagen och i 4–6 §§ i lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m.

Enligt den av utredningen föreslagna bestämmelsen skall en upphittad hund kunna säljas, på annat sätt överlåtas eller avlivas om ägaren inte blir känd inom sju dagar från det att fyndet anmäldes till polismyndigheten eller om ägaren inte inom två dagar från det att han eller hon underrättades om fyndet återtagit hunden. Förutom att tidsfristerna på angivet sätt kortas ned innebär utredningens förslag också att upphittarens rättigheter förändras genom att en upphittad hund som ägaren

inte löser ut inte längre skall tillfalla upphittaren. I stället skall polismyndigheten bestämma vad som skall hända med hunden.

Regeringen instämmer i utredningens bedömning att särskilda tidsfrister bör gälla när hund upphittas och att upphittade hundar inte längre bör tillfalla upphittaren om inte ägaren löser ut hunden. Om inte ägaren löser ut hunden anser regeringen att hunden i stället skall tillfalla staten. När det gäller de av utredningen föreslagna tidsfristerna för förvaring av hund bör anmärkas att en klar majoritet av Sveriges hundar numera är märkta och registrerade, vilket väsentligt måste anses underlätta polismyndigheternas arbete med att hitta hundägaren efter ett omhändertagande. Det är mycket sällsynt att en hund helt saknar ägare även om hunden inte är märkt. Det kan nämnas att i Ds 1996:32 om förslag till lag om tillsyn över hundar och katter föreslogs tidsperioden fjorton dagar för att kontakta ägaren samt att ägaren hade sju dagar på sig att återta djuret efter det att denne fått vetskap om att djuret var omhändertaget. Dessa tidsperioder ansågs av de flesta remissinstanser vara alldeles för långa och medföra alltför höga kostnader för förvaring. Utredningens tidsperioder om sju respektive två dagar har å andra sidan av flera remissinstanser ansetts vara alldeles för korta. *JO* anser att det kan finnas omständigheter som gör att en hundägare inte inom en vecka hinner anmäla till polismyndigheten att hunden har försvunnit, utan att detta innebär att ägaren har brutit i ansvar. *Justitiekanslern* anser att tiderna är så snävt satta att det ibland kan vara svårt att komma i kontakt med polismyndigheten inom tidsfristen, t.ex. på grund av mellankommande helg. Regeringen delar uppfattningen att de av utredningen föreslagna tidsfristerna är något snäva. Med hänsyn till de kostnader som ett omhändertagande kan komma att innebära för polismyndigheten samt de olägenheter som det kan innebära för en hund att vara omhändertagen under en lång tidsperiod bör tidsfristerna emellertid inte vara så omfattande som föreslogs i Ds 1996:32. Regeringen föreslår i stället att det antal dagar som utredningen föreslagit skall utökas med några få dagar. I stället för sju dagar föreslår regeringen därför tio dagar och i stället för två dagar föreslår vi fem dagar.

Naturligtvis kan polismyndigheten om det finns särskilda skäl hålla kvar hunden ytterligare någon dag, t.ex. om ägaren är kontaktad men av någon godtagbar anledning inte kan hämta hunden inom föreskriven tid.

7 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Den nya lagen om tillsyn över hundar och katter samt ändringarna i lagen om hittegod och jaktlagen skall träda i kraft den 1 januari 2008.

Märkningsbestämmelserna gäller inte hundar födda före den 1 januari 1993. Beslut enligt 3 § första stycket i den nuvarande lagen om tillsyn över hundar och katter och 9 § lagen om märkning och registrering av hundar skall anses meddelade med stöd av den nya lagen. Ett beslut som har meddelats före den 1 januari 2008 överklagas enligt äldre bestämmelser.

Skälen för regeringens förslag: Hundar som attackerar människor eller sällskapsdjur upplevs av många som ett problem i samhället. De föreslagna bestämmelserna ger den myndighet (polismyndigheten) som redan i dag har befogenhet att ingripa mot hundar enligt den nuvarande tillsynslagen utökad befogenhet att ingripa mot hundar. Något omfattande behov av att vidta föreberedande åtgärder föreligger därför inte och regeringen anser att tillräcklig tid för anpassning ges om den nya tillsynslagen samt ändringarna i lagen (1938:121) om hittegods och jaktlagen (1987:259) träder i kraft den 1 januari 2008.

För att äldre hundar skulle slippa utsättas för den påfrestning som en märkning kan innebära föreskrevs i den nuvarande lagen om märkning och registrering av hundar att lagen inte skall tillämpas på hundar som vid tidpunkten för lagens ikraftträdande var äldre än åtta år. Det bör även i den nya lagen föreskrivas att märkningsbestämmelserna inte gäller sådana hundar.

I tydliggörande syfte bör övergångsvis föreskrivas att förelägganden och förbud som meddelats med stöd av äldre bestämmelser skall anses beslutade med stöd av den nya lagen.

Slutligen behövs en övergångsbestämmelse om att beslut som meddelats med stöd av äldre lagstiftning skall överklagas enligt vad som föreskrivs i den lagstiftningen.

8 Konsekvenser av förslagen

De föreslagna ändringarna syftar till att öka allmänhetens säkerhet i förhållande till hundar samt att minska andra problem och olägenheter som kan orsakas av bristande tillsyn och skötsel av hundar.

Genom de föreslagna ändringarna kommer samhällets möjligheter att ingripa i situationer där hundar orsakar eller riskerar att orsaka skada eller olägenheter att öka. Det kommer att vara möjligt för polismyndigheten att ingripa tidigare och med mer kraftfulla åtgärder.

De skärpta möjligheterna att ingripa mot bristande tillsyn och skötsel av hundar förväntas ha en preventiv effekt för brott där hundar är inblandade samt allmänt motverka ansvarslöst eller bristande hundägande och hundhållande och eventuella skador och olägenheter som sådan hundhållning kan orsaka.

Möjligheterna att meddela förelägganden och förbud samt den nya möjligheten att besluta om hundförbud för den som allvarligt eftersatt tillsynen över en hund bedöms särskilt kunna minska återfallsbrottslighet och hundhållning som präglas av upprepade brister i tillsyn och skötsel. Det är enklare att ingripa då någon brutit mot ett uttryckligt föreläggande eller förbud än att bevisa att någon rent allmänt har brutit i sin tillsyn över en hund.

De tydligare reglerna om hur hundar skall ses efter och skötas bedöms medföra dels att hundägarna blir mer medvetna om vilka krav samhället ställer på deras hundhållning, dels att myndigheterna får en enklare uppgift vid tillämpningen av lagstiftningen.

Dålig tillsyn över djur samt ohörsamhet för omgivningens och samhällets krav på tillsynen kan erfarenhetsmässigt ofta kopplas till bristande

hänsyn även till djuret, dvs. till brister i djurskyddet. Kopplingen mellan djurskyddshänsynen och hänsynen till omgivningen tydliggörs i förslaget till ny tillsynslag genom det uttryckliga tillägget om att hundar också skall skötas på ett sådant sätt som behövs för att skador och avsevärda olägenheter skall förebyggas. Detta tillsammans med de utökade möjligheterna för polismyndigheten att snabbt ingripa med resoluta åtgärder mot brister i tillsyn och skötsel bör bidra till att minska risken för allvarliga djurskyddsproblem.

Sammantaget bedöms förslagen medföra en minskning av brottslig verksamhet i vilka hundar är inblandade, en minskning av omfattningen av problem med hundar som orsakar skador och avsevärda olägenheter för omgivningen samt positiva effekter för djurskyddet. Säkerheten för allmänheten kommer därigenom att öka.

Ändringarna har inte enbart potential att minska de påfrestningar för omgivningen och samhället som en dålig hundhållning innebär utan har också potential att öka de positiva effekterna av en god hundhållning. För många människor utgör egna och andras hundar en stor källa till glädje, social samvaro samt aktiv och meningsfull fritidssysselsättning.

Ekonomiska konsekvenser och finansieringen av förslagen

Rikspolisstyrelsen har sammanställt uppgifter från landets samtliga 21 polismyndigheter i syfte att få fram statistik över antalet hundärenden som polismyndigheterna handlägger enligt tillsynslagen. Sammanställningen finns tillgänglig i Jordbruksdepartementet (dnr Jo2003/1322). Sammanställningen rör perioden år 2005 och de första elva månaderna år 2006. Under perioden handlade polismyndigheterna sammanlagt 4 495 hundärenden. Rikspolisstyrelsen har uppskattat att antalet ärenden kommer att öka med knappt 200 ärenden om man räknar in även december månad 2006. Detta skulle enligt myndighetens beräkningar medföra att för hela år 2005 och 2006 kommer det sammanlagda antalet hundärenden polismyndigheterna handlagt att uppgå till 4 679 ärenden.

Rikspolisstyrelsen har i sammanställningen även uppskattat antalet resurstimmar för att handlägga ärenden enligt tillsynslagen. I dag är det genomsnittliga antalet resurstimmar per hundärende 10 timmar. Dessa timmar inkluderar ingripande på plats, anmälningsupptagning, diarieföring, utredning och förhör med inblandade parter och vittnen, kommunikering, beslutsfattande, överklagande, transporter, veterinärbehandling, testning och dokumentation av hundar, intygsskrivning m.m. Det totala antalet resurstimmar uppskattas uppgå till 13 årsarbetskrafter. Med en genomsnittlig månadslön för en utredare/beslutsfattare om 27 000 kr, inklusive lönekostnadspålägg, beräknar myndigheten att personalkostnaderna för hundärenden uppgår till sammanlagt ca 6 miljoner kr per år.

Utöver resurstimmarna tillkommer även kostnader för polismyndigheterna för uppställning av hundar. Kostnaderna för uppställningen kan variera kraftigt, från ca 10 000 kr och i ärenden där polisens beslut överklagas, upp till 100 000 kr.

De kostnader som polisen har för omhändertagandet av hundarna får förskottas av allmänna medel. Kostnaderna skall dock återbetalas av den mot vilken omhändertagandet har riktats. Det förekommer dock att polismyndigheterna inte får ersättning för utgifterna. Några uppskatt-

ningar av i vilken omfattning kostnadstäckningen brister har dock inte gjorts av polisen.

Initialt kommer förslagen sannolikt att medföra en viss ökning av polisens kostnader för hantering av hundärenden. De förmodade kostnadsökningarna hänför sig främst till att ett ökat antal omhändertaganden av hundar förväntas göras med stöd av de nya bestämmelserna. I dag är det enbart bitska hundar som kan omhändertas av polismyndigheten. Denna möjlighet föreslås utvidgas till att gälla alla hundar vars ägare eller innehavare visar bristande tillsyn, såvida inte mindre ingripande åtgärder anses tillräckliga för att hindra att hunden orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Det är i dag inte möjligt att närmare beräkna i vilken omfattning antalet omhändertaganden kommer att öka och det är därför inte heller möjligt att beräkna de exakta kostnaderna för dessa.

Det föreslås också att överklaganden av polismyndighets beslut enligt lagen skall överklagas hos länsrätten. För prövning i kammarrätten krävs prövningstillstånd. Detta innebär att i överklagade ärenden kommer möjligheten att överklaga att minska med ett led, med länsstyrelserna, då beslutet skall överklagas direkt hos länsrätten. Detta kan bidra till att uppställningskostnaderna för polisen kan komma att minska i ärenden som innefattar överklaganden.

Vidare föreslås en ändring i bestämmelserna beträffande hund och vilt. Den nya bestämmelsen innebär att polismyndigheten, när en jakträttsinnehavare har omhändertagit en hund, skall ta hand om hunden fortsättningsvis, om jakträttsinnehavaren så önskar. Om ägaren inte inom en viss tid återtar hunden får polismyndigheten sälja, skänka bort eller avliva hunden. Vad gäller den senare formen av omhändertagande bedöms dock kostnaderna för omhändertagande knappast öka, med hänsyn till att ägaren eller innehavaren med största sannolikhet vill ha tillbaka sin hund och med hänsyn till att han eller hon är skyldig att ersätta polisen för kostnaderna för omhändertagandet. Vidare har regeringen föreslagit att tidsfristerna för den tid en person har på sig för att återta hunden skall minska, se avsnitt 6.6 ovan.

Den föreslagna möjligheten att meddela hundförbud kommer att leda till att polisen måste lägga ner viss ytterligare tid för att administrera denna typ av ärenden. Inledningsvis förutses också behov av tid för utarbetande av föreskrifter och utbildning av personal för testning av farliga hundar uppstå. Kostnaderna för att genomföra den utredning som föreslås skall föregå beslut om vad som skall hända med hundar som omhändertagits kommer sannolikt att öka något, även på sikt. Den utredning som föreslås kommer, i vissa fall, att bli mer omfattande än den som används i dag.

Förslagen innebär samtidigt att hundhållningen förväntas bli mer ansvarsfull, vilket på sikt kan komma att minska behovet av ingripanden från polisens sida med anledning av bristande hundhållning. Vidare innebär de nya och ökade möjligheterna att besluta om hundförbud och omhändertaganden att polisen, till skillnad från vad som gäller i dag, kan omhänderta en hund eller meddela ett hundförbud även om hunden eller den som ansvarar för hunden inte tidigare manifesterat sin farlighet respektive olämplighet. Polisen kan alltså använda mer effektiva åtgärder mot tillsynsbristerna i ett tidigare skede, om så anses motiverat och nödvändigt. Detta bedöms, i det längre perspektivet, medföra ett minskat

behov av polisiära ingripanden jämfört med i dag och därmed minskade kostnader för denna verksamhet.

I sammanställningen över antalet hundärenden de senaste åren samt resurstimmarna och kostnaderna för polisen i hundärenden, bedömer även Rikspolisstyrelsen att en lagstiftning som tydligt klargör hundägarens eller hundhållarens ansvar och som möjliggör en snabb reaktion från de rättsvårdande myndigheterna vid bristande tillsyn, torde få en effektiv förebyggande effekt för bättre hundhållning och säkerhet i samhället samt avsevärt minska kostnaderna för hundärendena.

Regeringen uppskattar att de initialt ökade sammanlagda kostnaderna är av liten omfattning. Ökningarna bedöms rymmas inom ramen för polisens anslag.

Överträdelser av meddelade hundförbud föreslås kunna medföra straff i form av böter eller fängelse i högst ett år. Vidare föreslås att polismyndighetens beslut inte längre skall överklagas till länsstyrelsen utan gå direkt till allmän förvaltningsdomstol. Antalet ärenden som i dag överklagas hos länsstyrelserna är förhållandevis begränsat. Regeringen uppskattar att det rör sig om ca ett femtiotal ärenden per år.

Regeringen bedömer att de kostnader som är förenade med de ärenden som kommer att gå vidare till domstolarna med anledning av dessa ändringar rymms inom ramen för domstolarnas anslag.

Övriga konsekvenser av förslagen

Regeringen kan inte se att förslagen är av sådan art att de nämnvärt påverkar kostnader och intäkter för kommuner, sysselsättningen och offentlig service i olika delar av landet eller miljön. Inte heller bedöms förslagen påverka den kommunala självstyrelsen, små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags, jämställdheten mellan kvinnor och män eller möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om tillsyn över hundar och katter

Inledande bestämmelse

1 §

Paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.1, motsvarar i huvudsak 1 § i nuvarande tillsynslag.

Av paragrafens *första stycke* framgår att hundar och katter skall hållas under sådan tillsyn och skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Vad som krävs i tillsyns- och

skötselhänseende är beroende av det enskilda djuret och dess sinnelag men också av den miljö som djuret hålls i. Tillsynsplikten är inte begränsad inte till att gälla endast för dem som äger en hund eller katt eller dess innehavare. Tillsynsplikten omfattar t.ex. även den som mycket kortvarigt rastar en hund eller passar en katt. Detta gäller även skötselplikten.

I paragrafens *andra stycke* anges att särskilda bestämmelser om tillsyn över hund finns i rennäringslagen (1971:437). Den bestämmelse som främst åsyftas är 93 § rennäringslagen.

Märkning och registrering av en hund

2 §

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.2, anges att en hundägare skall låta märka sin hund med bestående märkning.

Paragrafen motsvarar 1 § i den gällande lagen om märkning och registrering av hundar. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Märkningen skall vara bestående, dvs. den skall inte gå att avlägsna på ett enkelt sätt. En bricka på ett halsband är således inte att anse som en bestående märkning. Godtagna märkningsmetoder är mikrochips eller tatuering.

Precis som i dag kan regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela verkställighetsföreskrifter om hur märkningen skall gå till. Bestämmelser om hur märkning och registrering skall gå till finns i dag i förordningen (2002:7) om märkning och registrering av hundar.

3 §

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.2, anges att Jordbruksverket skall föra ett register och att en hundägare skall låta registrera sin hund. Paragrafen innehåller också ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift och om beräkningen av avgiften.

Paragrafen motsvarar väsentligen 2 och 10 §§ i den gällande lagen om märkning och registrering av hundar. Någon ändring i sak är inte avsedd.

I det centrala registret skall varje identitetsmärkt hund antecknas tillsammans med uppgift om vem eller vilka som är dess ägare. För att ändamålet med registreringen skall anses uppfyllt torde normalt inte krävas att andra uppgifter om hundägarna registreras än uppgift om deras namn, personnummer och bostadsadress. Det registerdriftsansvariga organet bör vid registreringen i sådana fall också vara uppmärksam på om adressuppgifter m.m. kan omfattas av sekretess enligt bestämmelsen i 7 kap. 1 a § sekretesslagen (1980:100). Efter den inledande registreringen gäller registreringskyldigheten vid varje förvärv av en hund. Ägaren bör även anmäla om hunden har dött. I en sådan situation aktualiseras för registreringsmyndigheten frågan om uppgifterna om ägarskapet skall föras bort från registret eller inte. Enligt 9 § första stycket personuppgiftslagen får uppgifter nämligen inte bevaras under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

I *andra stycket* föreskrivs att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för

hundägaren att betala en avgift för registreringen och för utrustning för att läsa av märkningen och om beräkningen av avgiften. Registeråtkomsten är beroende av det identitetsnummer som mikrochipset innehåller och det krävs en särskild utrustning, en s.k. scanner, för att läsa av ett mikrochips. Eftersom avläsningsutrustning är ett nödvändigt redskap för åtkomst av den information som registret innehåller bör även denna utrustning finansieras med registreringsavgiften.

4 §

Paragrafen har kommenterats i avsnitt 6.2 och den anger att bestämmelserna om märkning och registrering av hund samt avgift gäller hundar som stadigvarande vistas i Sverige.

Paragrafen motsvarar 3 § i den nuvarande lagen om märkning och registrering av hundar. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Lagen omfattar alla hundar som mer stadigvarande finns i Sverige. Från lagens tillämpningsområde bör således göras undantag bara för hundar som tillfälligt vistas här, t.ex. för utställnings- eller tävlingsändamål. Det bör som utgångspunkt åligga hundägaren eller den som handhar hunden att vid tveksamhet i detta avseende visa att hunden endast tillfälligtvis vistas i landet.

5 §

Paragrafen, som bortsett från en redaktionell ändring motsvarar 4 § i den nuvarande lagen om märkning och registrering av hundar, har behandlats i avsnitt 6.2. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Paragrafens *första stycke* anger att registrets ändamål är att fastställa ägarskapet till en hund.

Andra stycket tillförsäkrar vissa myndigheter direktåtkomst till registret för det fall registret kommer att föras av annan än statlig myndighet. Tullverket kan ha behov av att kontrollera vem som är ägare till en hund som någon har för avsikt att föra ut ur eller in i landet. Jordbruksverket, länsstyrelsen och de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet behöver åtkomst till registret främst för att kunna fullgöra sin kontrollskyldighet enligt djurskyddslagstiftningen. Polismyndigheten har behov av tillgång till registret inte bara på grund av uppgifter enligt denna lag utan även i andra sammanhang, t.ex. vid efterforskning av ägare enligt hittegodslagen.

6 §

Paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.2, innehåller uppgift om att Jordbruksverket är personuppgiftsansvarigt för registret och att regeringen eller, efter regeringens bemyndigade, Jordbruksverket får överlåta driften av registret till en annan myndighet eller till en organisation.

Bortsett från en rent redaktionell ändring motsvarar paragrafen 5 § i den nuvarande lagen om märkning och registrering av hundar. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Om regeringen eller Jordbruksverket väljer att överlåta driften till ett privat organ utgör bestämmelsen det lagstöd som krävs för att överlämna förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning till ett privat organ.

7 §

Paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.2, anger att personuppgiftslagen (1998:204) gäller i den mån inget annat har reglerats i denna lag. Första meningen i paragrafen motsvarar 6 § i den nuvarande lagen om märkning och registrering av hundar. Mot bakgrund av bestämmelserna i 28 och 48 §§ personuppgiftslagen syftar bestämmelsen i paragrafens andra mening närmast till att förtydliga att bestämmelserna i personuppgiftslagen om rättelse och skadestånd också skall gälla beträffande den behandling av personuppgifter som Jordbruksverket utför med direkt stöd av bestämmelserna i denna lag. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Föreläggande och förbud

8 §

Paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.3, innehåller bestämmelser om att polismyndigheten får meddela förelägganden och förbud samt att sådana får förenas med vite.

Av *första stycket* följer att polismyndigheten kan besluta om sådana förelägganden och förbud som behövs för att förebygga skador eller avsevärda olägenheter. I detta ligger att en bedömning skall göras av tillsynen och skötseln av hunden, hundens natur och övriga omständigheter i det enskilda fallet. Exempel på förelägganden är munkorgs- och koppeltvång, att hunden måste hållas instängd, att en hund måste rastas ett visst antal gånger varje dag, att en hund inte får vistas i en hundgård nattetid samt att hundägaren måste genomgå något slags hundägarutbildning. Förbud kan avse till exempel förbud för en hundägare att lämna hunden ensam mer än en viss tid varje dag. Som angetts i kommentaren till 1 § omfattas inte bara hundens ägare eller innehavare av tillsynsplikten, utan även den som t.ex. kortvarigt rastar en hund. Även andra än hundens ägare eller innehavare kan således bli föremål för föreläggande eller förbud.

Enligt paragrafens *andra stycke* får polismyndigheten i samband med ett beslut om föreläggande eller förbud sätta ut vite. Vitesförfarandet regleras i lagen (1985:206) om viten.

Enligt *tredje stycket* får förelägganden och förbud inte avse den som är under 15 år.

9 §

Paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.2, motsvaras av 9 § i den nuvarande lagen om märkning och registrering av hundar. Någon ändring i sak är inte avsedd.

I lagen (1985:206) om viten finns bestämmelser om vitesförelägganden, vitesbelopp m.m.

Omhändertagande av en hund m.m.

10 §

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4, anges när ett omhändertagande av hund får ske av polismyndigheten.

För att hindra att en hund orsakar skada eller avsevärd olägenhet får polismyndigheten besluta att den skall omhändertas. För att undvika att ett omhändertagande sker alltför lättvindigt har dock i paragrafen införts ett krav på att ett omhändertagande inte skall ske om andra, mindre ingripande åtgärder anses tillräckliga för att hindra att hunden orsakar skada eller avsevärd olägenhet. Detta innebär inte att andra åtgärder måste ha vidtagits innan ett beslut om omhändertagande fattas. Bedöms situationen redan från början vara sådan att andra åtgärder är otillräckliga får ett omhändertagande göras omedelbart. Den föreslagna paragrafen innebär en möjlighet att omhänderta en hund redan innan den har orsakat en konkret skada eller avsevärd olägenhet. Eftersom ett omhändertagande innebär ett ingrepp i förhållande till den enskildes egendom och då det finns en risk att ett omhändertagande kan komma att utnyttjas av illvilja, t.ex. i anledning av en grannosämja, bör möjligheten för polisen att omhänderta en hund innan den har orsakat skada eller avsevärd olägenhet utnyttjas restriktivt. Ett exempel då det kan vara befogat att ett omhändertagande görs innan hunden har orsakat en konkret skada eller avsevärd olägenhet är när en person som har meddelats hundförbud enligt 14 § rastar en hund. En presumtion får anses föreligga att en person som har meddelats hundförbud är olämplig att rasta en hund. Risken är stor att en sådan persons tillsyn över en hund är otillräcklig, vilket kan leda till att hunden orsakar skada eller avsevärd olägenhet. Ett omhändertagande av en hund som rastas av en person med hundförbud kan bli aktuellt oavsett om hunden ägs av den som har hundförbud eller av någon annan.

En hund kan omhändertas enligt bestämmelsen oavsett om den är märkt och registrerad i det centrala registret eller omärkt och inte registrerad.

11 §

I paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 6.4, anges vad som gäller efter ett omhändertagande av hund.

Paragrafen motsvarar till viss del 3 § i nuvarande tillsynslag samt 7 och 8 §§ i den nuvarande lagen om märkning och registrering av hundar.

Av paragrafen framgår att ägaren eller innehavaren av en hund som har omhändertagits inte får förfoga över hunden utan tillstånd av polismyndigheten. Polismyndighetens beslut om att sälja, skänka bort eller avliva en hund skall fattas efter det att en utredning skett.

Kostnadsansvaret för ett omhändertagande regleras i 19 §.

Det finns särskilda bestämmelser om avlivning av hundar och katter, se Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om avlivning av hundar, katter och vissa pälsdjur (DFS 2004:7).

12 §

I paragrafen, som har kommenterats i avsnitt 6.4, anges att om det inte längre finns skäl för omhändertagandet, skall polismyndigheten besluta att detta genast skall upphöra.

Paragrafen motsvarar till viss del 8 § i den nuvarande lagen om märkning och registrering.

Ett skäl för att inte längre låta hunden vara omhändertagen kan vara att hunden efter utredning inte visar sig vara farlig eller aggressiv och att

ägaren eller innehavaren bedöms ha möjlighet att framöver utöva en god tillsyn och skötsel över hunden.

13 §

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4, föreskrivs att en hund som anträffas där det finns lantbruksdjur får dödas, om den inte låter sig infångas och om det är nödvändigt för att förhindra skada på lantbruksdjur.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 3 § tredje stycket i nuvarande tillsynslag.

En avvägning måste göras om det är nödvändigt att döda en hund för det fall den inte låter sig infångas.

Med lantbruksdjur avses detsamma som hemdjur enligt tidigare tillsynslag, dvs. hästar, nötkreatur, får, svin med flera djur som används inom jordbruket. Hundar, katter och andra sällskapsdjur omfattas inte av begreppet lantbruksdjur.

Hundförbud

14 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om förbud att ha hand om hund och har kommenterats i avsnitt 6.5.

Enligt paragrafens *andra stycke* skall vid bedömningen av om ett hundförbud bör meddelas vissa omständigheter särskilt beaktas. Det är således inte fråga om någon uttömmande uppräkningslista av vad som kan beaktas vid en bedömning av om ett hundförbud bör meddelas.

Ett tidigare brott skall särskilt beaktas vid bedömningen av om en person skall meddelas hundförbud. I ett sådant fall uppkommer frågan om vilken utredning som krävs om brottet och i vilken utsträckning skuldfrågan rörande brottet kan prövas. En tidigare fällande dom som vunnit laga kraft kan utan vidare läggas till grund för bedömningen. Förutom en lagakraftvunnen dom bör även ett lagakraftvunnet godkänt strafföreläggande kunna läggas till grund för bedömningen. Även en fällande dom som inte har vunnit laga kraft bör kunna beaktas. Avseende bör också kunna fästas vid ett beslut om åtalsunderlåtelse, eftersom ett sådant beslut förutsätter att åklagaren har konstaterat att brott har begåtts.

I andra situationer, t.ex. då en förundersökning pågår, är det svårare att generellt ange vad som bör gälla. En bedömning måste göras i det enskilda fallet. Normalt finns åtminstone en polisanmälan att utgå ifrån. Skuldfrågan behöver alltså inte vara slutligt avgjord för att förbud skall kunna meddelas.

Något krav på ett visst tidsmässigt samband mellan det tidigare brottet och beslutet om hundförbud finns inte. Ett brott får dock normalt mindre betydelse för bedömningen ju längre tillbaka i tiden händelsen ligger. Hur länge ett brott kan beaktas bör också kunna variera med hänsyn till brottets karaktär.

När det i paragrafens andra stycke talas om upprepade tillfällen avses att det skall vara fråga om minst två tillfällen. Det kan vara fråga om föreläggande, förbud eller omhändertagande i vilken kombination som helst. En person som har meddelats ett föreläggande och som dessutom

vid ett tillfälle har haft hand om en hund som har omhändertagits kan således meddelas hundförbud.

En person behöver inte vara ägare eller innehavare till en hund som har omhändertagits för att detta skall läggas till grund för en bedömning om hundförbud. Det räcker med att en person har haft hand om en hund som har omhändertagits. Detta innebär att det är tillräckligt att personen i fråga kortvarigt har rastat eller passat någon annans hund.

Ett hundförbud kan meddelas även om missförhållandet som föranleder beslutet har upphört då polismyndigheten meddelar sitt beslut.

Enligt paragrafens *tredje stycke* skall ett förbud inte meddelas om det är uppenbart att ett upprepanande av de omständigheter som gett upphov till att ett hundförbud övervägs inte kommer att inträffa. Omständigheterna skall vara sådana att det finns en logisk förklaring till det inträffade och att det inträffade utan tvekan framstår som en ren engångsföreteelse.

I paragrafens *fjärde stycke* anges att ett hundförbud får meddelas tills vidare eller för en bestämd tid. I allmänhet bör ett förbud ges bestämd giltighetstid. Tiden för förbudet bör i allmänhet inte vara kortare än ett år och inte längre än fem år. I de allra grövsta fallen bör ett beslut om hundförbud meddelas tills vidare.

Enligt femte stycket får den som är under femton år inte meddelas hundförbud.

Tillsyn över och omhändertagande av en hund i marker där det finns vilt

15 §

Paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.6, innehåller bestämmelser om tillsyn över hund i marker där det finns vilt.

Paragrafen motsvarar nuvarande 6 § jaktlagen. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Enligt paragrafens *andra stycke* får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter som avviker från vad som stadgas i första stycket.

De föreskrifter som får meddelas enligt andra stycket återfinns i dag i 16–19 §§ jaktförordningen (1987:905).

16 §

Paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.6, innehåller bestämmelser om omhändertagande eller dödande av hund som finns i marker där det finns vilt samt om underrättelse till hundens ägare eller innehavare eller, om denne inte är känd, till polismyndigheten.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 4 § i nuvarande tillsynslag.

Enligt paragrafens *andra stycke* får polismyndigheten avliva hunden om den inte kan tas om hand och om detta är angeläget från viltvårdssynpunkt och försvarligt även med hänsyn till omständigheterna i övrigt. Andra stycket bör fortsättningsvis användas med försiktighet och endast avse hundar som är i så dåligt skick att det finns särskilda skäl att avliva hunden omedelbart eller om det är angeläget från viltvårdssynpunkt.

17 §

Paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.6, innehåller bestämmelser om tidsfrist för ägarens eller innehavarens återtagande av en omhändertagen hund samt vad som skall hända med hunden om den inte återtas av ägaren eller innehavaren.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 5 § i nuvarande tillsynslag.

Samma krav som i 10 § bör gälla för den utredning som skall göras efter det att polismyndigheten har omhändertagit en hund.

Kostnadsansvaret för omhändertagandet regleras i 19 §.

Ersättning för skador orsakade av en hund

18 §

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.7, finns bestämmelser om strikt skadeståndsansvar för hundägare och om undantag från det strikta skadeståndsansvaret.

Paragrafen motsvarar 6 § i tidigare tillsynslag. Någon ändring i sak är inte avsedd. Med innehavare avses följaktligen den som för underhåll eller nyttjande har tagit emot en hund.

Liksom enligt gällande rätt bör ersättningsskyldighet som avses i bestämmelsen kunna jämkas enligt 6 kap. 1 § skadeståndslagen (1972:207) i fall av medvällande från den skadelidandes sida.

I paragrafens *andra stycke* görs undantag för det strikta skadeståndsansvaret för polismän och angivna befattningshavare inom försvarsmakten. För att undantaget skall bli tillämpligt krävs att den skadelidande har gjort eller underlåtit att göra något, och att hans eller hennes handlande eller underlåtenhet var orsaken till att polismannen måste göra ett ingripande mot honom eller henne. Som exempel kan nämnas att polismannen använder hunden för att skydda sig mot angrepp från den skadelidandes sida eller att hunden, efter varningsrop, används för att stoppa den som flyr från en brottsplats. Om däremot en oskyldig förbipasserande angrips av hunden, gäller inte undantagsregeln.

Kostnader för omhändertagande av en hund

19 §

Bestämmelsen, som har behandlats i avsnitt 6.8, innebär att hundägaren skall betala kostnaderna för omhändertagandet.

Enligt paragrafens *andra stycke* får polismyndigheten i enskilda fall medge undantag från bestämmelsen. Detta är avsett att ske endast undantagsvis och efter noggrann prövning.

Om en hund inte kan återlämnas till sin ägare, utan säljs, får polismyndigheten ta ut ersättning för samtliga sina kostnader, även kostnaderna för försäljningen, ur köpeskillingen. En bestämmelse om detta finns i paragrafens *trede stycke*. Om det därefter finns pengar kvar skall dessa ges tillbaka till ägaren.

Övergivna eller förvildade katter

20 §

Paragrafen motsvarar 7 § nuvarande tillsynslag. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Straffansvar

21 §

I denna paragraf straffbeläggs överträdelse av hundförbud. Paragrafen har kommenterats i avsnitt 6.11.

Straffskalan innebär att normalstraffet bör vara böter. I många fall kan dock en strängare påföljd vara motiverad.

22 §

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.11, straffbeläggs gärningar för vilka böter, och i ett fall penningböter, har ansetts vara en tillräcklig påföljd.

Första stycket, punkten 1 motsvarar 8 § första stycket i nuvarande tillsynslag. Straffansvaret omfattar inte bara hundens ägare eller innehavare, utan var och en som – uppsåtligt eller av oaktsamhet – underlåter att iaktta ett föreläggande eller bryter mot ett förbud som meddelats med stöd av 8 §. Enligt allmänna straffrättsliga regler torde i subjektivt hänseende för straffbarhet krävas kännedom om det meddelade föreläggandet eller förbudet.

Första stycket, punkten 2, som avser underlåtenhet att fullgöra den anmälningsskyldighet som föreskrivs för den som dödat en hund på område där det finns lantbruksdjur, motsvarar 8 § första stycket i nuvarande tillsynslag.

Första stycket, punkten 3, som avser brott mot bestämmelsen att det krävs tillstånd av polismyndigheten att döda en katt inom tätbebyggt område, motsvarar 8 § första stycket i nuvarande tillsynslag.

Paragrafens *andra stycke*, som avser försummelse av jakträttshavare eller någon som företräder honom eller henne att lämna underrättelse till ägaren eller innehavaren, eller, om denne inte är känd, till polismyndigheten, motsvarar 8 § andra stycket i nuvarande tillsynslag.

Enligt en allmän princip i svensk rätt bör det inte vara möjligt att ingripa med både straff och vitespåföljd mot samma förfarande (jfr dock RÅ ref 1992:25). Med hänsyn till att det finns behov av att anpassa formerna för ingripandena efter omständigheterna i varje enskilt fall bör polismyndigheten ha möjlighet att utfärda ett vitesföreläggande eller vitesförbud för att avbryta en i och för sig straffbar verksamhet. I det enskilda fallet får dock ett och samma förfarande inte föranleda både vite och straff. Därför föreskrivs i paragrafens *tredje stycke* att om ett vitesföreläggande eller vitessanktionerat förbud har överträtts får inte dömas till straff för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

23 §

Paragrafen har behandlats i avsnitt 6.11. Bestämmelsen straffbelägger gärningar för vilka böter har ansett vara en tillräcklig påföljd. Till

skillnad från bötesbrotten i 22 §, som endast kräver oaktsamhet, krävs i den här paragrafen *grov* oaktsamhet.

I paragrafen straffbeläggs brott mot reglerna för hundhållningen i marker där det finns vilt, vilket motsvarar vad som i dag föreskrivs i 45 § första stycket, punkten 1 jaktlagen, och brott mot föreskrifter om koppel-tvång, vilket motsvarar vad som i dag föreskrivs i 45 § första stycket, punkten 5 jaktlagen.

Överklagande m.m.

24 §

Paragrafen har behandlats i avsnitt 6.12.

Beslut om föreläggande eller förbud enligt 8 § och beslut om förbud att ha hand om hund enligt 14 § skall delges hundens ägare. Vid delgivning tillämpas delgivningslagen (1970:428). Enligt paragrafen tillämpas dock inte 12 och 15 §§ delgivningslagen. De bestämmelserna avser delgivning genom att handling lämnas till annan än den sökte respektive kungörelse-delgivning.

25 §

Bestämmelsen, som har behandlats i avsnitt 6.12, innehåller regler om överklagande.

Samtliga beslut fattade av polismyndigheten enligt den nya lagen får överklagas. Även Jordbruksverkets eller den registerdriftsansvariges beslut om registrering får överklagas.

26 §

Paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.12, motsvarar 3 § fjärde stycket i nuvarande tillsynslag och 11 § fjärde stycket i den nuvarande lagen om märkning och registrering av hundar.

Samtliga beslut enligt den nya lagen gäller omedelbart, om inte något annat beslutas. Exempelvis kan det vara lämpligare att ett beslut om hundförbud börjar gälla vid en senare tidpunkt om den som förbudet avser är frihetsberövad och kommer att frigges inom kort.

9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1938:121) om hittegoods

4 a §

Paragrafen är ny och har behandlats i avsnitt 6.13.

Paragrafen anger att en hund tillfaller staten om ägaren inte blir känd inom tio dagar från det att fyndet anmäldes till polismyndigheten eller om ägaren inte inom fem dagar från det att han eller hon underrättades om fyndet har återtagit hunden.

9.3 Förslaget till lag om ändring i jaktlagen (1987:259)

45 §

Paragrafen har ändrats på så sätt att de straffbestämmelser som gäller 6 § jaktlagen (1987:259) har tagits bort. Straffbestämmelserna återfinns i stället i 23 § tillsynslagen.

52 §

Paragrafen har ändrats på så sätt att hänvisningen till 6 § andra stycket jaktlagen (1987:259) har tagits bort. Bestämmelsen om att den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter återfinns i stället i 15 § andra stycket tillsynslagen.

Sammanfattning av utredningens förslag

Avgränsning av uppdraget

Av direktivet framgår att tyngdpunkten i utredningsarbetet skall läggas på farliga hundar. Genomgående har jag försökt bedöma och väga in förslagens betydelse också på andra problemområden, även om fokus i mina förslag är inriktat på att minska de problem samhället upplever med farliga hundar. Farliga hundar är inte ett enhetligt problem utan kan ha vitt skilda orsaker i olika fall. Lösningarna skiljer sig åt beroende på vilken typ av "farlighetsproblem" man vill åtgärda. Jag har funnit det lämpligt att prioritera de företeelser som jag bedömt som mest angelägna för samhället i stort. Hit hör framför allt hundar som av sina ägare används i kriminella syften och hundar som hålls under extremt dålig tillsyn. Med hundar som används i kriminella syften avses, oavsett ras, hundar som används som vapen. Hundar som används i organiserade hundslagsmål hör också till denna grupp och utgör utan tvekan ett allvarligt problem. Men eftersom organiserade hundslagsmål i första hand är ett djurskyddsproblem, som regleras väl i djurskyddslagen (1988:534) och brottsbalken, har inte detta prioriterats i mina förslag. De flesta hundbett orsakas inte av hundar tillhörande någon av dessa grupper. En stor majoritet av alla hundbett orsakas i stället av vanliga familjehundar och för det mesta är det hundägaren, hans eller hennes familj eller någon bekant som blir biten. Likaväl anser jag att hundar som används i kriminella syften och hundar som hålls under extremt dålig tillsyn är mer angelägna att komma åt. Det är i stor utsträckning dessa grupper som ligger bakom att många människor är rädda för hundar. Det är också dessa grupper som förstör mest för de hundägare som sköter sig genom att de ger vissa raser eller, i en eventuell förlängning, hundar i allmänhet oförtjänt dåligt rykte. Slutligen är det, per definition, i dessa grupper som de allvarligaste missförhållandena finns, något som i många av de enskilda fallen torde medföra de allvarligaste skadorna på de människor eller djur som blir attackerade och det största lidandet för hundarna själva.

Förslag till ny lag om tillsyn över hundar och katter

Den lag som tydligast syftar till att få hundägare att hålla hundar på ett ansvarsfullt sätt är lagen (1943:459) om tillsyn över hundar och katter (tillsynslagen). Trots att denna lag ändrats och kompletterats ett flertal gånger sedan den trädde i kraft år 1943, ligger dess tyngdpunkt på att reglera de problem som var vanliga då. Bland annat återspeglas fortfarande det ursprungligen kanske viktigaste syftet med lagen, att skydda lantbrukets husdjur mot löslöpande hundar. Problemen med anknytning till hundar ser annorlunda ut i dag. Min kartläggning av problem med hundar i samhället har visat att det i dag allvarligaste problemet är hundar som angriper människor. Att hundar skadar människor är visserligen något som alltid har förekommit, men skillnaden i dag

jämfört med tidigare är dels att vi i dag har högre krav på vilken kontroll en hundägare skall ha över sin hund. Dels har det tillkommit vissa företeelser som skapar rädsla och osäkerhet i samhället, till exempel att hundar används som vapen. Den nuvarande tillsynslagen är inte anpassad för dagens förhållanden vad gäller olika typer av problem med farliga hundar.

Mot denna bakgrund föreslår jag att en ny lag om tillsyn över hundar och katter skall ersätta den nu gällande tillsynslagen. Den föreslagna tillsynslagen skall syfta till att minimera de skador på eller avsevärda olägenheter för omgivningen som hundar kan orsaka om de hålls under bristande tillsyn. Lag (2000:537) om märkning och registrering av hundar (märknings- och registreringslagen) har i stor utsträckning samma syfte, varför den föreslås upphöra och dess bestämmelser, med vissa förändringar, införs i den föreslagna tillsynslagen. I den fortsatta redogörelsen för mitt förslag till en ny tillsynslag har jag fokuserat på de förändringar som den föreslagna tillsynslagen innebär vid en jämförelse med nuvarande lagstiftning.

Hundar skall enligt den föreslagna tillsynslagen hållas under sådan tillsyn och skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter krävs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Ägaren eller innehavaren av en hund skall precis som i dag ha ett strikt ansvar för skador som hunden orsakar.

Enligt den föreslagna tillsynslagen skall polismyndigheten, om tillsynen över en hund brister, få meddela de förelägganden och förbud som behövs för att förebygga skador eller avsevärda olägenheter. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer skall få meddela föreskrifter som reglerar vilka typer av förelägganden och förbud som kan vara aktuella i olika situationer. Jag föreslår att regeringen uppdrar åt Rikspolisstyrelsen att meddela sådana föreskrifter.

Enligt den föreslagna tillsynslagen skall polismyndigheten få besluta om att omhänderta en hund om inte mindre ingripande åtgärder är tillräckliga för att se till att den inte orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Efter utredning skall polismyndigheten få sälja, på annat sätt överlåta eller avliva hunden. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer skall få meddela föreskrifter som reglerar hur dessa utredningar skall gå till. Jag föreslår att regeringen uppdrar åt Rikspolisstyrelsen att meddela sådana föreskrifter.

För att förebygga framtida problem orsakade av personer som visat sig vara grovt olämpliga att hantera hundar, föreslår jag att polismyndigheten skall kunna förbjuda sådana personer att ha hand om hundar. Ett sätt att visa sig grovt olämplig att hantera hundar kan till exempel vara genom att använda en hund som vapen i samband med misshandel.

Den föreslagna tillsynslagen ger polismyndigheten möjlighet att omhänderta en omärkt hund eller en hund utan någon ägare antecknad i det centrala registret. Denna möjlighet finns även idag enligt märknings- och registreringslagen, dock med förbehållet att hunden dessutom skall utgöra, eller kan komma att utgöra, en fara för människor eller andra djur eller att det finns andra särskilda skäl. Detta förbehåll har medfört att tillämpningen blivit svår, varför jag föreslår att det skall tas bort.

Nuvarande märknings- och registreringslag anger inte under vilka omständigheter en polisman har rätt att kontrollera om en hund är märkt

om hundens ägare motsätter sig detta. Därför föreslår jag att en polisman skall ha rätt att undersöka om en hund som vistats på allmän plats är märkt och om den har någon ägare antecknad i det centrala registret.

Många gånger finns det kopplingar mellan bristande tillsyn över en hund och eftersatt hundhållning ur djurskyddssynpunkt. Enligt den föreslagna tillsynslagen skall polismyndigheten därför underrätta länsstyrelsen om de beslut man fattar med anledning av att en ägare eller innehavare av en hund eftersatt sin tillsynsskyldighet.

Hundar som upphittas omfattas av hittegodslagen (1938:121). I den föreslagna tillsynslagen har specialbestämmelser om upphittade hundar införts. Dessa skall tillämpas i stället för 4 § hittegodslagen. Enligt specialbestämmelsen får polismyndigheten låta sälja, på annat sätt överlåta eller avliva en upphittad hund två dagar efter det att ägaren underrättats om fyndet eller, om ägaren inte gått att finna, sju dagar efter det att fyndet anmälts till polismyndigheten. Dessa specialbestämmelser motiveras bland annat av att det av såväl ekonomiska som djurskyddsmässiga skäl finns anledning att förkorta den tid som upphittade hundar måste tas om hand. Dessutom bör inte upphittaren, som i dag, automatiskt ha rätt till en hund som inte ägaren löser ut; vad som skall hända med en sådan hund bör av djurskyddsskäl beslutas av samhället, i detta fall polismyndigheten.

För att tydligt visa på vikten av att hundägare tar sitt ägaransvar finns det anledning att skärpa straffen för den som eftersätter tillsynen över en hund. Den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet eftersätter tillsynen över en hund skall enligt den föreslagna tillsynslagen dömas till böter. Enligt gällande tillsynslag kan inte någon dömas om inte den aktuella hunden tidigare visat sig farlig. Jag föreslår att också den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot beslut meddelade med stöd av lagens tillsynsbestämmelser skall dömas till böter eller fängelse i högst ett år. Enligt den nuvarande lagen kan för sådana förseelser endast dömas till böter.

Övriga förslag till ny lagstiftning om hundar

Det är enligt 19 § djurskyddsförordningen (1988:539) förbjudet att inneha eller genom avel frambringa hundar med vissa egenskaper. Jag föreslår att regeringen fattar beslut om att denna paragraf skall uppgöra. Skälet är att denna bestämmelse visat sig vara mycket svår att tillämpa.

I stället för 19 § föreslår jag att ett tillägg till 29 § djurskyddsförordningen införs. Enligt tillägget skall hundar som kan förväntas nedärva okontrollerbar aggressivitet inte få användas i avel. I en framtid när vi vet mer om vilka egenskaper som är specifikt predisponerade för ett farligt beteende kan vi förhoppningsvis med stöd i 29 § skapa föreskrifter som mer i detalj reglerar vilka hundar som inte får användas i avel.

Jag föreslår att regeringen ger Rikspolisstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av lagen (1974:191) om bevakningsföretag och de föreskrifter (RPS FS 1994:12) som meddelats med stöd av lagen. Översynen skall syfta till att föreslå förändringar som gör att verksamhet med ensamarbetande hundar (vakthundar) regleras inom ramen för nämnda lag och föreskrifter. Motivet för detta förslag är att verksamhet där hundar hyrs

ut för att ensamma bevaka ett område utan tvekan är av den arten att den bör omfattas av tydliga regleringar. Sådana regleringar saknas i dag.

Förslag till metoder för identifiering av farliga hundar

Enligt mitt förslag till en ny tillsynslag skall polismyndigheten få besluta om att omhändertaga en hund om inte mindre ingripande åtgärder är tillräckliga för att se till att den inte orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Efter utredning skall polismyndigheten låta sälja, överlåta på annat sätt eller avliva hunden. Det är av stor vikt att polismyndighetens utredning i samband med ett omhändertagande utförs på ett grundligt och sakkunnigt sätt. En komponent i en utredning som föranletts av att en hund skadat, eller uppenbart riskerar att skada, en människa eller ett annat djur måste vara en bedömning av hundens mentala egenskaper. Syftet med bedömningen av hunden är att ge en bättre bild av om denna hund tillsammans med sin ägare kan förväntas orsaka skador eller avsevärda olägenheter i framtiden, det vill säga om hundägaren skall få tillbaka hunden eller inte. Om man kommer till slutsatsen att hunden inte kan återgå till hundägaren får bedömningen av hunden ytterligare ett syfte, nämligen att vara avgörande för om hunden bör avlivas eller omplaceras. Redan i dag görs, med stöd i nuvarande tillsynslag, bedömningar av farligheten hos bitska hundar som omhändertagits. Testmetoderna skiljer sig dock åt från fall till fall, vilket innebär att bedömningarna görs på olika grund.

För att ett bra testningsförfarande skall kunna uppnås bör Rikspolisstyrelsen ges i uppdrag att meddela föreskrifter med stöd i den föreslagna tillsynslagen. Föreskrifterna bör innehålla bestämmelser om att endast för ändamålet särskilt utbildad personal skall få utföra testerna. Testerna skall anpassas efter den situation som föranlett omhändertagandet av hunden, dock med hänsyn tagen till hundens individuella egenskaper. För att förbättra möjligheterna att utveckla bättre testmetoder bör det dessutom föreskrivas att alla hundar som omhändertagits av dessa orsaker utöver den individ- och situationsanpassade testen skall genomgå en standardiserad testningsrutin.

Förslag till förebyggande arbete

I dag märks och registreras omkring 80 procent av alla nyfödda valpar i det centrala hund- och ägarregistret. Ägarna till dessa hundar skulle via adressuppgifterna i registret kunna bibringas råd och information om hundar och hundhållning. En sådan informationsinsats bedömer jag skulle medföra en rad positiva effekter med avseende på problem med hundar i samhället. Jag föreslår att regeringen ger Jordbruksverket/Djurskyddsmyndigheten i uppdrag att för det första utarbeta ett informationsmaterial riktat till hundägare och för det andra att sända detta till alla hundägare som märker och registrerar sina hundar enligt nuvarande märknings- och registreringslag. Materialet skall upplysa om vilka regler man har att rätta sig efter som hundägare, vart man kan vända sig för att få råd och hjälp i sitt hundäggande samt innehålla grundläggande information om hur hundar fungerar och vilka behov de har.

Det finns i dagsläget stora svårigheter med att definiera och testa hundar med avseende på deras farlighet. Jag har ovan presenterat förslag som bland annat syftar till att skapa dokumentation om farliga hundars reaktionsmönster i olika standardiserade testsituationer. Denna dokumentation kan utnyttjas i forskning för att ge mer kunskaper om vilka beteenden som specifikt karaktäriserar farliga hundar. Till grund för denna forskning måste det finnas goda kunskaper om hundars egenskaper och beteenden, såväl positiva som negativa, i ett vidare perspektiv. I dag satsas det mycket begränsade forskningsresurser på detta område. Regeringen föreslås därför uppdra åt Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) att initiera och stödja forskning som syftar till att förbättra kunskapsläget om hundars, särskilt farliga hundars, mentala egenskaper och beteende. Genom dessa åtgärder torde förutsättningarna öka för att det skall bli enklare att i framtiden identifiera potentiellt farliga hundar.

Dagens brottsstatistik ger inte någon klar bild över förekomsten av olika typer av brott där hundar är inblandade. Detta medför att det är svårt att bedöma vilka typer av problem med farliga hundar som, med avseende på omfattning och karaktär, är mest angelägna att finna lösningar på. Med hänsyn till de praktiska problemen med att få fram uppgifter är det också komplicerat att följa utvecklingen över tiden. Detta innebär att man riskerar att dels vidta åtgärder för att lösa problem som redan är i avtagande, dels underskatta problem som ökar i omfattning. Det bör därför införas en möjlighet att på ett enkelt sätt kunna få fram statistik över brott där hundar varit inblandade. Jag föreslår att regeringen ger Rikspolisstyrelsen och Brottsförebyggande rådet i uppdrag att tillse att anmälningar om brott där hundar är inblandade på ett enkelt sätt skall kunna återfinnas, och att uppgifterna sammantaget skall kunna användas för att statistiskt följa utvecklingen vad gäller olika typer av sådana brott.

Konsekvenser av mina förslag

Det är min bedömning att ett genomförande av mina förslag kommer att medföra en markant minskning av sådan brottslig verksamhet med hundar inblandade som riskerar att medföra skador på människor och djur. Även hundhållningen i stort torde påverkas mot ett mer ansvarsfullt hundäggande. Sammantaget kommer detta att medföra att allmänhetens säkerhet ökar.

Jag bedömer också att mina förslag på ett flertal punkter kommer att stärka djurskyddet inom hundhållningen i Sverige. De flesta förbättringarna är av övergripande eller indirekt karaktär, men vissa förslag kommer att ha en direkt positiv påverkan på de djur som berörs.

Mina förslag kommer sannolikt att initialt innebära ökade kostnader för polisens hantering av hundärenden, bland annat beroende på de interna utbildningsinsatser som behöver göras. På sikt finns det dock anledning att anta att kostnaderna kommer att sjunka under nuvarande nivå. Detta beror bland annat på att hundhållningen som helhet sannolikt kommer att bli mer ansvarsfull, vilket kommer att innebära färre ingripanden från polisen med anledning av bristande hundhållning. Vidare finns möjlighet att besluta om hundförbud i allvarliga fall; dessa

personer, som annars i många fall skulle ha skaffat nya hundar som orsakat ytterligare kostnader och så vidare, kommer därmed inte att belasta polisen ytterligare.

Utarbetandet av det föreslagna informationsmaterialet bör bekostas inom ramen för Jordbruksverkets/Djurskyddsmyndighetens årliga budget. Tryckning och distribution, som kommer att kosta omkring 700 000 kr per år, bör bekostas genom ökade anslag.

Utredningens författningsförslag

Förslag till lag om tillsyn över hundar och katter

Härigenom föreskrivs följande

Inledande bestämmelse

1 § Hundar och katter skall hållas under sådan tillsyn och skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter.

Särskilda regler om tillsyn över hundar finns i jaktlagen (1987:259) och i rennärlingslagen (1971:437).

Ingripanden med anledning av bristande tillsyn

2 § Om ägaren till en hund eller den som har hunden i sin vård brister i sin tillsynsskyldighet enligt 1 §, får polismyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att förebygga skador eller avsevärda olägenheter.

Om en hund inte är märkt eller registrerad, får polismyndigheten förelägga ägaren att fullgöra märknings- eller registreringskyldigheten.

Förelägganden och förbud får förenas med vite.

3 § Polismyndigheten får besluta att en hund skall tas om hand om

1. andra, mindre ingripande åtgärder är otillräckliga för att hindra hunden från att orsaka skada eller avsevärd olägenhet,

2. hunden är omärkt eller hundens ägare inte är registrerad i det centrala registret.

4 § Bestämmelser om hur man skall förfara med upphittad hund finns i lagen (1938:121) om hittegods. Bestämmelserna i 4 § i den lagen skall emellertid inte tillämpas när en hund hittas. I stället skall följande gälla. Polismyndigheten får sälja, på annat sätt överlåta eller avliva hunden om

1. ägaren inte blir känd inom 7 dagar från det att fyndet anmäls till polismyndigheten,

2. ägaren inte inom 2 dagar från det att han eller hon underrättats om fyndet återtagit hunden.

5 § Anträffas en hund medan den angriper lantbruksdjur på område där lantbruksdjur normalt hålls, får hunden, om den inte låter sig infångas eller på annat sätt kan förmås avbryta angreppet, dödas av den som äger eller vårdar lantbruksdjuren.

Den som sålunda dödat en hund är skyldig att snarast möjligt anmäla förhållandet till polismyndigheten.

6 § Om en hund har omhändertagits med stöd av 3 § 1, får ägaren eller innehavaren inte förfoga över hunden utan tillstånd av polismyndigheten. Myndigheten får efter utredning besluta att hunden skall säljas, på annat sätt överlåtas eller avlivas.

Om en hund har omhändertagits med stöd av 3 § 2, skall ägaren inom sju dagar från omhändertagandet låta märka hunden och anmäla ägarskapet till det centrala registret. I annat fall får polismyndigheten besluta att hunden skall säljas, på annat sätt överlåtas eller avlivas.

Om det finns särskilda skäl, skall polismyndigheten avvakta med en åtgärd enligt andra stycket.

Om det inte längre finns skäl för omhändertagandet, skall polismyndigheten besluta att detta genast skall upphöra.

7 § Ägaren eller innehavaren av en omhändertagen hund skall betala de kostnader som omhändertagandet medfört. Kostnaderna får förskötteras av allmänna medel. Om polismyndigheten har beslutat att en hund som omhändertagits med stöd av 3 § skall säljas, får polismyndigheten ta ut ersättning ur köpeskillingen för kostnaderna för omhändertagandet.

Om det finns särskilda skäl, får polismyndigheten i enskilda fall medge undantag från skyldigheten att betala kostnaderna. I sådana fall skall kostnaderna slutlig betalas av polismyndigheten.

Förbud att ha hand om hund

8 § Den som eftersätter tillsynen över en hund genom att använda den som vapen skall, om det inte finns särskilda skäl, av polismyndigheten förbjudas att ha hand om hundar. Ett sådant förbud får också meddelas den som vid handhavandet av hund på annat sätt handlat grovt olämpligt med avseende på människors eller djurs liv, hälsa eller säkerhet.

Förbudet kan avse viss tid eller gälla tills vidare.

Ersättning för skador orsakade av hundar

9 § Skada som orsakas av hund skall ersättas av dess ägare, även om denne inte har varit vållande till skadan. Vad ägaren har betalat i skadestånd har han eller hon rätt att få tillbaka av den som vållat skadan. Det som nu sagts gäller också den som mottagit hunden till underhåll eller nyttjande.

Första stycket gäller inte för skada som orsakas av en tjänstehund när den används i tjänsten av polisman eller av person som vid försvarsmakten tjänstgör för bevakning eller för att upprätthålla ordning, om den skadelidande har betett sig på ett sådant sätt att det har varit nödvändigt att ingripa mot honom eller henne.

Märkning och registrering av hundar

10 § En hundägare skall låta märka sin hund så att den kan identifieras. Märkningen skall vara bestående.

11 § Ägaren av en hund skall låta registrera sitt ägarskap i ett för landet centralt register.

Hundägaren skall betala en avgift för registreringen och för utrustning för att läsa av märkningen.

12 § Bestämmelserna i 10 och 11 §§ gäller hundar som stadigvarande finns i Sverige.

13 § Registret får användas för att fastställa vem som är ägare av en hund.

Tullverket, Statens Jordbruksverk, Djurskyddsmyndigheten, länsstyrelser, polismyndigheter och de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet skall ha direkt åtkomst till registret.

14 § Djurskyddsmyndigheten är personuppgiftsansvarigt för registret. Regeringen, eller, efter regeringens bemyndigande, Djurskyddsmyndigheten får besluta att överlåta driften av registret till en annan myndighet eller till en organisation.

15 § För behandling av personuppgifter gäller, utöver vad som sägs i 13 och 14 §§, personuppgiftslagen (1998:204).

16 § Polisman har rätt att undersöka om hund som vistas på allmän plats är märkt eller om den har någon ägare antecknad i det centrala registret.

Särskilda bestämmelser för katter

17 § En katt som med skäl kan antas vara övergiven eller förvildad, får dödas av jakträttshavaren eller av någon som företräder denne. Inom tätbebyggt område krävs dock tillstånd av polismyndigheten.

Bemyndiganden

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. tillämpningen av 2 § första stycket,
2. vilka metoder som skall användas vid utredning då en hund tagits om hand,
3. den avgift som avses i 11 § andra stycket.

Påföljder

19 § Den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet bryter mot 1 § eller 5 § andra stycket döms till böter.

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot 17 § andra meningen döms till böter.

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot beslut meddelade enligt 2 § första stycket eller 8 § döms till böter eller fängelse i högst ett år.

Om ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts, döms inte till ansvar för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Överklaganden m.m.

20 § Beslut enligt 3 och 8 §§ skall delges ägaren eller innehavaren av hunden. Polismyndigheten skall underrätta länsstyrelsen om beslut enligt 2, 3, 5, 6 och 8 §§.

21 § Polismyndighetens beslut enligt denna lag och beslut om registrering av hund som meddelas av Djurskyddsmyndigheten eller av den som ansvarar för driften av hundregistret får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Djurskyddsmyndigheten för det allmännas talan hos förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation.

22 § Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte något annat beslutas.

23 § Bestämmelserna i 22-28 och 30 §§ förvaltningslagen (1986:223) skall tillämpas, om beslutet har meddelats av en organisation.

-
1. Märkningsbestämmelserna gäller inte hundar födda före den 1 januari 1993.
  2. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

Förteckning över remissinstanser

Remissyttranden har avgetts av följande instanser. Riksdagens ombudsmän, Göta hovrätt, Kammarrätten i Jönköping, Justitiekanslern, Riksåklagaren, Rikspolisstyrelsen, Brottsförebyggande rådet, Brotts-offermyndigheten, Försvarsmakten (generalläkaren), Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Statens Jordbruksverk, Statens veterinärmedicinska anstalt, Sveriges lantbruksuniversitet, Botkyrka kommun, Stockholms kommun, Malmö kommun, Göteborgs kommun, Trollhättans kommun, Sollefteå kommun, Förbundet Djurens rätt, Svenska Jägareförbundet, Jägarnas Riksförbund, Sveriges Försäkringsförbund, Djurfrämjandet, Djurskyddsinspektörernas Riksförening, Föreningarna Djurens Vänners Riksorganisation, Sweguard, Svenska Djurskyddsföreningen, Svenska hyresgästföreningen, Svenska Kennelklubben, Svenska Pitbullterrier-föreningen, Sveriges allmännyttiga bostadsorganisation, Sveriges Djurskyddsföreningars Riksförbund, Sveriges Veterinärförbund.

Riksrevisionsverket, Statskontoret, Naturvårdsverket, Ystads kommun, Torsby kommun, Svenska Kommunförbundet, Miljö- och hälsoskyddstjänstemannaförbundet, Djurombudsmannens stödorganisation, Svenska Brukshundklubben, Svenska Draghundsportförbundet, Svenska Hundklubben, Svenska Hundskyddsföreningen, Svenska Hunduppfödareföreningen, Swesec och Synskadades Riksförbund har inbjudits att yttra sig men avstått.